

ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ
Strategic Studies Center, National Defence Studies Institute

วุดสาร

ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ SSC Journal

10th year 2nd issue (January - March 2020)
ปีที่ 10 ฉบับที่ 2 (มกราคม - มีนาคม 2563)

5

ทางเลือกของ **สี จิ้นผิง** ระหว่าง
ความอดกลั้นทางยุทธศาสตร์
กับความชอบธรรมทางการเมือง

8

ประเด็นเร่งด่วนของเวียดนาม
ในการเป็น **ประธานอาเซียน**
ปี ๒๐๒๐

27

สถานการณ์
โรคระบาด

ฉาก การเปลี่ยนแปลงของโลกที่ได้ก้าวเข้าสู่ยุคโลกาภิวัตน์ ทำให้พลวัตของภัยคุกคามทั้งตามแบบ (Traditional Threats : TTs) และภัยคุกคามไม่ตามแบบ (Non – Traditional Threats : NTTs) มีความหลากหลายมากยิ่งขึ้น อาทิ การก่อการร้าย ยาเสพติด การค้ามนุษย์ ภัยคุกคามด้านระบาดวิทยา ภัยคุกคามด้านเศรษฐกิจ ตลอดจนถึงภัยพิบัติธรรมชาติ โดยภัยคุกคามเหล่านี้ได้ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของชาติในทุกด้าน ทั้งด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคมจิตวิทยา การทหาร วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และการพลังงานและสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้ ความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศยังได้เชื่อมโยงโลกไว้ด้วยกันทั้งหมด ทำให้ช่องว่างของขอบเขตรัฐถูกหลอมจนยากที่จะแยกพรมแดนได้ชัดเจน เรื่องภายในประเทศหนึ่งกลายเป็นผลกระทบต่อประเทศอื่นๆ อย่างต่อเนื่อง จึงทำให้ปรากฏการณ์หรือปัญหาในที่ต่างๆ ไม่เป็นเพียงเรื่องเฉพาะภายในประเทศหนึ่งอีกต่อไป แต่กลายเป็นประเด็นร่วมกันของโลก ด้วยเหตุนี้ประเทศไทยจึงมีอาจหลีกเลี่ยงไม่ได้จากความเสี่ยงจากการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่กำลังเกิดขึ้นในโลกไปได้ ต้องมีการปรับตัวให้พร้อมเผชิญหน้ากับความท้าทายรูปแบบใหม่ ๆ ที่จะเกิดขึ้นและส่งผลกระทบต่อพลังอำนาจของชาติและความมั่นคงของประเทศ

ศูนย์ ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ (ศศย.สปท.) เป็นหน่วยงานทางวิชาการของสถาบันวิชาการป้องกันประเทศ กองบัญชาการกองทัพไทย ที่มีภารกิจหลักในการศึกษาเก็บรวบรวมข้อมูล ประเมิน จัดทำและเผยแพร่ข้อมูลทางยุทธศาสตร์ที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงของชาติและการป้องกันประเทศ เพื่อให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและแนวทางในการปฏิบัติต่อผู้บังคับบัญชา หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และสาธารณชนให้รับทราบ อันเป็นประโยชน์ต่อกองทัพและประเทศชาติโดยรวม ในการเตรียมความพร้อมของหน่วยงานต่างๆ ให้พร้อมกับภัยคุกคามทุกรูปแบบได้

ศูนย์ ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ ประกอบด้วยหน่วยขึ้นตรงระดับกอง แบ่งเป็น 4 กอง คือ กองสนับสนุน กองแผนและโครงการ กองศึกษาวิจัยทางยุทธศาสตร์และความมั่นคง กองภูมิภาคศึกษา ทำหน้าที่ในการวางแผน อำนวยการ ประสานงาน ดำเนินการ และกำกับดูแลงานด้านการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับสภาวะแวดล้อมทางยุทธศาสตร์ ยุทธศาสตร์ชาติ และยุทธศาสตร์การป้องกันประเทศ สถานการณ์ความมั่นคงทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคมจิตวิทยา การทหาร วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีพลังงานและสิ่งแวดล้อมภายในประเทศและต่างประเทศ ทั้งในระดับภูมิภาคและระดับโลก รวมทั้งการจัดประชุม การรวบรวมข้อมูล และจัดทำเอกสารทางวิชาการที่เกี่ยวข้องในรูปแบบต่างๆ

ให้กับผู้บังคับบัญชา หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และสาธารณชนได้รับทราบ ตลอดจนถึงการผลิตบุคลากรด้านความมั่นคงและยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงทั้งปวงให้กับข้าราชการในกระทรวงกลาโหมและพลเรือน โดยมีการผลิตสำคัญที่ได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่ 6 ประเภท ประกอบด้วย งานวิจัย (Research) เอกสารทางวิชาการ (Working Paper) เอกสารประเมินยุทธศาสตร์ (Strategic Review) เอกสารศึกษาเฉพาะกรณี (Case Study) เอกสารวิเคราะห์สถานการณ์ยุทธศาสตร์และความมั่นคง (SSC Focus) รวมทั้งจุลสารศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ (SSC Journal)

สำหรับ จุลสารศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อรวบรวมสถานการณ์ทางความมั่นคงต่างๆ รวมทั้งบทวิเคราะห์ เพื่อให้เห็นทิศทางการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของชาติ อันจะเป็นประโยชน์สำหรับการติดตามและประเมินผลสถานการณ์ความมั่นคงต่อไป

สุดท้าย นี้คณะผู้จัดทำขอขอบคุณทุกท่านที่ติดตามผลงานของศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ ซึ่งคณะผู้จัดทำหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจุลสารฉบับนี้จะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อผู้ที่สนใจ และหากมีข้อคิดเห็นเพิ่มเติมท่านสามารถให้ข้อเสนอแนะมาได้ทั้งที่ admin_info@sscthailand.org หรือ www.sscthailand.org

ข้อมูลทางบรรณานุกรมของสำนักหอสมุดแห่งชาติ

National Library of Thailand Cataloging in Publication Data

จุลสารศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์

(Strategic Studies Center Journal)

พิมพ์ครั้งที่ 1 – กรุงเทพฯ จำนวน 400 เล่ม ISBN 0858-8751

ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ, 2563
40 หน้า

สงวนลิขสิทธิ์ตาม พ.ร.บ.การพิมพ์ พ.ศ.2537

© ลิขสิทธิ์ภาษาไทยเป็นของศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์

สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ อย่างถูกต้องตามกฎหมาย

จัดพิมพ์โดย

กองศึกษาวิจัยทางยุทธศาสตร์และความมั่นคง
ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ
62 ถนนวิภาวดีรังสิต แขวงดินแดง เขตดินแดง กรุงเทพฯ 10400
โทร. 0 2275 5715 เว็บไซต์ www.sscthailand.org

ผู้อำนวยการ	: พล.อ.ต. ภูมิใจ	เลขสุนทรการ
รองผู้อำนวยการ	: พ.อ. โสภณ	ศิริงาม
	: พ.อ. บัณฑูร	บำเรอราช
กองอำนาจการ	: น.อ. ไชยา	ออกแดง
	: น.อ.หญิง จุฬารัตน์ เพชรวิเศษ	
	: พ.อ. สุทัศน์	คร่ำในเมือง
	: พ.ท. หญิง วาทีณี	ดิงสมบัติยุทธ
	: จ.อ.หญิง สุวิมล	สารโกศล พรนวม
	: น.ส. ธราทิพย์	กัลยาณมิตร
	: น.ส. ภิญญา	อุไรรัตน์
ศิลปกรรม	: จ.ท. ชาญชัย	วังวงศ์
	: นาง กัญจน์พร	มหาวรากุล
	: น.ส. สุพัตรา	หนูยศ

บทนำ

สารบัญ

ส่วนที่ 1 การติดตามงานวิชาการ หน่วยงานคลังสมองที่สำคัญ

(Think tank monitor)

1. แพลตฟอร์มฐานเพื่อสร้างเสถียรภาพในพื้นที่ทางไซเบอร์ 4
2. นโยบายต่างประเทศของรัสเซียในการเข้าสู่ปี 2020: 5
ความสำเร็จของวันนี้ และความท้าทายของอนาคต
3. ทางเลือกของสี่ จีนผิงระหว่างความอดกลั้นทางยุทธศาสตร์ 6
กับความชอบธรรมทางการเมือง
4. การเสริมสร้างความตระหนักรู้สถานการณ์ทางทะเลในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ 7
5. ภาพอนาคตเศรษฐกิจโลกในปี 2020 9
6. การสังหาร พล.ต. Qassem Soleimaneิ ผู้บัญชาการทางทหารของอิหร่าน: 9
มุมมองผู้เชี่ยวชาญจาก RAND
7. ประเด็นเร่งด่วนของเวียดนามในการเป็นประธานอาเซียนปี 2020 9
8. ประเทศในเอเชียควรทบทวนหนทางปฏิบัติต่อธรรมาภิบาลดิจิทัล 10
9. มุมมองอาเซียนต่ออินโด-แปซิฟิก อีกหนึ่งเอกสารที่น่าสนใจ? 11
10. การแพร่กระจายของไวรัสสู่อื่น และสิ่งที่เกิดต่อไป 12
11. สงครามอนาคต ความท้าทายความมั่นคงในสองมิติ 13
12. การทูตด้านภัยพิบัติของจีน มีความหมายอย่างไรต่อเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ 14
13. การฝึกหุ่นยนต์ทางทหารที่ใช้ปัญญาประดิษฐ์ และบุคลากรผู้ทำการควบคุม 15
14. นอกเหนือจาก COVID-19: การให้ความสำคัญของโลกในการต่อสู้ 17
กับโรคติดต่อในอนาคต

ส่วนที่ 2 สถานการณ์ความมั่นคงที่สำคัญ

1. สถานการณ์ภายในประเทศไทย 18
2. สถานการณ์ภายในประเทศฟิลิปปินส์ 19
3. สถานการณ์ภายในประเทศมาเลเซีย 20
4. สถานการณ์ภายในสหภาพเมียนมา 22
5. สถานการณ์ภายในประเทศเวียดนาม 23
6. สถานการณ์ภายในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (สปป.ลาว) 24
7. สถานการณ์ในประเทศสิงคโปร์ 25
8. สถานการณ์บนคาบสมุทรเกาหลี 26
9. สถานการณ์ในตะวันออกกลาง 28
10. สถานการณ์การก่อการร้าย 30
11. สถานการณ์โรคระบาด 31
12. เกาติต : การเลือกตั้งประธานาธิบดีสหรัฐอเมริกา 2563 32
13. การผ่าน (ร่าง) กฎหมาย CAA ฉบับแก้ไขของอินเดีย 33

ส่วนที่ 3 การปฏิบัติงานที่สำคัญของศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์

1. การประชุมศูนย์อาเซียน ครั้งที่ 2/2562 35
2. การประชุมศูนย์อาเซียน ครั้งที่ 3/2562 37
3. การประชุมเชิงปฏิบัติการ 38
4. การประชุมศูนย์อาเซียน ครั้งที่ 4/2563 39
5. การประชุมสนทนาปัญหายุทธศาสตร์ 40
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2563 ครั้งที่ 2/2563
6. การประชุมความร่วมมือทางวิชาการสำหรับการบริหาร 41
จัดการชายแดนระหว่างไทย-มาเลเซีย
7. การประชุมวิชาการศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ ครั้งที่ 1/2563 42

แปดบรรทัดฐานเพื่อสร้างเสถียรภาพในพื้นที่ทางไซเบอร์

วิเคราะห์และเรียบเรียงโดย พ.ท. ธำรงชัย ทนุกักดี

สถาบัน Australian Strategic Policy Institute (ASPI) ซึ่งเป็น Think Tank ของออสเตรเลีย ได้อธิบายถึง “แปดบรรทัดฐานเพื่อสร้างเสถียรภาพในพื้นที่ทางไซเบอร์” สรุปได้ดังนี้

ในช่วงเวลามากกว่าหนึ่งช่วงอายุคนเล็กน้อย “อินเทอร์เน็ต” ได้กลายมาเป็นสารตั้งต้นสำคัญสำหรับการปฏิสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง และได้เป็นตัวปลดล็อกที่นำมาซึ่งผลประโยชน์อย่างมหาศาลควบคู่ไปกับการพึ่งพาซึ่งกันและกัน อินเทอร์เน็ต ได้นำมาซึ่งความไม่เสถียรภาพ และความขัดแย้ง การโจมตีทางไซเบอร์โดยรัฐและตัวแสดงที่ไม่ใช่รัฐได้เพิ่มขึ้น และกำลังคุกคามความมั่นคงในพื้นที่ทางไซเบอร์ ตลอดหลายปีที่ผ่านมา มีเสียงเรียกร้องมากมายสำหรับ “กฎหมาย” และ “บรรทัดฐาน” ในการจัดการกับความไม่มั่นคงระหว่างประเทศใหม่ที่ถูกสร้างโดยเทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งการเรียกร้องแรก เริ่มต้นด้วยข้อเสนอจากรัสเซียต่อ “สหประชาชาติ (UN)” เมื่อสองทศวรรษที่ผ่านมา โดยเรียกร้องให้ใช้ “สนธิสัญญาที่ผูกมัด” เป็นเรื่องโชคร้าย ธรรมชาติของอาวุธไซเบอร์ และความผันผวนของเทคโนโลยี ทำให้สนธิสัญญาดังกล่าวจะยังไม่ได้รับการรับรอง และอาจล้าสมัยได้อย่างรวดเร็ว ดังนั้น UN ได้จัดตั้ง “กลุ่มผู้เชี่ยวชาญภาครัฐ (Group of Governmental Experts: GGEs)” ขึ้นมาแทน เพื่อกำหนด “บรรทัดฐานที่ไม่ผูกมัด” ในปี 2013 และ 2015 แม้กลุ่มดังกล่าวจะไม่สามารถผลิตรายงานได้ในปี 2017 แต่พวกเขายังคงทำงานต่อไปด้วยการขยายสมาชิก และตั้ง “คณะทำงานปลายเปิด (Open-ended Working Group)” ซึ่งมีกว่า 80 ประเทศเข้าร่วม นอกจากนี้ เลขาธิการ UN ได้จัดตั้ง “กลุ่มผู้ปฏิบัติงานระดับสูง” ออกรายงานเพื่อนำไปสู่การหารือในภาพรวมของ UN ในปี 2020 ยังมี “คณะกรรมการเพื่อเสถียรภาพในพื้นที่ทางไซเบอร์ (Global Commission on the Stability of Cyberspace: GCSC)” ที่ประกอบด้วยอดีตเจ้าหน้าที่รัฐ ผู้เชี่ยวชาญจากภาคประชาสังคม หน่วยงานการศึกษา กว่า 16 ประเทศ ได้นิยาม “เสถียรภาพในพื้นที่ทางไซเบอร์ (Cyberstability)” ว่า “เป็นเงื่อนไขที่ทั้งบุคคล และสถาบันต่าง มีความมั่นใจในความสามารถของตน ในการใช้บริการทางไซเบอร์ได้อย่างมั่นคงปลอดภัย การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจะถูกจัดการด้วยสันติ และความตึงเครียดจะได้รับการแก้ไขในทุกกรณี”

เสถียรภาพ เป็นสิ่งที่อยู่ในกฎหมายระหว่างประเทศ และควรนำมาใช้กับพื้นที่ทางไซเบอร์ ซึ่งรายงานของ GGEs ได้ ยืนยันในประเด็นนี้เช่นกัน แต่การมีสนธิสัญญากฎหมายระหว่างประเทศที่มีผลผูกพันนั้นเป็นลำดับขั้นถัดไปบรรทัดฐานของพฤติกรรมที่พึงประสงค์ เป็นสิ่งที่อ่อนตัวซึ่งอยู่ระหว่างสนธิสัญญาที่เข้มงวด และการเพิกเฉยไม่ปฏิบัติสิ่งใดเลย ซึ่งบรรทัดฐานสามารถเกิดควบคู่ไปกับกฎหมาย แต่จะมีความเป็นพลวัตมากกว่าในการเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทางเทคโนโลยี GCSC ได้เสนอบรรทัดฐาน ดังนี้ (1) บรรทัดฐาน จะต้องไม่แทรกแซงแกนหลักสาธารณะของอินเทอร์เน็ต ซึ่งหมายถึงภาครัฐอาจไม่เห็นด้วยเกี่ยวกับ

“คำพูดเสรี (Free Speech)” หรือเนื้อหาออนไลน์ แต่ไม่ควรเข้าไปแทรกแซงแกนหลัก เช่น ระบบ Domain Name เป็นต้น (2) รัฐ และตัวแสดงที่ไม่ใช่รัฐ ต้องไม่สนับสนุนปฏิบัติการไซเบอร์ที่มีความตั้งใจในการขัดขวางโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับการเลือกตั้ง ประชามติ หรือการลงคะแนนเสียง (3) รัฐ และตัวแสดงที่ไม่ใช่รัฐ ไม่ควรยุ่งเกี่ยวกับสินค้าและบริการในชั้นการพัฒนา หรือการผลิต การมีห่วงโซ่อุปทานที่ไม่ปลอดภัย แสดงให้เห็นถึงภัยคุกคามสำคัญต่อเสถียรภาพของพื้นที่ทางไซเบอร์ (4) รัฐและตัวแสดงที่ไม่ใช่รัฐ ไม่ควรเกณฑ์เอาทรัพยากรสาธารณะโดยทั่วไป นำไปใช้เป็น “Botnet” ซึ่งเป็นกลุ่มอุปกรณ์ที่ติดมัลแวร์ และถูกทำให้พร้อมรับคำสั่งจากแฮกเกอร์ (5) รัฐ ควรสร้างกรอบการทำงานที่โปร่งใสอย่างเป็นขั้นตอน ในการเข้าถึงไม่ว่าสถานที่และเวลาใด เพื่อเปิดเผยจุดเสี่ยงต่อสาธารณะ หรือข้อบกพร่องในระบบสารสนเทศ หรือเทคโนโลยี (6) ผู้พัฒนาและผู้ผลิตสินค้า และบริการที่ต้องขึ้นอยู่กับเสถียรภาพของพื้นที่ทางไซเบอร์ ควรให้ความสำคัญกับความมั่นคงปลอดภัย ดำเนินการในสิ่งที่จำเป็น เพื่อให้แน่ใจว่าอุปกรณ์ของตนจะปราศจากจุดเสี่ยง มีการจัดการข้อบกพร่องเมื่อถูกตรวจพบ และมีความโปร่งใสเกี่ยวกับกระบวนการทำงาน (7) รัฐควรบังคับใช้กฎหมายที่เป็นมาตรการที่เหมาะสม ประกอบด้วย กฎหมายและระเบียบ เพื่อสร้างความมั่นใจใน “สุขอนามัยทางไซเบอร์ (Cyber Hygiene)” พื้นฐาน และ (8) ตัวแสดงที่ไม่ใช่รัฐ ไม่ควรมีส่วนร่วมในปฏิบัติการโจมตีทางไซเบอร์ และรัฐควรป้องกันกิจกรรม และตอบสนองต่อกิจกรรมดังกล่าวหากเกิดขึ้น

ASPI สรุปว่า ลำพังการใช้บรรทัดฐานดังกล่าวไม่อาจรับประกันถึงเสถียรภาพในพื้นที่ทางไซเบอร์ ควรใช้ควบคู่กับหลักการ และมาตรการสร้างความเชื่อมั่นจากภาคส่วนอื่น สำหรับการเริ่มต้น ในระยะยาว รัฐควรพิจารณาถึงบรรทัดฐานในการปรับปรุงความร่วมมือ การจัดการความไม่แน่นอน หรือรักษาชื่อเสียงในการตอบสนองต่อแรงกดดันภายใน ซึ่งโลกยังอยู่บนหนทางอันยาวไกลจากการมี “ระบอบที่เป็นบรรทัดฐาน (Normative Regime)” สำหรับพื้นที่ทางไซเบอร์ แต่ GCSC อาจเป็นส่วนหนึ่งในการนำไปสู่จุดหมายสำหรับประเทศไทย ควรสร้างบรรทัดฐานในพื้นที่ทางไซเบอร์ที่มีทุกภาคส่วนเข้าร่วมกำหนดการใช้ และทิศทางการพัฒนาให้เกิดการใช้งานสาธารณะในเชิงสร้างสรรค์ และขยายผลสู่ภูมิภาคต่อไปสำหรับกองทัพไทย ควรสนับสนุนการสร้างบรรทัดฐานดังกล่าว โดยไม่กระทบกับความมั่นคงของชาติ และต่อภูมิภาคอาเซียน

นโยบายต่างประเทศของรัสเซียในการเข้าสู่ปี 2020:

ความสำเร็จของวันนี้ และความท้าทายของอนาคต

วิเคราะห์และเรียบเรียงโดย พ.ท. ธำรงชัย หุ่นภักดี

สถาบัน Russian International Affairs Council (RIAC) ซึ่งเป็น Think Tank ของรัสเซียได้อธิบายถึง “นโยบายต่างประเทศของรัสเซียในการเข้าสู่ปี 2020 : ความสำเร็จของวันนี้ และความท้าทายของอนาคต” สรุปได้ดังนี้

นโยบายต่างประเทศของรัสเซียประสบความสำเร็จอย่างมากเมื่อเทียบกับความไม่มั่นคงภาพ และความผันผวนที่กลายเป็นคุณลักษณะของสถานการณ์ระหว่างประเทศ แม้แต่นักวิจารณ์ที่รุนแรงชาวรัสเซียก็ยังยอมรับว่ารัสเซียดำเนินนโยบายต่างประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพตลอดครึ่งหลังของปี 2019 ขณะที่หลายเวทีระหว่างประเทศ อาจไม่เห็นด้วยว่ารัสเซีย

เป็นหุ้นส่วนที่น่าร่วมงานกัน แต่ไม่สามารถปฏิเสธได้ว่ารัสเซียได้รับประโยชน์เหนือชาติมหาอำนาจอื่น ซึ่งเป็นสิ่งที่ทั้งประเทศที่เป็นพันธมิตรและศัตรูของรัสเซียต่างให้การยอมรับระบบของโลกในปี 2020 จะยิ่งไร้เสถียรภาพมากขึ้น ส่วนหนึ่งอาจมาจากการล่มสลายบางส่วนจากระบบความสัมพันธ์ระหว่างประเทศเดิม ก่อเกิดปรากฏการณ์ลูกโซ่แห่งความแตกแยก เป็นความท้าทายต่อนานาประเทศในการ

จัดการกับปัญหา ทำให้รัสเซียจำเป็นต้องลดการมีส่วนร่วมในความสัมพันธ์ระหว่างประเทศลง โดดเดี่ยวตัวเองจากความไม่แน่นอนจากโลกภายนอก และมุ่งมั่นแก้ปัญหาภายในประเทศ อย่างไรก็ตาม “ยุทธศาสตร์โดดเดี่ยวตนเอง” แม้ว่าจะอาจไม่ถาวร แต่อาจมีอันตรายอย่างน้อยสองประเด็น (1) การโดดเดี่ยวเป็นสิ่งที่เป็นไปได้ไม่ได้ในโลกสมัยใหม่ ที่รัสเซียได้เข้าไปมีส่วนร่วมอย่างลึกซึ้งในการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมโลก ซึ่งหมายถึงการละทิ้งความสำเร็จด้านการเมืองต่างประเทศตลอด 30 ปี และอาจทำให้การแก้ปัญหาภายในประเทศที่ต้องการความร่วมมือจากต่างประเทศทำได้ช้าลง และ (2) รัสเซีย จะถูกทำให้ต้องปฏิบัติตามกฎใน “ระเบียบของโลกใหม่” หรือ “ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศใหม่” ซึ่งกระทบต่อผลประโยชน์ของประเทศ และอาจเป็นกฎที่เป็นประโยชน์ต่อประเทศอื่น เนื่องจากไม่มีส่วนร่วมในการสร้างกฎดังกล่าว ด้วยเหตุนี้ นโยบายต่างประเทศของรัสเซียในปี 2020 ควรมุ่งแก้ปัญหาในหลายภูมิภาคของโลก ควบคู่ไปกับการพัฒนาหลักการ รูปแบบ และกลไกความร่วมมือระหว่างประเทศใหม่สำหรับอนาคต ซึ่งอาจเร็วเกินไปสำหรับการสร้างบ้านที่ชื่อว่า ระเบียบของโลกใหม่ที่ต้องอาศัยความพยายาม อย่างไรก็ตาม รัสเซียกำลังดำเนินการในวิถีทางนี้ เช่น (1) การใช้การทูตพหุภาคี ในการลดความขัดแย้งระหว่าง ซีเรีย

และประเทศในตะวันออกกลาง แสดงให้เห็นถึงความจำเป็นของภูมิภาคนี้ที่ควรมี “ระบบความมั่นคงร่วม (Collective Security)” ซึ่งนำเสนอโดยรัสเซีย (2) ในเอเชีย รัสเซีย และประเทศหุ้นส่วนได้มุ่งมั่นพัฒนาหลักการใหม่ องค์การระหว่างประเทศที่มีระบบประชาธิปไตยและโปร่งใส ซึ่งรวมถึงการขยายความร่วมมือของ “องค์การความร่วมมือแห่งเซี่ยงไฮ้ (Shanghai Cooperation Organisation: SCO)” แนวคิด BRICS Plus ที่ขยายโอกาสความร่วมมือกับนานาประเทศนอก BRICS และความก้าวหน้าระหว่าง “สหภาพเศรษฐกิจยูเรเชีย (Eurasian Economic Union: EAEU)” กับ “แนวริเริ่มแถบและเส้นทาง (Belt and Road Initiative: BRI)” นอกจากนี้ รัสเซียยังแสดงบทบาทนำให้มีการขยายความร่วมมือระหว่าง BRICS กับ SCO ด้วยการเป็นเจ้าภาพในการประชุมประจำปี 2020 และ (3) ความสัมพันธ์ระหว่างรัสเซีย-จีนได้กลายเป็นแรงขับเคลื่อนในระบบความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ดังนั้นความร่วมมือในเวทีโลกที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ซึ่งรวมถึงด้านความมั่นคง ที่จะเสริมสร้างความเข้มแข็งของทั้งสองประเทศ ทั้งอำนาจและการมีอิทธิพลในความสัมพันธ์ระดับโลก เป็นต้นสำหรับการลดความเสี่ยง และการลดต้นทุนของรัสเซีย การเลือกตั้งที่สหรัฐอเมริกา ปี 2020 ที่ยังไม่มีความชัดเจน ซึ่งเป็นโอกาสดีของ รัสเซียในการปรับปรุงความสัมพันธ์ ถึงแม้ว่าจะมีคำแนะนำให้รอความชัดเจนหลังการเลือกตั้งซึ่งอาจช้าเกินไป รัสเซียควรแสวงหาช่องทางปรับปรุงความสัมพันธ์อื่นที่ง่ายกว่าทางการเมือง เช่น ผ่านทาง “การทูตอย่างไม่เป็นทางการ (Track II Diplomacy)” เป็นต้น ทั้งนี้ยังควรรักษาความสัมพันธ์กับชาติในทวีปแอฟริกา ซึ่งนี้อาจเป็นตัวอย่างของปัญหานโยบายต่างประเทศของ รัสเซียที่จะต้องเผชิญในปี 2020

RIAC สรุปว่า รัสเซียได้แสดงให้เห็นถึงทักษะการจัดการความเสี่ยงอย่างมีประสิทธิภาพ ในการรับมือกับความท้าทายด้านความมั่นคงระดับภูมิภาคและโลกในปัจจุบัน ดังนั้นรัสเซีย ควรเข้าไปมีส่วนร่วมในการพัฒนาระเบียบของโลกใหม่ ซึ่งในปี 2020 จะครบรอบ 75 ปีของการสิ้นสุดสงครามโลกครั้งที่ 2 นับเป็นโอกาสดีที่รัสเซียจะเข้าไปมีส่วนร่วมทั้งในการบังคับวิธและการสร้างองค์การระหว่างประเทศ เพื่อรับประกันความมีเสถียรภาพของภูมิภาคและโลก นอกจากนี้ยังหวังว่านักการเมืองควรตระหนักถึงความรับผิดชอบที่ยิ่งใหญ่ และการแก้ปัญหาการเมืองอย่างเข้าใจ สำหรับประเทศไทย การดำเนินยุทธศาสตร์และนโยบายการต่างประเทศ ควรคำนึงถึงผลประโยชน์ประเทศ ตลอดจนแสวงหาหนทางในการเสริมสร้างความมั่นคงของประเทศ ผ่านการเสริมสร้างความสัมพันธ์หุ้นส่วนเชิงยุทธศาสตร์กับนานาประเทศ และควรสนับสนุนความเป็นแกนกลางของอาเซียน สำหรับกองทัพไทย ควรสร้างสถานะที่พร้อมสำหรับการสนับสนุนดำเนินงานของประเทศและภูมิภาค ภายใต้กรอบความร่วมมือด้านความมั่นคงของอาเซียน

ทางเลือกของสี จิ้นผิงระหว่างความอดกลั้นทางยุทธศาสตร์กับความชอบธรรมทางการเมือง

วิเคราะห์และเรียบเรียงโดย พ.ท. ธำรงชัย ทนบกักดี

สถาบัน IISS ซึ่งเป็น Think Tank ของสหรัฐฯ ได้อธิบายถึง “ทางเลือกของสี จิ้นผิงระหว่างความอดกลั้นทางยุทธศาสตร์กับความชอบธรรมทางการเมือง” สรุปได้ดังนี้

ปธน.สี จิ้นผิงของจีนจะสามารถดำรงความชอบธรรมทางการเมืองในฐานะผู้ปกป้องความยิ่งใหญ่ของจีนอยู่ได้นานได้อย่างไร ทางเลือกนโยบายของเขาต่อไต้หวัน สหรัฐฯ และจีน รวมถึงเศรษฐกิจจีนชะลอตัว อาจทำให้เขาถูกกล่าวหาว่าเป็นผู้ขายชาติ ซึ่งเป็นวิกฤตความเป็นผู้นำที่เขา กำลังเผชิญอยู่ เมื่อ พ.ย.2019 ใน “การประชุมสุดยอดกลุ่มประเทศที่การพัฒนาทางเศรษฐกิจอย่างรวดเร็ว (BRICs)” ปธน.จีน อธิบายถึงกลุ่มของสถานการณ์ความท้าทายในปัจจุบันว่า “เป็นการเปลี่ยนแปลงในโลกที่อาจมองไม่เห็นได้ไม่ชัดเจนในศตวรรษนี้” วลีนี้ไม่ใช่เรื่องใหม่แต่สะท้อนถึงสถานการณ์ที่ยากลำบากที่เขาเผชิญตลอดการทำงาน 7 ปี

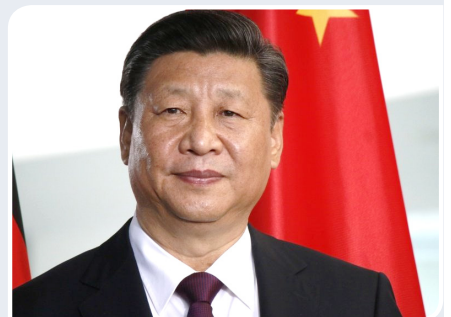
แม้ว่าจะมีประเด็นที่เป็นความท้าทายต่อทางเลือกนโยบายของ ปธน.จีน แต่มีประเด็นสำคัญซึ่งเป็นวิกฤตที่อาจส่งผลทำให้เขากลายเป็นผู้ขายชาติ (1) ประเด็นที่ฮ่องกง ซึ่งเกี่ยวกับผู้ประท้วง ผู้สนับสนุน และกลุ่มประชาสังคมที่สำคัญ ซึ่งเป็นปฏิปักษ์กับอภิไทย์ของจีนที่เปิดเผยตัวตนมากขึ้น ประเด็นดังกล่าวกลับเป็นตัวแทนของวิกฤตการณ์ที่เลวร้ายที่สุดในรอบ 20 ปี ระหว่างจีนกับไต้หวัน กระทั่งข้อเสียของเขาถึงความเป็น

ผู้นำพรรคคอมมิวนิสต์ และรวมถึงหน่วยงานด้านความมั่นคงของจีน ปธน.จีน พยายามอย่างมากในการผนวกไต้หวัน ให้สำเร็จได้ภายในปี 2049 ซึ่งเป็นปีครบรอบศตวรรษของพรรคคอมมิวนิสต์จีน โดยเขาสัญญาว่าจะพยายามปูทางเพื่อบรรลุความสำเร็จดังกล่าว การปฏิเสธรวิสัยทัศน์หนึ่งประเทศสองระบบของชาวฮ่องกงส่วนใหญ่ ได้ทำลายโอกาสการรวมชาติอย่างสันติกับไต้หวันเช่นเดียวกัน โดยในปัจจุบันเขายัง

ไม่ได้แสดงให้เห็นถึงแนวทางที่ชัดเจนในการรวมชาติดังกล่าว (2) ความขัดแย้งกับสหรัฐฯ ปธน.ทรัมป์ของสหรัฐฯ ได้แสดงการประทุงต่อกรณีของจีนกับไต้หวัน สหรัฐฯ ได้มองว่าจีนเป็นประเทศที่เป็นฉ้อฉล กดขี่ และเป็นภัยต่อความมั่นคงของสหรัฐฯ และระเบียบโลก ความคิดดังกล่าวได้ถูกส่งต่อมาตั้งแต่ทศวรรษ 1960 ปธน.ทรัมป์ เริ่มสงครามการค้า มีเป้าหมายทำลายบริษัทชั้นนำของจีน เช่น หัวเหว่ย ปัจจุบันนโยบายอย่างเป็นทางการ

ของสหรัฐฯ มีขึ้นเพื่อป้องกันการคุกคามของจีนต่อนานาประเทศในพื้นที่ไซเบอร์และส่วนที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยี นอกจากนี้เขาได้กดดันจีนให้เข้าสู่การเจรจาการค้า ลงนามในคำสั่งยกเลิกการค้า การลงทุนด้าน ICT ระหว่างสหรัฐฯ-จีน และลงนามในกฎหมายสิทธิมนุษยชนและประชาธิปไตยที่เกี่ยวข้องกับฮ่องกง ซึ่งเปรียบเหมือนการเปิดตัวสหรัฐฯ เข้าสู่ประเด็นขัดแย้งที่ฮ่องกง และ (3) เหตุการณ์ที่จัตุรัสเทียนอันเหมินปี 1989 ยังคงหลอกหลอนพรรคฯ ในด้านการใช้อำนาจและด้านอื่นเช่นกัน เมื่อ ต.ค.2019 ประชาชนจำนวนหนึ่งออกมาลงครบรอบ 100 ปีชาตกาลของนายจ้าว จื่อหยาง ผู้เดินร่วมขบวนในเหตุการณ์ดังกล่าว เขาได้ถูกขับออกจากหน่วยงานระดับสูงในปี 1989 จากการขัดขวางแนวทางการดำเนินการด้านมนุษยชนของจีน โดยเหตุการณ์สามเดือน อดีต นรม.หลี่ เฝิง ได้ขัดขวาง นายจ้าว จื่อหยาง และเสนอให้อดตปธน.เติ้ง เสี่ยว ผิง ใช้กำลังปราบปราม กรณีอดีตเลขาธิการพรรคฯ หู เย่า ปิง ที่ได้ลาออกในปี 1987 เนื่องจากการทำลายภาพลักษณ์ของพรรคฯ ซึ่งการตายของเขาเป็นจุดเริ่มของการเดินขบวนของนักศึกษา ปัจจุบัน จีนยังไม่ประสบความสำเร็จในการทำให้อเสียงของผู้เห็นต่างเงียบลง แสดงถึงความอ่อนแอในเสรีภาพทางการเมือง แต่ยังมีผลกระทบจากวิกฤตการณ์จัตุรัสเทียนอันเหมิน จากประชาชนจีนที่หนีออกนอกประเทศ เช่น นักวิทยาศาสตร์ นักเคลื่อนไหวทางสังคม และนักธุรกิจ ซึ่งเปรียบเหมือน “ภาวะสมองไหล (Brain Drain)” ที่กำลังเกิดขึ้นอย่างค่อยเป็นค่อยไป ซึ่ง ปธน. จีน ในปัจจุบันจะไม่สามารถหยุดยั้งภาวะดังกล่าวได้ หากเขาเลือกใช้กำลังเข้าปราบปรามที่ฮ่องกงและไต้หวัน

IISS สรุปว่า ปัญหาหลักของ ปธน.สี จิ้นผิง คือ การเลือกระหว่างการอดกลั้นทางยุทธศาสตร์ หมายถึงการไม่ใช้กำลังต่อกรณีฮ่องกงและไต้หวันกับการเสื่อมถอยของความชอบธรรมทางการเมืองและการใช้อำนาจ นโยบาย “การป้องกัน และการลดภัยคุกคาม” ที่ไม่สามารถทำได้ ภาวะเศรษฐกิจชะลอตัวอย่างไม่อาจทวนคืน การเปลี่ยนแปลงอื่นในเศรษฐกิจ ตลอดจนผลกระทบจากเศรษฐกิจที่มีอุตสาหกรรมเป็นพื้นฐานได้คุกคามความมั่นคงทางสังคม เป็นปัญหาที่เขาจำต้องเผชิญต่อไป นอกจากนี้เขายังต้องเผชิญกับมุมมองของสมาชิกพรรคฯ ในการปราบปรามคอร์ปชั่นภายในพรรคฯ อย่างเข้มข้นและเปิดเผย นำมาสู่คำถามเกี่ยวกับความชอบธรรมทางการเมือง ในฐานะผู้ปกป้องที่นำเชือถือ ผู้ซึ่งการรักษาความเป็นหนึ่งเดียวและเกียรติภูมิของจีน สำหรับประเทศไทย ควรเสริมสร้างให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารราชการแผ่นดินเชิงสร้างสรรค์ที่ตั้งอยู่บนผลประโยชน์ของชาติ ตลอดจนส่งเสริมความร่วมมือและการลดข้อพิพาทผ่านกลไกที่ได้รับการยอมรับภายในประเทศ และระหว่างประเทศ สำหรับกองทัพไทย ควรแสวงหาวิธีการในการสร้างภาวะที่เหมาะสมต่อการดำเนินงานของรัฐบาลในการบริหารงานภายในประเทศ และระหว่างประเทศภายใต้กรอบความร่วมมือด้านความมั่นคง

ที่มา : <https://www.iiss.org/blogs/analysis/2019/12/cy-xi-jinping-trade-off>

การเสริมสร้างความตระหนักรู้สถานการณ์ทางทะเลในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

วิเคราะห์และเรียบเรียงโดย พ.ท. อารังชัย หนูหนักดี

สถาบัน ASPI ซึ่งเป็น Think Tank ของออสเตรเลีย ได้อธิบายถึง “การเสริมสร้างความตระหนักรู้สถานการณ์ทางทะเลในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้” สรุปได้ดังนี้

การเสริมสร้าง “ความตระหนักรู้สถานการณ์ทางทะเล (Maritime Domain Awareness)” ได้ถูกให้ความสำคัญอย่างสูงจากหลายประเทศ

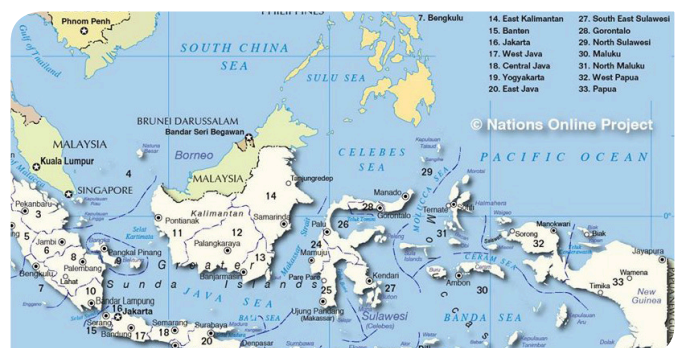
ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยมีแนวคิดในการได้มาซึ่งภาพสถานการณ์จากการสนับสนุนข้อมูลจากหลายภาคส่วน และมีความเข้าใจในประเด็นที่เกี่ยวข้อง รวมถึง “สภาพแวดล้อมชายฝั่ง (Littoral Environment)” ที่กระทบความมั่นคง ความปลอดภัย หรือเศรษฐกิจของประเทศ จากภัยคุกคามทางทะเลที่มากขึ้น เช่น การก่อการร้าย โจรสลัด อาชญากรรมทางทะเล การลักลอบขนสินค้าผิดกฎหมาย การสร้างมลภาวะทางทะเล การอ้างสิทธิ์เหนือดินแดนในทะเลจีนใต้ และการทำประมงผิดกฎหมาย ขาดการรายงานและการควบคุม ส่งผลให้บางประเทศในภูมิภาคนี้ ได้พยายามจัดตั้ง “ศูนย์รวมการปฏิบัติ (Fusion Center)” เพื่อรับมือกับภัยคุกคามดังกล่าว เช่น National Coast Watch Centre (NCWC) ในฟิลิปปินส์ the Maritime Enforcement Coordination Centre (MECC) ในประเทศไทย และ Sea Security Coordination Centre (Badan Keamanan Laut, or BAKAMLA) ในอินโดนีเซีย ทั้งยังมีความพยายามจัดตั้งหน่วยงานลักษณะคล้ายกันขึ้นในหลายประเทศ โดยหวังที่จะสร้าง “การติดตามสถานการณ์ร่วมนอกชายฝั่ง (Offshore Joint Situational Awareness)” เพื่อสร้างการประสานงานด้านการข่าวในระดับยุทธศาสตร์ และจัดลำดับการปฏิบัติการในระดับยุทธวิธี และสร้างความ

ประสานสอดคล้องในการปฏิบัติงาน โดยทั้งฟิลิปปินส์ ไทย และอินโดนีเซีย ต่างประสบปัญหาในการเสริมสร้างศูนย์รวมการปฏิบัติ ให้เข้มแข็ง เช่น แนวคิดต่อต้านจากข้าราชการที่สูญเสียอิสระในการปฏิบัติงาน การไม่สามารถดึงดูดรักษาบุคลากรที่มีความสามารถ การขาดประสบการณ์ การใช้แหล่งข่าวเปิด และการขาดแคลนบุคลากร และเครื่องมือสำหรับการเฝ้าตรวจ

ออสเตรเลียให้ความสนใจช่วยเหลือหน่วยงาน NCWC, the MECC และ BAKAMLA ในการเอาชนะปัญหาบางประการดังกล่าว ออสเตรเลียระบุถึงภัยคุกคามหลักทางทะเล 8 ประเด็นที่กระทบต่อประเทศ ประกอบด้วย การอพยพย้ายถิ่นอย่างไม่ปกติ การลักลอบหาผลประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ มลพิษทางทะเล การลักลอบขนสินค้าผิดกฎหมาย การลดลงของความหลากหลายทางชีวภาพ โจรสลัด และการก่อการร้ายทางทะเล หลายประเด็นดังกล่าวได้เกิดขึ้นในน่านน้ำของเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และการช่วยเหลือฟิลิปปินส์ ไทย และอินโดนีเซีย จะช่วยลดภัยคุกคามที่ส่งผลกระทบต่อผลประโยชน์ด้านความมั่นคง และศูนย์รวมการปฏิบัติ ทั้งยังช่วยขยายมุมมองสถานการณ์ของออสเตรเลียได้ดีขึ้น การสนับสนุนในปัจจุบันที่ออสเตรเลียสามารถดำเนินการได้ เช่น การเสริมขีดความสามารถของเรือตรวจการณ์นอกชายฝั่ง ซึ่งออสเตรเลียควรนำความสำเร็จจากโครงการ Pacific Maritime Security มาเป็นตัวอย่างในการสนับสนุนดังกล่าว ออสเตรเลียควรสนับสนุนข้อมูลที่เป็นกรณีศึกษาสำหรับพัฒนา “ศูนย์รวมการปฏิบัติด้านการข่าวร่วมของประเทศ” เพื่อบูรณาการข้อมูลจากทุกภาคส่วน และควรถ่ายทอดประสบการณ์ในการตั้งและดำเนินงาน “กองกำลังเฉพาะกิจร่วม” และศูนย์ประสานงานระหว่างพลเรือน-ทหาร ภาครัฐ-เอกชน เช่น หน่วยบัญชาการทางทะเลที่มีหลายภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วม ระบบจำแนกทางทะเล สนับสนุนให้กับเครือข่ายข้อมูลที่เกี่ยวข้อง และโครงการเสริมสร้างขีดความสามารถการตรวจการณ์ทางทะเล สำหรับการสนับสนุนของออสเตรเลียให้กับ NCWC, the MECC และ BAKAMLA คือ การเสริมสร้างการใช้ประโยชน์จากแหล่งข่าวเปิดและเครื่องมือตรวจการณ์ของภาคเอกชน เช่น ดาวเทียม การจัดการฝึกในประเทศ ซึ่งได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานของออสเตรเลีย เช่น Australian Defence Force Academy และ National Security College เป็นต้น

ASPI สรุปว่า ออสเตรเลียควรช่วยเหลือฟิลิปปินส์ ไทย และอินโดนีเซียผ่านหลักสูตรการเพิ่มขีดความสามารถบุคลากรในหน่วยงาน NCWC, the MECC และ BAKAMLA โดยเฉพาะผู้ที่ปฏิบัติงานกับหน่วยดังกล่าวอย่างยาวนาน เพราะเป็นการลงทุนที่ถูกกว่า เนื่องจากบุคคลเหล่านี้จะเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาขีดความสามารถหน่วยงานของตนต่อไปในอนาคต สำหรับประเทศไทย ควรสนับสนุนการเสริมสร้างขีดความสามารถของ the MECC และขยายความร่วมมือกับศูนย์รวมการปฏิบัติ อื่นทั้งในและนอกภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เพื่อเพิ่มพูนความตระหนักรู้สถานการณ์ทางทะเล (Maritime Domain Awareness) และการปฏิบัติงานอย่างประสานสอดคล้อง สำหรับกองทัพไทย ควรสนับสนุนการดำเนินงานของ the MECC เสริมสร้างขีดความสามารถการรักษาความมั่นคงทางทะเลของประเทศ และภูมิภาคภายใต้กรอบความร่วมมือด้านความมั่นคงของอาเซียน

ภาพอนาคตเศรษฐกิจโลกในปี 2020

วิเคราะห์และเรียบเรียงโดย พ.ท. ธำรงชัย ทนบกักดี

สถาบัน Center for Strategic and International Studies (CSIS) ซึ่งเป็น Think Tank ของสหรัฐฯ ได้อธิบายถึง “ภาพอนาคตเศรษฐกิจโลกในปี 2020” สรุปได้ดังนี้

ภาพอนาคตเศรษฐกิจโลกในปี 2020 มีประเด็นดังนี้ (1) **การค้า** : ในเดือน ธ.ค.2019 เป็นเดือนที่มีความวุ่นวายในกิจกรรมที่เกี่ยวกับนโยบายการค้าระหว่างประเทศ ทั้ง “สนธิสัญญาสหรัฐฯ-เม็กซิโก-แคนาดา (USMCA)” และ “ความตกลงหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจระดับภูมิภาค (RCEP)”

กับ 15 ชาติในเอเชีย
สหรัฐฯ บรรลุความสำเร็จในข้อตกลงการค้าใน “ช่วงแรก” กับยักษ์ใหญ่ทางเศรษฐกิจลำดับสอง และสามของโลก คือ จีนและญี่ปุ่น นำมาสู่การลดความ

ผันผวนของเศรษฐกิจโลก แต่ในปี 2020 จะยังคงเต็มไปด้วยเรื่องน่าตกใจคำถามหนึ่งคือความชัดเจนในการหารือในรายละเอียดข้อตกลงทางการค้าระหว่างสหรัฐฯ-จีน จะเป็นไปอย่างไร แต่ที่แน่นอน คือ สหรัฐฯ จะบังคับใช้กลไกที่มีเพื่อจำกัดความผันผวนหากจีนละเมิดข้อตกลง ขณะที่ “องค์การการค้าโลก (WTO)” จะประสบวิกฤตจากการปฏิเสธของ สหรัฐฯ ในการรับรองประเทศสมาชิกใหม่ ซึ่งอาจก่อให้เกิดข้อถกเถียงในการประชุมรัฐมนตรีพาณิชย์ ที่คาซัคสถานในปีหน้า สำหรับ “ช่วงที่สอง” ในข้อตกลงกับทั้งจีนและญี่ปุ่น จะยังเป็นเรื่องท้าทาย เนื่องจากยังคงต้องรอความชัดเจนจากนโยบายของ ปธน.สหรัฐฯ ท่านใหม่ในต้นปี 2021 (2) **การแข่งขันทางเทคโนโลยี** : เทคโนโลยีจะยังคงเป็นเรื่องสำคัญไปอีกหลายปีคำถาม คือ เทคโนโลยีอะไรที่เป็นตัวกำหนดอนาคต รัฐจะแสดงบทบาทอะไรในการเร่งให้เกิดการพัฒนาเทคโนโลยีนั้น และสหรัฐฯ จะทำอย่างไรในการสร้างการมีส่วนร่วมกับพันธมิตรและคู่แข่ง การแข่งขันนี้จะยังดำเนินต่อไประหว่าง สหรัฐฯ-จีน นอกจากนี้ยังมีสหภาพยุโรปที่ได้เรียกร้องถึง “อธิปไตยทางเทคโนโลยี” ในสาขาที่เกี่ยวกับ “เทคโนโลยีวิกฤต” ดังนั้นสหรัฐฯ จำเป็นต้องมียุทธศาสตร์ในการรับมือกับนานาประเทศ ในด้านการแบ่งปันผลประโยชน์ และความเชื่อร่วมกัน เช่น การสร้างมาตรฐานจริยธรรมในเทคโนโลยีใหม่ที่สำคัญ (3) **สกุลเงินดิจิทัล** : เป็นที่ทราบกันว่าจีนจะประกาศใช้สกุลเงินดิจิทัลในปี 2020 ซึ่ง จีนได้มีโครงการนำร่องชื่อว่า “Digital Currency Electronic Payment (DCEP)” ในปี 2014 นั้นหมายถึง จีน ได้เตรียมความพร้อมมาระยะหนึ่งแล้ว ซึ่งจีนมั่นใจว่าสกุลเงินหยวนแบบดิจิทัล จะเป็นส่วนสำคัญในการเพิ่มประสิทธิภาพเศรษฐกิจของประเทศ ทั้งยังเป็นต้นแบบให้กับอีกหลายประเทศ และอาจสันคลอนสกุลเงินหลักของโลกนั่นคือดอลลาร์สหรัฐฯ หากสกุลเงินดิจิทัลอย่าง

หยวนและสกุลเงินอื่นได้รับความนิยมนอกจากนี้ (4) **สถาปัตยกรรมด้านเศรษฐกิจโดยจีน** : อย่างเช่น “แนวริเริ่มแถบและเส้นทาง (BRI)” ที่ในปี 2020 น่าจะมีการชะลอตัวลง เนื่องจากข้อจำกัดทางด้านเงินทุนสนับสนุนการไม่เผชิญความเสี่ยง และประเทศคู่สัญญาต่างลังเลที่จะก่อหนี้เพิ่มกับจีน ดังนั้นจีนจะใช้แนวทางใน “การสร้างความเป็นพหุภาคี (Multilateralise)” โดยใช้ “ศูนย์ประสานความร่วมมือพหุภาคี” และ จีนจะพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางดิจิทัลของตนเอง ดังเช่นที่หัวเหว่ย กำลังทำตลาดอยู่ในหลายประเทศ ซึ่งจะช่วยให้ BRI เข้าถึงตลาดเดิมและตลาดเกิดใหม่ได้มีประสิทธิภาพมากขึ้น และ (5) **ธรรมาภิบาลของเศรษฐกิจโลก** : “การประชุมกลุ่มประเทศอุตสาหกรรมชั้นนำของโลก (G7 Summit)” ที่รับรู้กันว่าเป็นเวทีในการกำหนดธรรมาภิบาลของเศรษฐกิจโลก ซึ่งจัดขึ้นที่สหรัฐฯ ช่วงกลางเดือนมิถุนายน ปี 2020 ประเด็นสำคัญที่คาดว่าจะถูกหยิบยกขึ้นมาหารือ เช่น ความขัดแย้งในตะวันออกกลาง ปัญหานิวเคลียร์ที่อิหร่าน และเกาหลีเหนือ ตลอดจนความท้าทายจากบทบาทที่ก้าวร้าวของจีน ซึ่งการประชุมดังกล่าวอาจเป็นการสร้างข้อได้เปรียบให้กับ ปธน.ทรัมป์ในการปรับภาพลักษณ์ความน่าเชื่อถือในการเป็นผู้นำโลก ก่อนการเลือกตั้ง ปธน.สหรัฐฯ เพียงหนึ่งเดือน นอกจากนั้นการประชุม G20 ซึ่งถือเป็นร้อยละ 80 ของเศรษฐกิจโลก โดยจัดขึ้นที่ซาอุดีอาระเบียเป็นเจ้าภาพ จะเป็นเวทีที่ช่วยสร้างความน่าเชื่อถือระหว่างประเทศของเจ้าชาย Mohammed Bin Salman กลับคืนมาจากการกระทำของพระองค์ ในกรณีการสังหารนาย Jamal Khashoggi หรือบทบาทของซาอุฯ ในสงครามในเยเมน ซึ่งหากวิกฤตเศรษฐกิจโลกได้ปะทุขึ้นในปี 2020 ไม่ว่าจากความขัดแย้งทางการค้า หรือวิกฤตทางการเงินในจีน หรือละตินอเมริกาจะเป็นโอกาสให้ G20 แสดงบทบาทในการกอบกู้เศรษฐกิจโลกไว้

CSIS สรุปว่านี่คือประเด็นที่น่าสนใจสำหรับเศรษฐกิจโลกในปี 2020 ซึ่งมีทั้ง “สิ่งที่เรารู้ว่าเรารู้ (Known Knows)” และ “สิ่งที่เรารู้ว่าเราไม่รู้ (Known Unknowns)” จึงเป็นทั้งคำถามและสัญญาณเตือนให้เตรียมพร้อมในการรับมือ สำหรับประเทศไทย ควรเสริมสร้างความพร้อมของประเทศทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และความมั่นคง รวมถึงแสวงหาและเสริมสร้างความเป็นหุ้นส่วนกับนานาประเทศทั้งในและนอกภูมิภาคอาเซียนผ่านการมองภาพอนาคตร่วมกัน สำหรับกองทัพไทย ควรเสริมสร้างขีดความสามารถในการป้องกันประเทศ ตลอดจนมองภาพอนาคตภัยคุกคามความมั่นคงของประเทศและภูมิภาค เพื่อเตรียมการรับมือต่อไป

ที่มา : <https://www.csis.org/analysis/2020-foresight-whats-ahead-global-economics>

การสังหาร พล.ต. Qassem Soleimanei ผู้บัญชาการทางทหารของอิหร่าน: มุมมองผู้เชี่ยวชาญจาก RAND

วิเคราะห์และเรียบเรียงโดย พ.ท. ธำรงชัย ทนุณภักดี

สถาบัน RAND ซึ่งเป็น Think Tank ของสหรัฐอเมริกา ได้อธิบายถึง “การสังหาร พล.ต. Qassem Soleimanei ผู้บัญชาการทางทหารของอิหร่าน: มุมมองผู้เชี่ยวชาญจาก RAND” สรุปได้ดังนี้

เมื่อวันที่ 2 ม.ค.2020 ทำเนียบขาวยืนยันการโจมตีทางอากาศ

ของสหรัฐฯ ตามสั่งการจาก ปธน.ทรัมป์

ได้สังหาร พล.ต. Qassem Soleimanei ณ บริเวณนอกท่าอากาศยานในกรุงแบกแดด ประเทศอิรัก การโจมตีดังกล่าวเกิดขึ้นให้หลังไม่ถึง 24 ชั่วโมงหลังจาก รมว.ก.สหรัฐฯ ได้แจ้งเตือนว่า สหรัฐฯ ควรชิง “ลงมือป้องกัน (Preemptive Action)” ในการตอบ

สนองต่อสัญญาณที่กองกำลังทหารที่มีอิหร่านหนุนหลังในอิรัก ที่มีแผนการลงมือโจมตีหลังจากเหตุการณ์รุนแรง ณ สถานทูตสหรัฐฯ ในกรุงแบกแดด เมื่อวันที่ 31 ธ.ค.2019 Ayatollah Ali Khamenei ผู้นำสูงสุดของอิหร่านได้เรียกร้องให้มีการไว้ทุกข์จำนวน 3 วันต่อ พล.ต. Soleimanei และประกาศที่จะตอบโต้การกระทำของ สหรัฐฯ

ผู้เชี่ยวชาญจาก RAND ได้มีมุมมองต่อเหตุการณ์ดังกล่าวดังนี้ (1) การตายของ พล.ต. Soleimanei ได้สร้างประเด็นถกเถียงถึงการพัฒนาด้านความมั่นคงของอิหร่านหลังจากนี้ การตายของเขาได้ทำลายขีดความสามารถในสงครามตัวแทน และการดำเนินนโยบายระดับภูมิภาคของอิหร่าน พล.ต. Soleimanei มีบทบาทสำคัญในการสร้างความสัมพันธ์กับกลุ่มตัวแทน จึงเป็นการยากที่จะหาผู้มียุทธศาสตร์และสายสัมพันธ์ได้เทียบเท่ากับ พล.ต. Soleimanei ขณะที่สหรัฐฯ เข้าใจถึงสิ่งที่ตามมาจากการสังหารในครั้งนี้ ทั้งนี้ยังรวมถึงชาติพันธมิตรของสหรัฐฯ ที่จำต้องเผชิญกับความหวาดกลัวจากการตอบโต้จากอิหร่านอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ (2) อิหร่านมองการกระทำครั้งนี้ของสหรัฐฯ เป็นเหมือนการประกาศ

สงคราม ความตึงเครียดระหว่างสหรัฐฯ-อิหร่าน ได้มาถึงระดับอันตรายอย่างยิ่ง (3) การตอบโต้จากอิหร่านจะอยู่ในรูปแบบสมมาตร สหรัฐฯ ควรเฝ้าติดตามกลุ่มก่อการร้ายที่มีสายสัมพันธ์กับอิหร่าน เช่น กลุ่ม Hezbollah ในเลบานอน และกลุ่มอื่นๆ ทั่วโลก เหตุการณ์ครั้งนี้มีความแตกต่างอย่างมากจากปฏิบัติการสังหาร Osama bin Laden ผู้นำ Al Qaeda หรือ Abu Bakr al-Baghdadi ผู้นำ ISIS เนื่องจาก อิหร่านมีความสามารถที่สูงกว่า และมีทรัพยากรที่พร้อมตอบโต้ สหรัฐฯ และ (4) อิหร่านจะปฏิบัติการโจมตีต่อหลากหลายเป้าหมายทางทหารของสหรัฐฯ ในตะวันออกกลาง ซึ่งมีภูมิประเทศที่ไม่เป็นมิตรต่อการวางกำลังของ สหรัฐฯ อยู่แล้ว ดังนั้นสหรัฐฯ จำเป็นต้องมีมาตรการป้องกันที่เข้มแข็งมากขึ้น

RAND สรุปว่านอกเหนือจากมุมมองที่กล่าวมา ยังมีมุมมองที่สำคัญคือ ปฏิกริยาหลังจากนี้ของอิรักว่าจะยังให้การต้อนรับกำลังทหารจากสหรัฐฯ และไว้วางใจให้กำลังดังกล่าวปกป้องอิรักต่อไปหรือไม่ สำหรับประเทศไทย อาจให้ความเห็นผ่านอาเซียน ถึงการสนับสนุนแนวทางการแก้ปัญหาด้วยความอดทนอดกลั้นและสันติวิธี สำหรับกองทัพไทย ควรประเมิน ใฝ่ร้ายวัง และเตรียมพร้อมต่อเป้าหมายสำคัญของ สหรัฐฯ และชาติพันธมิตรที่มีความเสี่ยงต่อการถูกตอบโต้แบบสมมาตร เช่น สถานทูตบุคคลสำคัญ จนท.ระดับสูง การประชุม และการเยี่ยมเยียน ซึ่งการตอบโต้ อาจอยู่ในรูปแบบ เช่น การก่อการร้าย การก่อวินาศกรรม และการโจมตีทางไซเบอร์ เป็นต้น รวมถึงควรยับยั้งกิจกรรมที่สนับสนุนให้เกิดการตอบโต้ดังกล่าวในประเทศไทย และควรสนับสนุนประเทศสมาชิกอาเซียนในการรับมือกับการตอบโต้แบบสมมาตร ภายใต้กรอบความร่วมมือด้านความมั่นคงของอาเซียน

ที่มา : <https://www.rand.org/blog/2020/01/iranian-commander-soleimani-killed-rand-experts-react.html>

ประเด็นเร่งด่วนของเวียดนามในการเป็นประธานอาเซียนปี 2020

วิเคราะห์และเรียบเรียงโดย พ.ท. ธำรงชัย ทนุณภักดี

สถาบัน SIIA ซึ่งเป็น Think Tank ของ สิงคโปร์ ได้อธิบายถึง “ประเด็นเร่งด่วนของเวียดนามในการเป็นประธานอาเซียนปี 2020” สรุปได้ดังนี้

ผ่านไปสำหรับปี 2019 ในการเป็นประธานอาเซียนของไทย “เอกสารมุมมองอาเซียนต่ออินโด-แปซิฟิก” เป็นผลงานชิ้นสำคัญ สำหรับการแสดงจุดยืนความเป็นแกนกลางของอาเซียนท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของ “ระเบียบภูมิภาค (Regional order)” ขณะที่ยังมีเรื่องที่สำคัญสำหรับเวียดนาม ประธานอาเซียนในปี 2020 ซึ่งเป็นประเทศที่ (1) มีชัยชนะอย่างชัดเจนจากสงครามการค้าระหว่าง สหรัฐฯ-จีน และ (2) เศรษฐกิจที่เปี่ยมกว้าง การมีโครงสร้างพื้นฐานที่ดีขึ้น ตลอดจน

มีเสถียรภาพทางการเมือง แม้ว่าในระยะยาวจะยังได้รับผลกระทบจากสงครามการค้าด้วยความตึงเครียดทางภูมิรัฐศาสตร์ที่เพิ่มขึ้นในภูมิภาค ได้ชะลอการค้าโลก และการอุปถัมภ์ของภัยคุกคามข้ามชาติ จึงเป็นหน้าที่ของประธานอาเซียนในปี 2020 ในการจัดการกับแรงกดดันจากทั้ง สหรัฐฯ-จีน ที่ต้องการให้อาเซียนเลือกข้าง ทั้งยังต้องการมีอิทธิพลในการกำหนดกรอบของ สถาปัตยกรรมทางเศรษฐกิจ และยุทธศาสตร์ในภูมิภาคอาเซียน

เวียดนามจึงควรนำพาอาเซียนให้สนใจถึงประเด็นเหล่านี้ (1) “การมีส่วนร่วมของอาเซียนในเศรษฐกิจดิจิทัล” ในปี 2025 เศรษฐกิจที่เกี่ยวข้องกับอินเทอร์เน็ตของอาเซียน จะมีมูลค่าสามแสนล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ซึ่งปัจจุบันเศรษฐกิจดังกล่าวมีส่วนร้อยละ 7 ของ GDP ของอาเซียน

และยังมีโอกาสในการเติบโตอยู่มาก ธุรกิจที่เป็นตัวขับเคลื่อนหลักคือ e-commerce การเรียกรถแท็กซี่ (Ride-hailing) และเกมทางอินเทอร์เน็ต (Internet gaming) ในช่วงหลายปีที่ผ่านมา มีธุรกิจหลายรายจากอาเซียนประสบความสำเร็จอย่างมาก สร้างความสนใจและดึงดูดเงินลงทุนเข้ามาสู่ภูมิภาคอย่างมหาศาล ดังนั้นอาเซียนควรสร้างการตระหนักรู้ถึงประโยชน์ของ “การเป็นดิจิทัล (Digitisation)” ซึ่งอาเซียนยังคงมีปัญหาระงับเกี่ยวกับ e-commerce การบูรณาการทางดิจิทัล และการปกป้องข้อมูลที่มีความสำคัญอย่างมากต่อ e-commerce ที่ต้องอาศัยความเชื่อถือ นอกจากนี้บางประเทศในอาเซียนยังขาดบุคลากรสำหรับเศรษฐกิจดิจิทัล ในการสร้างขีดความสามารถทางดิจิทัลของอาเซียนให้ใกล้เคียงกัน เพื่อเป็นการขยายการมีส่วนร่วมในเศรษฐกิจดิจิทัลในอาเซียน สร้างโอกาสและรายได้ในภาพรวมให้กับอาเซียนอย่างมหาศาล (2) “การรับมือผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ” อาเซียนมีความเสี่ยงจากผลกระทบดังกล่าว

จาก ระดับน้ำทะเลที่สูงขึ้น อุณหภูมิและอากาศที่แปรปรวน ส่งผลกระทบต่อปริมาณพืชผลการเกษตร การแพร่กระจายของเชื้อโรคต่อพืช สัตว์และมนุษย์โดย Asian Development Bank (ADB) ประเมินว่า การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ จะลด GDP อาเซียน ลงร้อยละ 11 ภายในปี 2100 แม้ว่าอาเซียนจะมีความพยายามในการรับมือ แต่ยังมี

ความท้าทาย เช่น การบริโภคพลังงานและการใช้ทรัพยากรที่สูง การพึ่งพาถ่านหิน และการปล่อยก๊าซเรือนกระจกจากการขาดระบบขนส่งมวลชนที่ราคาถูกลงและทั่วถึง เป็นต้น อาเซียนควรมีมาตรการที่เป็นรูปธรรมในการรับมือกับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ซึ่งรวมถึงปัญหาหมอกควันจากการเผาป่า ที่นอกจากจะเร่งให้เกิดการเปลี่ยนแปลงสภาพ

ภูมิอากาศแล้ว ยังสร้างผลกระทบภายในภูมิภาคด้วย ดังนั้นอาเซียนควรมีข้อตกลงที่มีผลผูกมัดในการรับมือกับปัญหาหมอกควันข้ามแดน เพื่อบรรลุเป้าหมายการยุติปัญหาดังกล่าวในปี 2020 (3) “การบูรณาการทางการค้าที่แน่นแฟ้น” ความสำเร็จเชิงเศรษฐกิจของอาเซียนที่พึ่งพาการค้า การลงทุนภายในภูมิภาค ตลอดจน สหรัฐฯ และยุโรป อาจไม่ทำให้อาเซียนบรรลุการเป็นเศรษฐกิจที่ใหญ่เป็นอันดับ 4 ของโลกในปี 2030 ดังนั้นการบูรณาการกับหุ้นส่วนทางการค้าอื่น จึงกลายมาเป็นความต้องการและแรงสนับสนุนจากชาติสมาชิกอาเซียน ดังนั้น จึงเห็นความสำเร็จของการบรรลุ “ความตกลงหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจระดับภูมิภาค (Regional Comprehensive Economic Partnership :RCEP)” ในปี 2019 หลังจากเจรจามานาน 7 ปี ความสำเร็จดังกล่าวทำให้อาเซียนและสมาชิก RCEP ครอบคลุมร้อยละ 30 ของการค้าและ GDP โลก รวมทั้งอาเซียนได้ขยายขอบเขตการค้ากับชาติในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก อย่างไรก็ตาม อาเซียนควรโน้มน้าวให้ RCEP ร่วมกันสร้างข้อตกลงทางการค้าที่มีคุณภาพ

SIIA สรุปว่า อาเซียนได้สร้างนโยบายที่สำคัญ ในการตอบสนองต่อกระแสหลักของภูมิภาค รวมถึงบรรทัดฐานอย่างเป็นทางการด้านเศรษฐกิจ และการพัฒนาสังคม การเป็นประธานอาเซียนของเวียดนาม ควรนำพาให้อาเซียนบรรลุประเด็นที่ได้กล่าวมา และอาเซียนมีความยินดีกับความหวังของเวียดนามในการทำให้เกิด “Cohesive and responsive ASEAN” สำหรับประเทศไทย ควรสนับสนุนการดำเนินการของเวียดนามในการเป็นประธานอาเซียน สร้างความพร้อมของประเทศ เสริมสร้าง และสนับสนุนให้อาเซียนมีความพร้อมเพื่อบรรลุเป้าหมายของอาเซียนในทุกมิติ สำหรับกองทัพไทย ควรส่งเสริมความไว้วางใจเชื่อใจ สำหรับการปฏิบัติงานด้านความมั่นคงร่วมกัน เพื่อสร้างสถานะที่เหมาะสมต่อการพัฒนาของอาเซียน

ที่มา : <http://www.siaonline.org/in-the-drivers-seat-vietnams-priorities-as-asean-chair-2020/>

ประเทศในเอเชียควรทบทวนหนทางปฏิบัติต่อธรรมาภิบาลดิจิทัล

วิเคราะห์และเรียบเรียงโดย พ.ท. ธำรงชัย พูนภักดิ์

สถาบัน Chatham House ซึ่งเป็น Think Tank ของอังกฤษ ได้อธิบายถึง “ประเทศในเอเชียควรทบทวนหนทางปฏิบัติต่อธรรมาภิบาลดิจิทัล” สรุปได้ดังนี้

รัฐบาลในเอเชียต่างจ้องอยู่กับการควบคุมและเฝ้าติดตามในโลกดิจิทัล แทนที่จะคำนึงถึงสิทธิพลเมือง ในปี 2019 รัฐบาลในเอเชียต่างได้เรียนรู้เกี่ยวกับ “ธรรมาภิบาลดิจิทัล” ซึ่งไม่ใช่บทเรียนในเชิงบวกในทุกเรื่อง การประท้วงอย่างยาวนานที่ฮ่องกงและอินเดีย เกิดขึ้นโดยคนหนุ่มสาวทั่วไป และขับเคลื่อนโดย “โซเชียลมีเดีย” แสดงถึงพลังที่ไร้การควบคุมของโลกเสมือนจริง จึงไม่แปลกที่รัฐบาลดังกล่าวเลือกที่จะถอยมาสอดแนม แทนที่จะนำพาประชาชนไปสู่ “นโยบายดิจิทัลสาธารณะ” ที่เคารพความเป็นส่วนตัว ความเชื่อมั่น ความปลอดภัย และเป็นส่วนขับเคลื่อน

เคลื่อนไปสู่ธรรมาภิบาลดิจิทัล ซึ่งธรรมาภิบาลดิจิทัลของเอเชียกำลังถูกทำให้แตกออกโดยบรรทัดฐานโลก และแปรเปลี่ยนเป็นตัวแทนที่คล้ายกันอย่างมาก (1) “China Model” หรือ The Great Firewall ที่มีต้นแบบจากจีนจะทำการสอดแนมพลเมืองใน

ทุกวัตถุประสงค์ รวมถึงตรวจสอบสิ่งผิดปกติ หากตรวจพบจะถูกดำเนินการทันทีที่มีการใช้ในเวียดนาม เมียนมา กัมพูชา ลาว และ (2) “China-light” ที่เกิดขึ้นไม่นานนี้ ที่เลียนแบบมิติในการควบคุมของ The Great Firewall มีการใช้ในสิงคโปร์ อินเดีย อินโดนีเซีย มาเลเซีย และไทย การจัดการกับภัยคุกคามทางดิจิทัลกระทำผ่านสองตัวแบบนี้ แตกต่างกันไปตามความเข้มข้น ขอบเขต ความเชื่อของรัฐบาลที่จะกำหนดบทบาทของฝ่ายความมั่นคง โซเชียลมีเดีย และการปกป้องสิทธิพลเมือง ทศวรรษที่ผ่านมา รัฐบาล

ในเอเชียต่างพูดถึงการเปิดกว้างการใช้อินเทอร์เน็ต ซึ่งคำพูดเหล่านี้กำลังจางหายไป และมีความพยายามในการจำกัดพื้นที่ทางดิจิทัลจากสงครามการค้าระหว่าง สหรัฐฯ - จีน ที่ทำให้อุปกรณ์ดิจิทัลกำลังถูกจำกัดอยู่ในพื้นที่ของ สหรัฐฯ - จีน ดังนั้น การแตกออกของธรรมาภิบาลดิจิทัลจึงเป็นอุปสรรคต่อการสร้างธรรมาภิบาลและมาตรฐานของโลก

ภูมิทัศน์ทางดิจิทัลของเอเชีย (1) รัฐบาลในเอเชียต่างกำลังแทรกแซงพลเมืองของตนในการใช้ชีวิตประจำวันด้วยเทคโนโลยีสอดแนม การระบุชื่อ การจดจำใบหน้า เพื่อติดตามความเคลื่อนไหวได้ถูกใช้กันอย่างแพร่หลาย โดยมีจีนเป็นแหล่งของเทคโนโลยี ความรู้ และเทคนิคต่างๆ ขณะที่อินเดียพยายามเลียนแบบ จีน เช่นเดียวกับหลายประเทศในเอเชียที่กำลังดำเนินตามจีนในการรวบรวมข้อมูลพลเมืองให้อยู่ภายในประเทศ และต่อต้านการนำข้อมูลออกนอกประเทศ หลังยุคของ Edward Snowden มีความกังวลถึงความเสี่ยงทางไซเบอร์ จึงเป็นเหตุผลว่าทำไมหลายรัฐบาล จึงสร้างรั้วปกป้องข้อมูลผู้บริโภคในประเทศ อย่างไรก็ตาม รัฐบาลในเอเชียยังให้ความสนใจน้อยต่อการปกป้องข้อมูลผู้บริโภคจากวิธี

การที่ผิดของบริษัทภายในประเทศ สำหรับมาตรฐานโลกยังคงวิวัฒนาการต่อไป ในระดับภูมิภาคผ่าน ASEAN, APEC ในประเด็นด้านการความเป็นส่วนตัว ธุรกรรมการเงิน การเก็บ และจัดการข้อมูล ซึ่งบริษัทเทคโนโลยียักษ์ใหญ่ รูปแบบการให้บริการ

และแนวทางระดับภูมิภาค ควรดำเนินการให้สอดคล้อง และเกิดผลประโยชน์ร่วมกัน (2) ขวาล้อมและลัทธิสุดโต่ง เป็นปัญหาสำคัญของเอเชีย แทนที่จะค้นหาแหล่งของปัญหาสิงคโปร์กลับเปลี่ยนค่านิยมของขวาล้อม หรือจีน อินเดีย และศรีลังกา เลือกที่จะปิดการใช้งานอินเทอร์เน็ต และบริษัท

เทคโนโลยียักษ์ใหญ่ ควรมีส่วนรับผิดชอบสำคัญทั้งนโยบายและรูปแบบการให้บริการ อย่างไรก็ตามขีดความสามารถในการบังคับใช้กฎระเบียบควบคุมของรัฐบาลในเอเชียส่วนมากยังอ่อนแอ รวมถึงการจัดการเหตุวิกฤติ (3) “การก้าวสู่ดิจิทัล (Digitalization)” ซึ่งทั้งหมดไม่เกี่ยวกับการสอดแนม โดยเฉพาะ “Fintech” เป็นประเด็นสำคัญของเอเชีย ที่ต้องสร้างการมีส่วนร่วม ย่องงก สิงคโปร์ กำลังออกใบอนุญาตธนาคารดิจิทัล ระบบ Unified Payments Interface ของอินเดีย และ BAT (Baidu, Alibaba, Tencent) บริษัทการค้าสัญชาติจีน ที่ทำลายระบบการค้า การจ่ายเงินแบบดั้งเดิม อย่างไรก็ตาม ดูเหมือน Fintech จะตอบสนองต่อตลาดชนชั้นกลาง การสร้างการมีส่วนร่วมจึงต้องอาศัยการสนับสนุนจาก NGOs รัฐบาลท้องถิ่น และบริษัทขนาดเล็ก เพื่อสร้าง Digitalizing Microfinance ส่งผ่าน Fintech ให้ทั่วถึงในทุกชนชั้น และ (4) การสร้าง “อัตลักษณ์ดิจิทัล (Digital Identity)” ของเอเชีย เป็นสิ่งจำเป็นในการสร้างบรรทัดฐานที่นำไปสู่การสร้างธรรมาภิบาลดิจิทัล ดังที่เอเชียประสบความสำเร็จกับการสร้างธรรมาภิบาลของการค้าและภูมิภาคผ่าน “Regional Comprehensive Economic Partnership: RCEP)” และ “Comprehensive and Progressive Agreement for Trans-Pacific Partnership: CPTPP)”

Chatham House สรุปว่า ประเทศในเอเชียควรหันมาร่วมมือกันในการสร้างความหวังและศักยภาพของการก้าวสู่ดิจิทัล ผ่านนโยบายที่ให้ความสำคัญกับประชากรกว่า 3.8 พันล้านคนของเอเชีย สำหรับประเทศไทย ควรให้ความสำคัญกับการสร้างธรรมาภิบาลดิจิทัล ที่ขับเคลื่อนโดยทุกภาคส่วน เพื่อใช้ดิจิทัลในการสร้างโอกาสทางสังคมและขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ตลอดจนแสวงหาความร่วมมือในการสร้างธรรมาภิบาลดิจิทัลให้เกิดขึ้นในระดับภูมิภาค สำหรับกองทัพไทยควรเป็นส่วนหนึ่งในการสร้างความมั่นคงทางดิจิทัล และสนับสนุนการสร้างธรรมาภิบาลดิจิทัลให้เกิดขึ้นกับหน่วยงาน ประเทศและภูมิภาค

ที่มา : <https://www.chathamhouse.org/expert/comment/asian-states-must-rethink-their-approach-digital-governance>

มุมมองอาเซียนต่ออินโด-แปซิฟิก อีกหนึ่งเอกสารที่น่าสนใจ?

วิเคราะห์และเรียบเรียงโดย พ.ท. ธำรงชัย ทนุกักติ

สภาน RSIS ซึ่งเป็น Think Tank ของสิงคโปร์ ได้อธิบายถึง “มุมมองอาเซียนต่ออินโด-แปซิฟิก อีกหนึ่งเอกสารที่น่าสนใจ?” สรุปได้ดังนี้

เอกสารมุมมองอาเซียนต่ออินโด-แปซิฟิก (ASEAN Outlook on Indo-Pacific: AOIP)” เป็นพัฒนาการสำคัญที่สุดของอาเซียนในปี 2019 แต่ได้เกิดคำถามว่าอาจเป็นอีกหนึ่งเอกสารของอาเซียนที่ไร้ผลสัมฤทธิ์ จึงเปรียบเหมือน “ไวน์เก่าในขวดใหม่” เพื่อรับมือกับการรุกรานของชาติมหาอำนาจต่ออาเซียน ในทางตรงกันข้าม แสดงถึงความมุ่งมั่นที่จะเผชิญความท้าทายที่เกิดขึ้นจากแนวคิดอินโด-แปซิฟิก โดยใช้ “ความเป็น

แกนกลางของอาเซียน (ASEAN Centrality)” ในการรับมือกับชาติมหาอำนาจ เนื้อหาของ AOIP ไม่ได้สร้างความประหลาดใจแต่อย่างใด เป็นการแสดงถึงการระมัดระวัง การเจียบและไม่

นำตื้นตัน โดยเฉพาะเมื่ออาเซียนต้องเผชิญกับความไม่แน่นอนทางยุทธศาสตร์จากการแข่งขันของสหรัฐฯ-จีน AOIP มุ่งเน้นประเด็นด้านเศรษฐกิจและการพัฒนา แต่ยังขาดนวัตกรรมในการลดความเสี่ยงจากสภาพแวดล้อมทางยุทธศาสตร์ที่ไม่แน่นอน โดยเฉพาะการไม่มีข้อผูกมัดเป็นการลดทอนความสำเร็จของ AOIP คำวิจารณ์ส่วนมากต่อ AOIP ชี้ให้เห็นถึงจุดอ่อนที่ว่าอาเซียนเป็นองค์กรที่ต้องบรรลุเป้าหมายทุกอย่างร่วมกัน ซึ่งเป็นไปไม่ได้ที่จะคาดหวังให้ชาติสมาชิกอาเซียนยินดีที่จะดำเนินการหลังจากมีฉันทมติในทุกเรื่อง เนื่องจากมีผลประโยชน์แห่งชาติ คุณค่าเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองภายในชาติที่แตกต่างกัน จึงเกิดแนวโน้มของการเจรจาเบื้องหลัง เพื่อป้องกันภาพของการไม่ร่วมมือที่จะดำเนินการตามฉันทมติ อย่างไรก็ตาม กฎบัตรอาเซียน และ “สนธิสัญญามิตรภาพความร่วมมือในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Treaty of Amity and Cooperation)” ได้แสดงถึงแนวทางที่ระมัดระวังและเป็นกลาง เช่นเดียวกับ AOIP ที่ใช้ ASEAN Centrality ผ่านกลไกที่มีอาเซียนเป็นแกนนำ ในการชี้แนะปฏิบัติของภูมิภาคอินโด-แปซิฟิก ทั้งแสดงถึงบทบาทความเป็น

กลางของอาเซียน โดยเฉพาะการสร้างระยะห่างของอาเซียนต่อการแข่งขันของสหรัฐฯ-จีน และป้องกันวิสัยทัศน์อินโด-แปซิฟิกอื่นที่มีเป้าหมายกระทำต่อจีน

อย่างไรก็ตาม AOIP เป็นจุดเริ่มต้นที่ดีสำหรับอาเซียน ในการสร้างความชัดเจนของบทบาทในแนวปฏิบัติอินโด-แปซิฟิกที่กำลังอุบัติขึ้นท่ามกลางความไม่เห็นด้วยในชั้นการเจรจา แต่อาเซียนได้บรรลุการออก AOIP ในที่สุด แสดงถึงความสามารถของอาเซียนในการร่วมกันกำหนดทิศทางสำหรับองค์กร ท่ามกลางสภาพแวดล้อมทางยุทธศาสตร์ที่ไม่แน่นอน AOIP สร้างความมั่นใจว่าอาเซียนจะไม่เพิกเฉยต่อประเด็นถกเถียงสำคัญในอินโด-แปซิฟิก ที่มีผู้ริเริ่มหลักคือชาติมหาอำนาจ เป็นความจริงที่ AOIP แสดงถึงฉันทามติของอาเซียนที่ให้ความสำคัญต่อประเด็นในอินโด-แปซิฟิก ในขณะที่เป็นการวางบทบาทของอาเซียนอย่างอ่อนน้อม ซึ่งเป็นแนวทางที่อาเซียนใช้ในการแก้ปัญหา โดยใช้การพูดคุยเจรจา และแสวงความตกลงพื้นฐานต่อแนวคิดอินโด-แปซิฟิกของอาเซียน ซึ่งเป็นหนทางที่อาเซียนควรยึดถือต่อไป เป็นการยากที่จะใช้ AOIP เป็นเครื่องมือนำไปสู่ความสำเร็จ สำหรับสิ่งที่อาเซียนมีความเกี่ยวข้องตลอดจนบทบาทของ ASEAN Centrality ในแนวคิดอินโด-แปซิฟิก ซึ่งเห็นได้ชัดแล้วว่าอาเซียนยังไม่มีเจตจำนงที่จะสร้างหน่วยงานใหม่หลังจากการประกาศแนวคิดอินโด-แปซิฟิกของตน แต่ AOIP ควรนำไปสู่การสร้างการทำงานร่วมกันของกลไกที่มีอาเซียนเป็นแกนนำ และแนวปฏิบัติทางการเมือง ดังตัวอย่างที่ผ่านมา จากการที่อินโดนีเซียได้แนะนำและผลักดันแนวคิดอินโด-แปซิฟิก ได้รับการเห็นชอบจากชาติสมาชิกอาเซียน จนออกมาเป็น AOIP ในที่สุด และเวียดนามมีหน้าที่ขับเคลื่อนในฐานะ

ประธานอาเซียนปี 2020 ต่อไป ยิ่งไปกว่านั้น ความก้าวหน้าของ AOIP ยังขึ้นอยู่กับที่อาเซียนกำหนดกรอบหรือประเด็นที่สำคัญ ควบคู่ไปกับการพูดคุยเจรจาระหว่างอาเซียนและชาติที่เกี่ยวข้องกับอินโด-แปซิฟิก หากอาเซียนยังดำรงการสื่อสารต่อนานาชาติถึงบทบาทของตนในอินโด-แปซิฟิกอย่างต่อเนื่อง และได้รับความสนใจจากชาตินอกอาเซียน นั่นหมายถึงสัญญาณที่ดีสำหรับอาเซียน นอกจากนี้ อาเซียนยังจำเป็นต้องพัฒนา AOIP เพื่อสร้างแนวโน้มของการมีส่วนร่วม และพูดคุยเจรจาเบื้องหลังต่อไป

RSIS สรุปว่า ประเด็นสำคัญต่ออาเซียนคือการรักษาสถิติของการพูดคุยเจรจากับชาติที่เกี่ยวข้องกับภูมิภาคอินโด-แปซิฟิก ความเป็นกลาง ความมีส่วนร่วม และความร่วมมือที่ปฏิบัติได้จริง เป็นสิ่งจำเป็นต่อการดำรงอยู่ท่ามกลางการแข่งขันระหว่างสหรัฐฯ-จีน ซึ่งการแข่งขันนี้ได้สร้างผลกระทบต่อนโยบายของภูมิภาค และทำให้อาเซียนต้องเผชิญกับผลลัพธ์ที่น่าหวาดหวั่น นั่นคือการเลือกข้าง สำหรับประเทศไทย ควรสนับสนุนการขับเคลื่อน AOIP ให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรมในภูมิภาคอินโด-แปซิฟิก สำหรับกองทัพไทย ควรสร้างความมั่นคงและความไว้วางใจให้เกิดขึ้นในอาเซียนและอินโด-แปซิฟิก เพื่อเป็นส่วนหนึ่งในสนับสนุน AOIP ภายใต้กรอบความร่วมมือด้านความมั่นคงของอาเซียน

ที่มา : <https://www.rsis.edu.sg/rsis-publication/idss/asean-outlook-on-indo-pacific-seizing-the-narrative/>

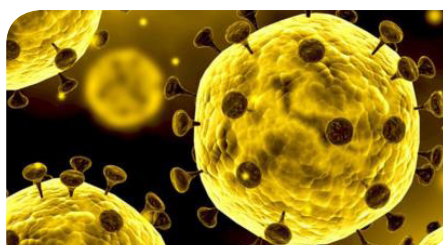
การแพร่กระจายของไวรัสอู่ฮั่น และสิ่งที่เกิดต่อไป

วิเคราะห์และเรียบเรียงโดย พ.ท. ธำรงชัย หนูนุกักดี

สถาบัน RSIS ซึ่งเป็น Think Tank ของสิงคโปร์ ได้อธิบายถึง “การแพร่กระจายของไวรัสอู่ฮั่น และสิ่งที่เกิดต่อไป” สรุปได้ดังนี้

จีนทุ่มเทความพยายามอย่างมากในการยับยั้งการแพร่กระจายของ “ไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ (nCoV)” จากเมืองอู่ฮั่น ขณะที่ “องค์การอนามัยโลก (WHO)” ได้ประกาศให้ nCoV เป็น “ภาวะฉุกเฉินด้านสาธารณสุขระหว่างประเทศ: Public Health Emergency of International Concern (PHEIC)” ความกังวลต่อการแพร่กระจายดังกล่าวได้ขยายออกไปทั่วโลก จากจำนวนผู้ติดเชื้อที่ได้รับการยืนยันเพิ่มสูงขึ้นอย่างรวดเร็วในจีน ซึ่งมากกว่ายอดการระบาดทั่วโลกของ “SARS” เมื่อปี 2003 nCoV ได้คร่าชีวิตคนไปแล้ว 212 ราย รวมทั้งมีกว่า 20 ประเทศที่พบการติด

ไวรัสดังกล่าว nCoV เป็นการเจ็บป่วยคล้ายปอดอักเสบ ทั้งยังคล้ายคลึงกับกับ SARS แต่การเสียชีวิตจาก

nCoV อยู่ที่ร้อยละ 2.9 ซึ่งต่ำกว่า SARS ซึ่งอยู่ที่ร้อยละ 9.6 อย่างไรก็ตาม nCoV มีการติดเชื้อที่ง่าย และระยะฟักตัวที่ยาวนานกว่า 14 วันจึงเป็นการยากที่จะตรวจสอบ รัฐบาลจีนได้ใช้มาตรการหลายอย่างในการยับยั้งการแพร่กระจายนี้ ทั้งการปิดเมืองอู่ฮั่นที่เป็นศูนย์กลางของการแพร่กระจาย เช่นเดียวกับเมืองรอบๆ ในมณฑลหูเป่ย์ ส่งผลกระทบต่อพลเมืองในพื้นที่มากกว่า 60 ล้านคน และ nCoV ได้สร้างกระทบต่อด้านเศรษฐกิจและการเงินของจีน เห็นได้จากการท่องเที่ยวระหว่างประเทศที่หยุดชะงักลง เนื่องจากมีการยกเลิกเที่ยวบินเข้า-ออกจากจีน การงดให้บริการอย่างไม่มีกำหนดของ IKEA เช่นเดียวกับ Starbucks ทั้งบริการสาขาจำนวนครึ่งหนึ่งในจีน การเลื่อนวันทำงานหลังจากวันตรุษจีนออกไปของ ไทโยต้า ฮุน

ได และฟอร์ด สะท้อนถึงผลกระทบจาก nCoV ต่อการผลิต ทำให้บริษัทดังกล่าวจำเป็นต้องทบทวนแผนสำหรับห่วงโซ่

อุปทานใหม่อาจเร็วไปสำหรับการประเมินผลกระทบอย่างสมบูรณ์ของ nCoV ที่มีต่อเศรษฐกิจโลก นักเศรษฐศาสตร์จาก “Chinese Academy of Social Sciences” ประเมินว่าอัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจของจีนในไตรมาสแรกของปี 2020 จะลดลงร้อยละ 1 แต่เนื่องจากขนาดเศรษฐกิจที่ใหญ่ของจีน และมีความเชื่อมโยงกับโลก อัตราการเติบโตของจีนที่ลดลงย่อมส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจโลกได้ในวงกว้าง ในปี 2017 ผลการศึกษากาณานุกรมโลกระบุว่าความเสียหายในหนึ่งปีของโลกจากการแพร่ระบาดของโรคคิดเป็น 570 พันล้านเหรียญสหรัฐ หรือร้อยละ 0.7 ของรายได้โลก ซึ่งสอดคล้องกับการประเมินโดย WHO

การแพร่กระจายของ nCoV เป็นอีกวาระหนึ่งที่พวกเราควรให้ความสำคัญกับการเตรียมพร้อมและตอบสนองต่อการแพร่กระจายของโรค ซึ่งรวมถึงการยับยั้ง การเฝ้าระวัง การรายงาน และการควบคุม ตลอดจนให้ความสำคัญกับความชัดเจน และยุทธศาสตร์ภาวะฉุกเฉินด้านสาธารณสุขแบบองค์รวม ที่รวมถึงการสื่อสารที่เหมาะสม ในการจัดการความรู้ ความกลัว และความกังวล ตลอดจนเสริมสร้างความร่วมมือพหุภาคีด้านความมั่นคงทางสาธารณสุข ในระดับภูมิภาคและโลก ดังนั้น จีนอาจบรรลุความพยายามได้เร็วขึ้นจากการอาศัยความร่วมมือดังกล่าว นับตั้งแต่วิกฤต SARS อาเซียน มีกระบวนการเสริมสร้างขีดความสามารถเพื่อเติมเต็มตามเกณฑ์ของ “International Health Regulations (IHR)” ในฐานะภาคีของ IHR ชาติสมาชิกอาเซียนถูกเรียก

ร้องให้ทำการเสริมสร้างขีดความสามารถในการค้นหา ประเมิน และรายงานเหตุการณ์ด้านสาธารณสุข จากกรณีของ nCoV ชาติสมาชิกอาเซียน ยิ่งจำเป็นต้องเสริมสร้างความร่วม

ที่มา : <https://www.rsis.edu.sg/rsis-publication/nts/the-wuhan-virus-pandemic-what-next/#.XjjQay2B1HR>

สงครามอนาคต ความท้าทายความมั่นคงในสองมิติ

วิเคราะห์และเรียบเรียงโดย พ.ท. ธำรงชัย ทนุกักดี

สถาบัน RSIS ซึ่งเป็น Think Tank ของสิงคโปร์ ได้อธิบายถึง “สงครามอนาคต ความท้าทายความมั่นคงในสองมิติ” สรุปได้ดังนี้

เป็นการยากที่จะคาดการณ์อย่างแม่นยำถึงอนาคตของ “การขัดกันด้วยอาวุธ (Armed Conflict)” หากมีอยู่สองสิ่งที่เกิดขึ้นคือ เอเชียยังคงอยู่ในวังวนของระบบความมั่นคงโลก และการขัดกันด้วยอาวุธจะประกอบด้วยมิติแบบดั้งเดิมและไฮบริด โดย (1) มิติแบบดั้งเดิมของการขัดกันด้วยอาวุธ จะถูกบังคับวิถีโดยบทบาทที่ชัดเจน และการขยายอำนาจทางทหารของจีน อาจมีสงครามตามแบบซึ่งมีจีนเข้าร่วมด้วย เทคโนโลยี

จะเป็นหัวใจของมิติแบบดั้งเดิม โดยเฉพาะหุ่นยนต์ และปัญญาประดิษฐ์ (AI) จะมีการพึ่งพาและพัฒนา AI เพื่อครองความได้เปรียบต่อฝ่าย

มือในระดับภูมิภาคให้เข้มข้นมากขึ้น การแลกเปลี่ยนข้อมูล และการรวบรวมผู้เชี่ยวชาญในระดับภูมิภาค เป็นสิ่งจำเป็นในการรับมือกับกรณีดังกล่าวรวมถึงความเร่งด่วนอื่นๆ อาเซียนมี “กรอบความร่วมมืออาเซียน +3” (ประกอบด้วย อาเซียน จีน ญี่ปุ่น และเกาหลีใต้) ด้านการเฝ้าระวังโรคในระดับภูมิภาค กรอบความร่วมมือดังกล่าว มีพิธีการด้านการแลกเปลี่ยนข้อมูล และการกระตุ้นให้ชาติสมาชิก รายงานเกี่ยวกับโรคที่ถูกจัดให้เป็น PHEIC ในทุกกรณี อย่างไรก็ตาม ถึงแม้ WHO จะยังไม่ประกาศให้ nCoV เป็น PHEIC แต่จีนได้ทำรายงานถึงการแพร่กระจายของไวรัสปรศนาต่อเลขาธิการอาเซียนไปเมื่อต้นเดือนมกราคม 2020 และอาเซียนได้กระจายข้อมูลในชาติสมาชิกอาเซียน และเครือข่าย “ASEAN Emergency Operation Center (EOC)” สำหรับภาวะฉุกเฉินด้านสาธารณสุข ซึ่ง ASEAN EOC เปรียบเหมือนแกนกลางในการเตรียมพร้อมและรับมือกับปัญหา

RSIS สรุปว่าควรเสริมสร้างความร่วมมือในการยับยั้งการแพร่ระบาดของโรคในระดับภูมิภาค ทั้งการผลิตวัคซีน การช่วยเหลือผู้ติดเชื้อ และการจัดการความรู้ได้อย่างระมัดระวังผ่านยุทธศาสตร์การสื่อสาร ซึ่งอาเซียนควรเพิ่มความพยายามในการสร้างขีดความสามารถในการค้นหา และรายงาน นำไปสู่การดำเนินงานด้วยความโปร่งใส และสร้างการตระหนักรู้ที่ถูกต้อง สำหรับประเทศไทย ควรเสริมสร้างขีดความสามารถในการรับมือกับภาวะฉุกเฉินด้านสาธารณสุข ภายในประเทศ รวมถึงสนับสนุนอาเซียนในการสร้างความร่วมมือในระดับภูมิภาคสำหรับกองทัพไทย ควรสนับสนุนการเสริมสร้างขีดความสามารถดังกล่าวของประเทศโดยใช้ขีดความสามารถที่กองทัพมี ตลอดจนสนับสนุนอาเซียนในการรับมือกับภาวะฉุกเฉินด้านสาธารณสุข ภายใต้กรอบความร่วมมือด้านความมั่นคงของอาเซียน

ตรงข้ามในปฏิบัติการทางทหารที่รวดเร็วและซับซ้อน อัลกอริทึมและข้อมูลจะเป็นจุดศูนย์กลางในการโจมตีและการถูกโจมตี ซึ่งควรมีแนวความคิดทางยุทธศาสตร์และปฏิบัติการสำหรับสิ่งเหล่านี้ เนื่องจากเทคโนโลยีส่วนมากที่จำเป็นต่อสงครามแบบดั้งเดิม ถูกพัฒนาจากภาคเอกชนในโลกที่เชื่อมโยงถึงกัน ดังนั้นเทคโนโลยีที่เกิดขึ้นจะถูกแพร่กระจายไปอย่างรวดเร็ว จนอาจไม่มีประเทศใดครอง “ความเหนือชั้นทางเทคโนโลยี (Technological Superiority)” ที่อาจเกิดขึ้นเพียงชั่วคราวเท่านั้น ซึ่งการสร้างคามเหนือชั้นดังกล่าวอาจมาจากเก็บภาษีที่ต่ำ หรือ “ไม่เก็บภาษีเลย (Tax Heaven)” ไม่มีกฎหมายควบคุม และรัฐบาล “ปล่อยให้ดำเนินการ (Laissez Faire)” และ (2) มิติไฮบริด ที่จะเห็นบทบาทของการจับกลุ่มของรัฐ องค์การเมื่อก่อนรัฐ (Proto-state Organisation) อาชญากรรมข้ามชาติ และทหารรับจ้าง ซึ่งจะใช้เพื่อบรรลุผลประโยชน์ทำลายฝ่ายตรงข้าม และสร้างผลกระทบทางจิตวิทยา จึงเปรียบเหมือนการทำสงครามในเงามืด เพื่อหลีกเลี่ยงแรงกดดันทางการเมืองและการถูกคว่ำบาตร โดยปฏิบัติการผ่านตัวแทนที่รวมถึง “นักรบต่างชาติ” และผู้สนับสนุนและแพร่กระจายแนวคิด ดังนั้นมิติไฮบริด จึงเป็นความพยายามใน “การติดอาวุธให้กับทุกสิ่ง (Weaponisation of Everything)” เพื่อให้ได้ชัยชนะ

ประเทศต่างๆ ไม่สามารถเพิกเฉยต่อมิติทั้งสองได้ จึงมีความจำเป็นที่จะต้องเสริมสร้างขีดความสามารถและทักษะให้เหมาะสมกับมิติดังกล่าว (1) ในมิติแบบดั้งเดิม ความเร็ว และความสามารถรับมือกับความซับซ้อนจะเป็นสิ่งชี้วัดความสำเร็จ ความเร็ว หมายถึงการปฏิบัติ และการตัดสินใจท่ามกลางข้อมูลมหาศาล ที่อาจสร้างความผิดพลาดหรือขึ้นในทางที่ผิด ดังนั้นกองทัพที่ประสบความสำเร็จ ควรมีการประสานสอดคล้องการปฏิบัติงาน

ของมนุษย์และเทคโนโลยี เช่นเดียวกับการหลีกเลี่ยง หรือการลดการถูกลวงเป็นสิ่งจำเป็น ซึ่งต้องอาศัยการผสมผสานของเทคโนโลยี เข้ากับการตัดสินใจของมนุษย์ ซึ่งปฏิบัติการทางทหารในอนาคตจะอยู่ในรูปแบบ

ของ “การกระจายการเคลื่อนที่และรวมกำลังเข้าปฏิบัติการ (Swarming)” และ “การกระจายกำลังเข้าปฏิบัติการ (Dispersing)” ในพื้นที่ปฏิบัติการต่างๆ (Domains) มากกว่าเป็นชั้นการปฏิบัติแบบดั้งเดิม และ (2) ในมิติไฮบริด ความสามารถในการปรับตัว และการสร้างสรรค์ จะถูกบูรณาการกันอย่างแน่นแฟ้น ตลอดจนองค์กร และแนวคิดความมั่นคงแบบองค์รวมจะเป็นกุญแจนำไปสู่ความสำเร็จ ซึ่งความสามารถในการปรับตัว จะมีบทบาทตั้งแต่ระดับปฏิบัติการ องค์กร และยุทธศาสตร์ ดังนั้นนานาประเทศจำเป็นต้องมีความสามารถในการออกแบบ และปรับปรุงองค์กรความมั่นคงในรูปแบบใหม่ เพื่อรับมือกับวิวัฒนาการความท้าทายด้านความมั่นคง อย่างไรก็ตาม ผู้นำด้านความมั่นคง และนักยุทธศาสตร์ จะต้องเป็นผู้ประกอบการที่แสวงหาความกล้าหาญ ราวกับตนเองอยู่ในภาคธุรกิจที่มีพลวัตของการแข่งขันสูง นอกจากนี้ ผลกระทบทางจิตวิทยา

ส่งผลหลายด้านในมิติไฮบริด การใช้นโยบายที่มีพลวัตในการบังคับบัญชา เป็นสิ่งที่จะต้องดำเนินการอย่างชัดเจน นักยุทธศาสตร์จะต้องเป็นผู้เฉลียวฉลาดทางจิตวิทยา และเป็นนักสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ มากกว่าผู้จัดการในการต่อสู้ต่างๆ ปัจจุบัน นานาประเทศ จำเป็นต้องสร้างวิธีการพัฒนา “ขีดความสามารถ” ที่จำเป็นสำหรับมิติทั้งสอง ไม่เพียงแต่ทางทหาร และหน่วยงานราชการอื่น แต่รวมถึงสังคม และภายในประชาคมความมั่นคงที่แต่ละประเทศมีส่วนร่วม ซึ่งประเทศเหล่านั้นจำเป็นต้องให้ประชาคมความมั่นคงดังกล่าว ได้รับการฝึกฝนและจำลองทักษะที่จำเป็น ปรับปรุงเครื่องมือด้านจิตวิทยาและการศึกษา ในการระบุและพัฒนาทักษะ ตลอดจนจัดระเบียบองค์กรความมั่นคง ตั้งแต่การรับสมัคร การรักษา การให้รางวัล และการเสริมสร้างขีดความสามารถของบุคลากรให้มีความทักษะที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานภายใต้มิติทั้งสอง

RSIS สรุปว่า ไม่มีประเทศใดที่ทราบล่วงหน้าว่ามิติใดจะเป็นมิติที่สำคัญที่สุดในแต่ละช่วงเวลา แต่ทั้งหมดจำเป็นต้องสร้างประสิทธิภาพให้สูงสุดในการรับมือทั้งสองมิติ ธรรมชาติของความมั่นคง และความขัดแย้งที่เปลี่ยนแปลงไป ดังนั้นองค์กรตลอดจนแนวคิดที่เกี่ยวข้องจำเป็นต้องได้รับการเปลี่ยนแปลงเช่นกัน สำหรับประเทศไทย ควรเสริมสร้างองค์ความรู้ความมั่นคงแบบดั้งเดิมและไฮบริดให้ทุกภาคส่วน เพื่อให้เกิดการบูรณาการความมั่นคง ทั้งความรู้ ประสบการณ์ และขีดความสามารถ ในการรักษาผลประโยชน์ของประเทศ สนับสนุนอาเซียนและกลไกความร่วมมือระหว่างประเทศอื่น ในการเตรียมพร้อมรับมือกับพลวัตความมั่นคงในภูมิภาคและโลก สำหรับกองทัพไทย ควรเสริมสร้างองค์ความรู้ด้านความมั่นคงทั้งสองมิติ ใช้ขีดความสามารถของกองทัพในการสนับสนุนการบูรณาการดังกล่าวของประเทศ และสนับสนุนภายใต้กรอบความร่วมมือด้านความมั่นคงระหว่างประเทศที่มีอยู่

ที่มา : <https://www.rsis.edu.sg/rsis-publication/rsis/future-warfare-the-two-dimensional-security-challenge/#.XkCs-C2B2GR>

การทูตด้านภัยพิบัติของจีน มีความหมายอย่างไรต่อเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

วิเคราะห์และเรียบเรียงโดย พ.ท. ธำรงชัย หนูนุกักดี

สถาบัน RSIS ซึ่งเป็น Think Tank ของ สิงคโปร์ ได้อธิบายถึง “การทูตด้านภัยพิบัติของจีน มีความหมายอย่างไรต่อเอเชียตะวันออกเฉียงใต้” สรุปได้ดังนี้

ตั้งแต่ปี 2018 จีนได้ปรับโครงสร้างหน่วยงาน ซึ่งรวมถึงการจัดตั้ง “กระทรวงบริหารจัดการเหตุฉุกเฉิน” และ “หน่วยประสานงานการพัฒนา ระหว่างประเทศ” โดยสองหน่วยงานดังกล่าวจะช่วยยกระดับขีดความสามารถการตอบสนองต่อภัยพิบัติทางธรรมชาติ และเหตุฉุกเฉินทางมนุษยธรรมในประเทศต่างๆ งานด้าน “การช่วยเหลือทางมนุษยธรรม และการบรรเทาภัยพิบัติ (Humanitarian Assistance and Disaster Relief: HADR)” ได้กลายเป็นส่วนหนึ่งในการทูตของจีนในการสร้างบทบาทสำคัญระดับโลกด้านธรรมาภิบาล และเป็นส่วนหนึ่งของ “แนวริเริ่มแถบและเส้นทาง (Belt and Road Initiative: BRI)” เอเชียตะวันออก

เอเชียใต้ ยังคงเผชิญทั้งภัยที่เกิดขึ้นจากธรรมชาติและมนุษย์สร้างขึ้น จึงสำคัญต่อ “การทูตด้านภัยพิบัติของจีน” ขณะที่ยังมีข้อถกเถียงถึงความหมายของการทูตด้านภัยพิบัติ แต่แนวความคิดเรื่องนี้ตั้งอยู่บนสมมติฐานว่า “ภัยพิบัติ สามารถเหนี่ยวนำให้เกิดความร่วมมือ และการช่วยเหลือทางมนุษยธรรม มีศักยภาพในการเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ” ดังนั้น จีน ได้ให้ความสำคัญมากขึ้นต่อคุณค่าจากการทูตดังกล่าว ในการบรรลุเป้าหมายด้านนโยบายต่างประเทศ เช่น การปรับปรุงภาพลักษณ์ และดำรงความเป็นผู้มีเมตตา ดังที่จีน ได้ให้การช่วยเหลือ

มากกว่า 1 พันล้านเหรียญสหรัฐฯ ตั้งแต่ปี 2011-2017 ในทวีปแอฟริกา และหน่วยงานผู้ลี้ภัยของสหประชาชาติ สำหรับเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เป็นภูมิภาคที่เหมาะสมต่อการทูตด้านภัยพิบัติของจีน เพื่อขยายความสัมพันธ์ระหว่างประเทศผ่านงานด้าน HADR เนื่องจากตลอด 15 ปีที่ผ่านมาภูมิภาคนี้ต้องเผชิญกับเหตุการณ์ทางธรรมชาติ เช่น สึนามิในมหาสมุทรอินเดีย ปี 2004 พายุไซโคลนนาร์กีส ปี 2008 และพายุไต้ฝุ่นไห่เยี่ยน ปี 2013 เป็นต้น แม้ว่าประเทศในภูมิภาคดังกล่าว ได้ร่วมมือกันเพื่อเสริมสร้างขีดความสามารถในการจัดการภัยพิบัติ แต่ยังคงต้องการความช่วยเหลือจากนานาชาติประเทศ ซึ่งเป็นผลจากความไม่แน่นอน และความซับซ้อนของภัยพิบัติที่แต่ละประเทศในภูมิภาคต้องเผชิญ เช่น การพังทลายของเขื่อนในลาว เหตุการณ์ที่มาราวิ ในฟิลิปปินส์ แผ่นดินไหวและคลื่นสึนามิหลายเดือนที่อินโดนีเซีย ปี 2018 เป็นต้น จึงไม่แปลกที่จะเห็นความร่วมมือมากมายระหว่างอาเซียนกับประเทศนอกภูมิภาค และองค์กรต่างๆ ในการตอบสนอง และจัดการภัยพิบัติในภาพรวมของภูมิภาค

จีนได้เข้ามามีส่วนร่วมกับเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ในการจัดการภัยพิบัติ ภายใต้ความร่วมมือด้านความมั่นคงรูปแบบใหม่ และทวีความ

พยายามมากขึ้นตลอดไม่กี่ปีที่ผ่านมา เช่น การเป็นผู้ช่วยเหลือรายใหญ่ที่สุดต่ออินโดนีเซีย และไทย ใน

เหตุการณ์สึนามิในมหาสมุทรอินเดีย ความช่วยเหลือมูลค่ากว่า 2 ล้านเหรียญสหรัฐฯ ในเหตุการณ์ พายุไต้ฝุ่นไห่เยี่ยน การที่จีนส่งหน่วยกู้ภัยซึ่งเป็นประเทศนอกภูมิภาคประเทศแรกเข้าช่วยเหลือ ลาว ในเหตุการณ์การพังทลายของเขื่อน และความช่วยเหลือในรูปแบบ NGOs สัญชาติจีนในเหตุการณ์ แผ่นดินไหว และคลื่นสึนามิที่ อินโดนีเซีย ในระดับภูมิภาค HADR ได้กลายเป็นวาระความร่วมมือระหว่างจีนและอาเซียน มีการลงนามบันทึกความเข้าใจเมื่อปี 2014 ในที่นี้จีนได้สนับสนุนความช่วยเหลือ

มูลค่า 50 ล้านเหรียญสหรัฐฯ ในการเสริมสร้างขีดความสามารถด้านการจัดการภัยพิบัติ และในเดือน ธ.ค.2018 จีนและอาเซียนได้มีการพิจารณาบันทึกความร่วมมืออื่น เพื่อพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างกัน อย่างไรก็ตาม จีนยังไม่ใช่ผู้เล่นหลักในการจัดการภัยพิบัติในภูมิภาคนี้ ซึ่งความช่วยเหลือดังกล่าว เพิ่งถูกสนับสนุนให้อาเซียนเมื่อต้นปี 2020 ขณะที่บันทึกความเข้าใจได้หมดอายุไปตั้งแต่ปี 2017 ความช่วยเหลือทวิภาคีและพหุภาคีของจีนต่อภูมิภาคนี้ยังมีขนาดเล็กเมื่อเทียบกับสหรัฐฯ สหภาพยุโรป และญี่ปุ่น แสดงให้เห็นว่าการจัดการภัยพิบัติไม่ใช่ประเด็นสำคัญในการสร้างความสัมพันธ์ของจีนกับประเทศในภูมิภาคนี้

RSIS สรุปว่าหากจีนต้องการใช้การทูตด้านภัยพิบัติในภูมิภาคนี้ จีน จำเป็นต้องพัฒนาองค์กรและขีดความสามารถที่เกี่ยวข้องด้านการตอบสนองภัยพิบัติให้กลายเป็นเครื่องมือสำหรับการทูต และควรมีผู้ประสานงานหลักในแต่ละประเทศในภูมิภาคนี้ เพื่อสร้างความเข้าใจ และยอมรับความช่วยเหลือจากจีน ขณะที่อาเซียน ควรใช้โอกาสนี้ในการสร้างความสัมพันธ์ และความร่วมมือที่เหมาะสมกับผลประโยชน์ของภูมิภาคในด้านการจัดการภัยพิบัติ สำหรับประเทศไทย ควรดำรงการพัฒนาขีดความ

สามารถในการตอบสนอง และจัดการภัยพิบัติของประเทศและภูมิภาคโดยเปิดรับความ

ช่วยเหลือจากนานาชาติ ในด้านความรู้ ความเชี่ยวชาญ เครื่องมือ ตลอดจนสร้างเครือข่ายความร่วมมือจากทุกภาคส่วนทั้งในประเทศและต่างประเทศ โดยไม่กระทบกับอธิปไตยและผลประโยชน์ของประเทศ และใช้ขีดความสามารถดังกล่าวเป็นเครื่องมือหนึ่งในการทูต สำหรับกองทัพไทย ควรพัฒนาขีดความสามารถของกองทัพ และสนับสนุนการเสริมสร้างขีดความสามารถดังกล่าวของประเทศและต่างประเทศ ภายใต้กรอบความร่วมมือระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้อง

ที่มา : <https://www.rsis.edu.sg/rsis-publication/nts/chinas-emerging-disaster-diplomacy-what-it-means-for-southeast-asia/#.XkpNcy2B1HR>

การฝึกหุ่นยนต์ทางทหารที่ใช้ปัญญาประดิษฐ์ และบุคลากรผู้ทำการควบคุม

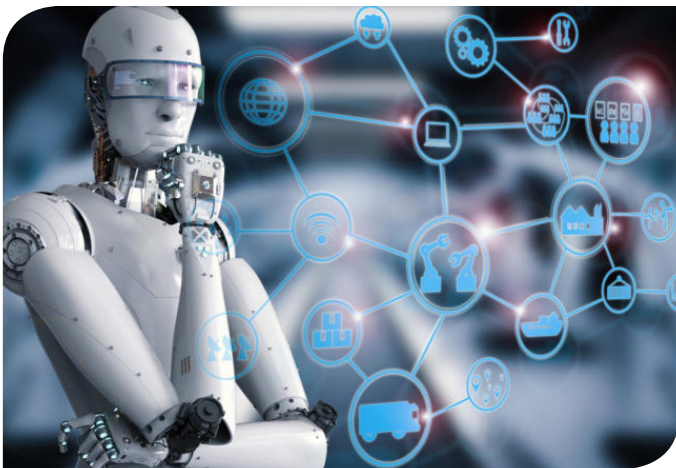
วิเคราะห์และเรียบเรียงโดย พ.ท. ธำรงชัย ทนุกักดี

สถาบัน RAND ซึ่งเป็น Think Tank ของสหรัฐฯ ได้อธิบายถึง “การฝึกหุ่นยนต์ทางทหารที่ใช้ปัญญาประดิษฐ์ และบุคลากรผู้ทำการควบคุม” สรุปได้ดังนี้

ปัญญาประดิษฐ์ (AI) มักถูกวาดภาพว่าเป็นพลังที่ไร้ขีดจำกัด ซึ่งก่อให้เกิดทั้งประโยชน์และโทษ ภาพยนตร์และนวนิยายทางวิทยาศาสตร์ต่างกล่าวถึงบทบาทของ AI ซึ่งบางส่วนได้กลายมาเป็นประเด็นพูดคุยทางทหาร โดยเฉพาะ “การเรียนรู้ของ เครื่องจักร” ที่ปัจจุบันยังไม่กลายเป็น AI โดยสมบูรณ์ เพราะยังคงอาศัยการเรียนรู้จากประสบการณ์ของมนุษย์

ซึ่งเราต่างคาดหวังว่า AI จะมีความใกล้เคียงกับมนุษย์ เป็นผู้ช่วย และสื่อสารผ่านภาษาของเรา จากขีดความสามารถของ “หุ่นยนต์ AI” ที่สูงขึ้น และพฤติกรรมที่เรียนรู้จากมนุษย์ ทำให้เกิดคำถามถึงการจัดการองค์กร การฝึก และการควบคุมบังคับบัญชา โดยอาศัยการเรียนรู้ของเครื่องจักร หุ่นยนต์ดังกล่าวจะมีวิวัฒนาการของพฤติกรรมที่เราอาจคาดการณ์ได้ในอนาคต ซึ่งอาจมีความจำเป็นที่ต้องสร้างรูปแบบขององค์กรขึ้นใหม่ ซึ่งการพัฒนาองค์กรที่เหมาะสม และยุทธวิธีสำหรับระบบ AI ต้องใช้งบประมาณที่สูง แต่เนื่องจากสภาพแวดล้อมของโลกที่เต็มไปด้วยการแข่งขัน ได้กลายเป็นแรงกดดัน ให้แต่ละประเทศต่างเร่งพัฒนาด้านการเรียนรู้ของเครื่องจักร และองค์กรให้รองรับกับ AI ซึ่งรวมถึง ยุทธวิธี เทคนิค และขั้นตอนการปฏิบัติการกิจ อย่างไรก็ตาม เราจะแน่ใจได้อย่างไรว่าจะสามารถควบคุมการปฏิบัติการทางทหารของหุ่นยนต์ AI ในแต่ละภารกิจได้อย่างสมบูรณ์ เพื่อให้เกิดความมั่นใจ เราจึงจำเป็นต้องทำให้หุ่นยนต์ดังกล่าวเรียนรู้ และเกิดประสบการณ์ผ่านการฝึก

หุ่นยนต์ AI จำเป็นต้องได้รับการฝึกอย่างสม่ำเสมอ เพื่อทดสอบการปฏิบัติการกิจ ความเข้าใจในขีดความสามารถของตน และเรียนรู้จากการฝึก โดยการให้ซอฟต์แวร์ของหุ่นยนต์ดังกล่าวทำการเรียนรู้จากข้อผิดพลาดจากการปฏิบัติการกิจ และค้นหาวิธีการที่เป็นไปได้สำหรับภารกิจนั้น ซึ่งจะทำให้เราเรียนรู้จากวิธีการที่ดีที่สุด จากกรณีวิเคราะห์จากซอฟต์แวร์ดังกล่าว อย่างไรก็ตาม การฝึก สำหรับมนุษย์คือการเรียนรู้ที่จะควบคุมสภาพแวดล้อม เช่นเดียวกับหุ่นยนต์ ที่จำเป็นต้องถูกทำให้เรียนรู้ถึงความคาดหวังจากทั้งจากหุ่นยนต์ AI และมนุษย์ที่ปฏิบัติการกิจด้วยกัน ด้วยการฝึกและการเรียนรู้ที่ซับซ้อนมากขึ้น จึงเป็นไปได้ที่หุ่นยนต์ AI จะมีบุคลิก และความทรงจำเป็นของตนเอง ซึ่งหากหุ่นยนต์ดังกล่าวมีบุคลิก และความทรงจำที่เหมือนกัน อาจทำให้เกิด “การคิดแบบกลุ่ม (Group Think)” ซึ่งอาจลดความหลากหลายในแนวความคิดที่ดีที่สุดในการบรรลุภารกิจที่มีการปฏิบัติในรูปแบบทีมของหุ่นยนต์ AI อย่างไรก็ตาม การที่หุ่นยนต์มีความหลากหลายในประสบการณ์และบุคลิก ควรต้องได้รับการควบคุมให้อยู่ในระดับที่มนุษย์ยอมรับได้ นอกจากนี้ มนุษย์จำเป็นต้องถูกฝึกให้สื่อสารกับเครื่องจักร ซึ่งระบบการเรียนรู้ของเครื่องจักรได้กลายเป็นระบบที่มีพฤติกรรมที่ซับซ้อน ยากต่อการทำความเข้าใจ ซึ่งมนุษย์จำเป็นต้องค้นหาวิธีการจัดการกับพฤติกรรมที่ไม่คาดคิดของเครื่องจักร ต่างจากการบังคับบัญชาทหารที่เป็นมนุษย์ที่ผู้บังคับบัญชายังสามารถคาดการณ์ถึงพฤติกรรม และบุคลิกของผู้ใต้บังคับบัญชาได้ไม่ยากนัก อย่างไรก็ตาม สำหรับ หุ่นยนต์ AI เราอาจสามารถเรียนรู้ได้จากพฤติกรรมที่เกิดขึ้นซ้ำๆ ในการฝึกหรือภารกิจ ซึ่งแสดงถึงบุคลิกของหุ่นยนต์นั่นเอง สำหรับรูปแบบขององค์กรที่ควรถูกปรับเปลี่ยนไปจะอยู่ในรูปแบบใดนั้น ยังคงยากต่อการหาคำตอบ แต่หนทางหนึ่งในการตอบคำถามคือการนำหุ่นยนต์ดังกล่าวมาทำการฝึก และการทดสอบในสถานการณ์ที่หุ่นยนต์ดังกล่าวสามารถปฏิบัติการกิจได้อย่างต่อเนื่อง มีการทดสอบซอฟต์แวร์ และระบบการเรียนรู้ของเครื่องจักร ซึ่งจะทำให้เราทราบถึงรูปแบบของหน่วยงาน องค์กร ภารกิจที่เหมาะสมสำหรับหุ่นยนต์ AI ในการปฏิบัติงานร่วมกับมนุษย์

RAND สรุปว่า หุ่นยนต์ AI จำเป็นต้องได้รับการจัดการ การฝึก และการบำรุงรักษา นอกจากนี้บุคลากรทางทหาร ควรได้รับการฝึกการปฏิบัติงานร่วมกับหุ่นยนต์ดังกล่าว เพื่อให้มีความเข้าใจถึงหลักนิยมใหม่ และแนวความคิดในการใช้ขีดความสามารถจากหุ่นยนต์ดังกล่าวอย่างเต็มที่ สำหรับรูปแบบใหม่ขององค์กรนั้น ขึ้นอยู่กับการออกแบบองค์กรให้รองรับกับพฤติกรรมของหุ่นยนต์ สำหรับประเทศไทย ควรเตรียมความพร้อมของระบบนิเวศน์ของ AI เพื่อรองรับการพัฒนาในสาขาที่ต้องใช้ขีดความสามารถจาก AI ตลอดจนสนับสนุนการใช้ AI เชิงสร้างสรรค์ทั้งในประเทศและนานาชาติ สำหรับกองทัพไทย ควรเสริมสร้างขีดความสามารถด้าน AI ของกองทัพ เพื่อรับมือกับภัยคุกคามความมั่นคง และภารกิจทางทหารที่อาจมีความซับซ้อนมากขึ้น ตลอดจนเสริมสร้างความไว้วางใจ และส่งเสริมการใช้ AI ในเชิงสร้างสรรค์ ในการรักษาความมั่นคงให้เกิดขึ้นในภูมิภาคอาเซียน และประเทศคู่เจรจา ภายใต้กรอบความร่วมมือด้านความมั่นคงระหว่างประเทศ

ที่มา : <https://www.rand.org/blog/2020/02/how-to-train-your-ai-soldier-robots-and-the-humans.html>

นอกเหนือจาก COVID-19: การให้ความสำคัญของโลกในการต่อสู้กับโรคติดต่อในอนาคต

วิเคราะห์และเรียบเรียงโดย พ.ท. ธำรงชัย ทนุภักดี

สถาบัน RSIS ซึ่งเป็น Think Tank ของ สิงคโปร์ ได้อธิบายถึง “นอกเหนือจาก COVID-19 : การให้ความสำคัญของโลกในการต่อสู้กับโรคติดต่อในอนาคต” สรุปได้ดังนี้

เมื่อ ต.ค.2019 “The Economist Intelligence Unit’s (EIU)” ได้นำเสนอ “ดัชนีความมั่นคงด้านสาธารณสุขโลก (Global Health Security Index)” พบว่าไม่มีประเทศใดในโลกที่มีการเตรียมพร้อมอย่าง

สมบูรณ์ในการรับมือกับโรคติดต่อ ซึ่งเป็นเรื่องยากที่ประเทศใดจะทำได้ แต่สิ่งที่น่าตกใจ คือ ประเทศส่วนใหญ่ของโลกมีความพร้อมเฉลี่ยเพียงร้อยละ 40 ขณะที่ประเทศที่ร่ำรวยเฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 51.9 ซึ่งสถานการณ์

ยังคงไม่ดีขึ้น นับเป็นเวลากว่า 15 ปี นับตั้งแต่ “องค์การอนามัยโลก (World Health Organisation: WHO)” ได้บังคับใช้ “กฎอนามัยระหว่างประเทศ (International Health Regulations: IHR)” เมื่อปี 2015 เป็นหนึ่งในการอ้างอิงสำหรับดัชนีดังกล่าว IHR ได้แนะนำถึงการเสริมสร้างความเข้มแข็งของประเทศในการเฝ้าระวังโรค การป้องกัน การควบคุม และการตอบสนอง ซึ่งไม่มีประเทศใดปฏิเสธได้ว่าไม่ได้รับการเตือนล่วงหน้า เมื่อ มี.ค.2019 นักวิชาการจากเมือง Wuhan ประเทศจีนได้ตีพิมพ์เอกสาร เพื่อแจ้งเตือนถึงความเป็นไปได้ที่จะมีการแพร่ระบาดของโรคใหม่ ที่คล้ายกับ SARS หรือ MERS ที่มีค้างคาวเป็นพาหะ ซึ่งแสดงให้เห็นว่ามีความเป็นไปได้อย่างมากที่การแพร่ระบาดจะเกิดขึ้นในจีน อะไรเป็นสิ่งที่นักวิชาการดังกล่าวเลือกที่จะไม่ติดตามโรคดังกล่าว อาจเป็นเพราะว่า

อันที่จริงแล้ว COVID-19 ไม่ได้คล้ายกับ SARS แต่กลับคล้ายกับ H1N1 ที่มีการแพร่ระบาดได้เร็ว แต่เสียชีวิตน้อย อย่างไรก็ตาม ความพยายามในการวินิจฉัยโรคเป็นไปอย่างเชื่องช้า ซึ่งต้องใช้เวลากว่า 3 สัปดาห์ เพื่อยืนยันว่า COVID-19 ติดต่อกับมนุษย์

มนุษย์ได้ หลังจากจีนได้รายงานถึงโรคดังกล่าวเมื่อ 31 ธ.ค.2019 เกิดการแพร่ระบาดอย่างก้าวกระโดดในจีน และขยายออกไปนอกประเทศ แต่ก็ยังมีอาจประมาทเกินไป เนื่องจากจีนได้ทุ่มเงินลงทุนในการศึกษาโรคดังกล่าว และการเฝ้าระวังในประเทศต่างๆ มากถึง 1.94 พันล้านเหรียญสหรัฐ แต่จีน ยังคงประสบปัญหาเรื่องความแม่นยำที่ต้องใช้เวลา 3 วันในการยืนยันว่าติดโรคดังกล่าว

ข้อมูลจาก WHO เปิดเผยว่า COVID-19 กำลังมีการแพร่กระจายที่ช้าลง โดยเมื่อวันที่ 16 ก.พ.2020 จำนวนผู้ป่วยที่ได้รับการยืนยันลดลงจนเกือบถึง 1,000 ราย จากที่เคยมีจำนวนถึง 4,000 ราย

อย่างไรก็ตาม 3 ปัจจัยหลักที่แต่ละประเทศควรให้ความสำคัญ เพื่อหลีกเลี่ยงเผชิญหน้ากับสถานการณ์ดังกล่าวคือ (1) การวิจัยเพื่อเตรียมพร้อมสำหรับโรคระบาดที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต ซึ่งเปรียบเหมือนการป้องกัน ซึ่งทั่วโลกควรร่วมมือกันมากกว่าที่จะตอบสนองในยามที่การแพร่ระบาดขึ้นทั่วโลก (2) ให้ความสำคัญมากขึ้นกับข้อมูลทางวิชาการจากภาควิชาการ และประชาคมด้านวิทยาศาสตร์ จะเห็นได้ว่าข้อมูลที่อาจหมายถึง COVID-19 ได้ถูกค้นพบตั้งแต่ไตรมาสที่ 1 ของปี 2019 แต่กลับไม่มีใครให้ความใส่ใจในข้อมูลดังกล่าว และ (3) การมีเครือข่ายนานาชาติในการเฝ้าระวังโรคระบาดเป็นสิ่งจำเป็น เนื่องจากโรคต่างๆ มีวิวัฒนาการตลอดเวลาแตกต่างกันไปตามพื้นที่ของโลก ระดับของการแพร่ระบาด ความรุนแรงถึงชีวิต และอาจเกิดการระบาดขึ้นได้ในหลายพื้นที่ของโลกในคราวเดียวกัน ดังนั้นแนวทางในการสร้างเครือข่ายเฝ้าระวัง จึงเป็นการเตรียมพร้อมรับมือกับโรคอุบัติใหม่ที่เกิดขึ้นในอนาคต และเปรียบเหมือนการใช้เลนส์ถึงสามรูปแบบในคราวเดียวกัน ซึ่งประกอบด้วย “เลนส์มุมกว้าง” ที่ช่วยให้เห็นภาพรวมของโรคที่เกิดขึ้นตลอดจนเป็นต้นตอ “กล้องจุลทรรศน์” ในการค้นหาเบาะแสของโรคเหล่านั้น และเป็น “กล้องส่องทางไกล” ที่ช่วยให้เห็นภาพการเปลี่ยนแปลงของเชื้อโรคที่เกิดขึ้นในอนาคต โดยเลนส์ทั้งสามได้ถูกรวบรวมอยู่ในเครือข่ายความร่วมมือที่ชื่อว่า “Global (Genome) Microbial Identifier: GMI” ก่อตั้งโดยนักวิทยาศาสตร์ในปี 2011 GMI เป็นเครือข่ายระดับโลกในการรวบรวม วิเคราะห์ และแปลผลข้อมูลของ “จุลชีพ (Microorganism)” ในแบบ Real-time แล้วกระจายข้อมูลดังกล่าวไปในหมู่นักวิทยาศาสตร์ นานาชาติ และภาคเอกชน

RSIS สรุปว่า เพื่อให้เกิดความพร้อมในการรับมือกับโรคระบาดที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต มีความจำเป็นที่แต่ละประเทศ ควรเสริมสร้างขีดความสามารถในการเป็น “กล้องจุลทรรศน์” ที่มีความสามารถในการค้นหาเบาะแสของโรค ซึ่งแต่ละประเทศต้องอาศัยระยะเวลาตามแต่ศักยภาพของแต่ละประเทศ สำหรับประเทศไทย ควรดำรงความต่อเนื่องในการพัฒนาขีดความสามารถในการเตรียมพร้อมรับมือกับโรคระบาดตลอดจนสนับสนุนการสร้างเครือข่ายเฝ้าระวังโรคระบาดที่มีความร่วมมือจากทุกภาคส่วนทั้งในประเทศและต่างประเทศ สำหรับกองทัพไทย ควรสนับสนุนการสร้างขีดความสามารถในการรับมือกับโรคระบาดของประเทศ และระหว่างประเทศ ภายใต้กรอบความร่วมมือระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้อง

ที่มา : <https://www.rsis.edu.sg/rsis-publication/nts/beyond-covid-19-global-priorities-against-future-contagion/#.XU1Ky2B1HQ>

ส่วนที่ 2

สถานการณ์ ความมั่นคงที่สำคัญ

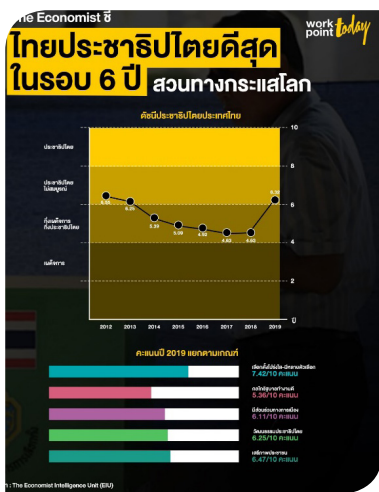
สถานการณ์ภายในประเทศไทย

วิเคราะห์และเรียบเรียงโดย จ.อ.หญิง สุวิมล สารโกศล ประพนธ์

สถานการณ์ภายในประเทศไทยด้านการเมืองการปกครอง ด้านการทหารและความมั่นคง ด้านเศรษฐกิจ ด้านการศึกษา และด้านวัฒนธรรม ห้วง ธ.ค.62 – ก.พ.63 โดยมีประเด็นสำคัญ ดังนี้

▶ ด้านการเมืองการปกครอง

รายงานดัชนีความเป็นประชาธิปไตยปี 2562 ของ The Economist Intelligence Unit (EIU) ของสหราชอาณาจักร เผยแพร่รายงานเมื่อวันที่ 22 มกราคม 2563 สสำรวจระดับความเป็นประชาธิปไตย รวม 167 ประเทศทั่วโลก ซึ่งในรายงานมีการระบุว่าประเทศไทยมีความโดดเด่นมากที่สุดด้านการพัฒนาระดับความเป็นประชาธิปไตยทั่วโลก โดยประเทศไทยมีอันดับดีขึ้นถึง 38 อันดับ อยู่ในอันดับที่ 68 ของโลก จากอันดับที่ 106 เมื่อปี 2561 ส่วนระดับคะแนนเพิ่มขึ้นเป็น 6.32 จาก 4.63 หรือดีขึ้นมากที่สุด

ในรอบ 5 ปีนับตั้งแต่การเข้าสู่อำนาจของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) เมื่อปี 2557 ส่งผลทำให้ประเทศไทยได้เลื่อนขึ้นมาอยู่ในกลุ่มประเทศประชาธิปไตยที่ยังมีข้อบกพร่อง (Flawed Democracy) จากเดิมที่อยู่ในกลุ่มประเทศระบอบการเมืองแบบผสม (Hybrid Regime)

ทั้งนี้ การจัดการเลือกตั้งทั่วไปของไทยเมื่อเดือน มี.ค.62 เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ประเทศไทยมีพัฒนาการด้านประชาธิปไตยดีขึ้นเป็นอย่างมาก ส่งผลให้ประเทศไทยได้คะแนนเพิ่มขึ้นครบทั้ง 5 หัวข้อในดัชนีชี้วัดของ EIU อนึ่งประเทศที่ได้รับคะแนนสูงสุด 5 อันดับแรกของโลก ได้แก่ นอร์เวย์ ไอซ์แลนด์ สวีเดน นิวซีแลนด์ และฟินแลนด์ ส่วนประเทศที่ได้รับคะแนนต่ำสุดอันดับที่ 163 - 167 ได้แก่ ซาดีเรีย แอฟริกากลาง คองโก และเกาหลีเหนือ

▶ ด้านการทหารและความมั่นคง

พลเรือโท เตีย โซคา รอง ผบ.ทร./ผบ.ยุทธวิธีคณะกรรมการความมั่นคงทางทะเลทางทะเลกัมพูชา (NCMS) พบหารือกับ พลเรือโท สุทธิพันธ์ สมานรักษ์ ผบ.ทัพเรือภาคที่ 1 ระหว่างเยือนไทยเพื่อเข้าร่วมการประชุมข่าวสารทางทะเลระหว่าง NCMS กับทัพเรือภาคที่ 1 ครั้งที่ 11 ที่ จังหวัด

ชลบุรี เมื่อวันที่ 18 ธันวาคม 2562 โดยการประชุมดังกล่าวให้ความสำคัญต่อการแลกเปลี่ยนข่าวสารทางทะเล เฉพาะอย่างยิ่งการสืบสวนการนำเข้า-ส่งออกสินค้าผิดกฎหมาย การปราบปรามยาเสพติด การป้องกันการค้ายาเสพติด การค้นหาและช่วยเหลือทางทะเล และการบรรเทาภัยพิบัติ ในโอกาสนี้

พลเรือโท เตีย โซคา ขอให้กองทัพเรือไทยแจ้งเตือน NCMS ด้านความมั่นคงทางทะเลเพื่อให้กัมพูชารับมือได้ทันการณ์ และว่าความมั่นคงทางทะเลเป็นข้อห่วงกังวลสำคัญในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และพื้นที่อื่น ๆ

การร่วมมือกับหน่วยงานทั้งในประเทศและระหว่างประเทศโดยเฉพาะทัพเรือภาคที่ 1 จึงสำคัญต่อกองทัพเรือกัมพูชาและ NCMS เพราะจะช่วยส่งเสริมเสถียรภาพและความมั่นคง ความปลอดภัยในการเดินเรือทางทะเล รักษาความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจ ปกป้องทรัพยากรธรรมชาติ บรรเทาภัยพิบัติ และป้องกันอาชญากรรมทางทะเลอื่น ๆ อาทิ การลักลอบเข้าเมือง ประมงผิดกฎหมาย ค้ายาเสพติด ยาเสพติด ค้าอาวุธ และโจรสลัด

▶ ด้านเศรษฐกิจ

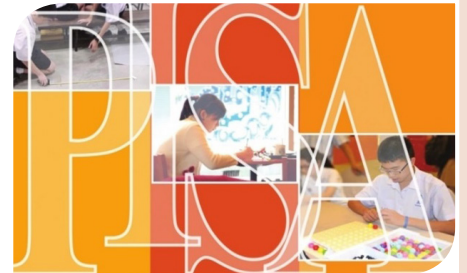
ในช่วงเดือนมกราคม เศรษฐกิจไทยกำลังเผชิญความเสี่ยงครั้งใหม่หลังจากจีนสั่งห้ามการให้บริการของบริษัททัวร์จีนในต่างประเทศ เพื่อควบคุมและจำกัดการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ โดยเฉพาะในช่วงเทศกาลปีใหม่ของจีน ซึ่งเป็นช่วงที่นักท่องเที่ยวจีนเดินทางมาท่องเที่ยวในไทยจำนวนมาก โดยเมื่อปี 2562 ทัวร์จีนใช้จ่ายเงินในไทยเกือบ 18,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐ มากกว่า 1 ใน 4 ของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของประเทศไทย ขณะที่รายได้จากการท่องเที่ยวของประเทศไทยคิดเป็นร้อยละ 21 ของ GDP นาย Tim Leelahaphan นักเศรษฐศาสตร์ของธนาคาร The Standard Chartered ระบุว่าผลกระทบของไวรัสโคโรนาจะทำให้เศรษฐกิจประเทศไทยชะลอตัว โดยเฉพาะส่งผลกระทบต่ออุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของประเทศไทย

แต่พอถึงกลางเดือนกุมภาพันธ์ ประเทศไทยกลายเป็นจุดหมายยอดนิยมของนักท่องเที่ยวจีนในช่วงการแพร่ระบาดของ COVID-19 เนื่องจากประเทศไทยให้การตรวจลงตรา ณ ช่องทางอนุญาตของด่านตรวจคนเข้าเมือง (VISA ON ARRIVAL) ขณะที่หลายประเทศมีมาตรการควบคุมการเข้าประเทศของชาวจีนในห้วงการแพร่ระบาด พร้อมอ้าการเปิดเผยนักเรียนชาวจีนในออสเตรเลีย และผู้ประกอบการธุรกิจศึกษาของจีนต่อว่าประเทศไทยเป็นตัวเลือกที่ดีที่สุดของนักเรียนชาวจีนที่ต้องการท่องเที่ยวต่างประเทศ หรือเข้าทดสอบความสามารถด้านภาษาต่างประเทศหลังจากจีนระงับการจัดสอบเพราะการแพร่ระบาดของโรค

▶ ด้านการศึกษา

เมื่อวันที่ 4 ธันวาคม 2562 องค์การเพื่อความร่วมมือและการพัฒนาทางเศรษฐกิจ (Organisation for Economic Co-operation and Development: OECD) ได้เผยแพร่ตารางรายงานการจัดอันดับประเทศที่นักเรียนมีประสิทธิผลการอ่าน ด้านคณิตศาสตร์ และด้านวิทยาศาสตร์ โดยเป็นการจัดอันดับตามโครงการประเมินนักเรียนต่างชาติ ประจำปี 2561 (Programme for International Student Assessment: PISA) ของ OECD

ซึ่งการประเพณีในครั้งนี้เป็นการประเพณีนักเรียนในช่วงอายุ 15 ปี จากประเทศที่เข้าร่วมประเพณี ทั้งหมด 79 ประเทศ โดยประเทศไทยถูกจัดอยู่ในอันดับที่ 66 ได้รับคะแนนประสิทธิภาพด้านการอ่าน 393 คะแนน จากค่าเฉลี่ย 487 ส่วนประสิทธิภาพด้านคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ ได้คะแนน 419 และ 426 คะแนน จากค่าเฉลี่ย 489

ขณะที่ประเทศที่ได้รับการจัดอยู่ใน 5 อันดับแรก ได้แก่ จีน สิงคโปร์ มาเก๊า ฮองกง และเอสโตเนีย สำหรับประเทศในกลุ่มอาเซียนอื่น ๆ ที่เข้าร่วมการประเพณี ประกอบด้วย มาเลเซีย (อันดับที่ 56) บรูไน (อันดับที่ 59) อินโดนีเซีย (อันดับที่ 72) และฟิลิปปินส์ (อันดับที่ 77)

▶ ด้านวัฒนธรรม

ที่ประชุมคณะกรรมการระหว่างรัฐบาลว่าด้วยการสงวนรักษามรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ สมัยที่ 14 ณ กรุงโบโกตา โคลอมเบีย มีมติเมื่อวันที่ 12 ธันวาคม 2562 ให้ขึ้นทะเบียนการนวดแผนไทยในบัญชีรายชื่อตัวแทนมรดกวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้แห่งมนุษยชาติ ประจำปี 2562 (Intangible Cultural Heritage: ICH) ภายใต้อนุสัญญาว่าด้วยการสงวนรักษามรดกวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ พ.ศ.2546 ขององค์การการศึกษา

วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (United Nations Educational Scientific and Cultural Organization: UNESCO) ทั้งนี้ การนวดแผนไทยเป็นรายการที่ 2 ของประเทศไทยต่อจากโขน ซึ่งได้ขึ้นทะเบียนเมื่อปี 2561

สถานการณ์ภายในประเทศฟิลิปปินส์

วิเคราะห์และเรียบเรียงโดย ร.ท.หญิง ศิวาลัย สิริโรจน์บริรักษ์

สถานการณ์ ในมิติด้านการเมืองและความมั่นคงของฟิลิปปินส์ ช่วง ธ.ค.62 – ก.พ.63 พบว่าสถานการณ์ด้านการก่อการร้ายยังคงเป็นภัยคุกคามภายในประเทศที่สำคัญของฟิลิปปินส์ โดยมีประเด็นสำคัญ ดังนี้

▶ กลุ่มอาบู่ ไชยาฟ เสียชีวิต 4 คนจากเหตุปะทะกันในเมือง Patikul จ. Sulu ในฟิลิปปินส์ เว็บไซต์ Xinhua รายงานว่าเกิดเหตุปะทะ

กันระหว่างกลุ่มอาบู่ ไชยาฟ จำนวนกว่า 40 คน และกลุ่มผู้ประท้วงรัฐบาลกับกองกำลังทหารฟิลิปปินส์ในเขตทางไกลของเมือง Patikul จ. Sulu/ฟิลิปปินส์ นานกว่า 30 นาที เมื่อ 7 ธันวาคม 2562 โดยถือเป็นการปฏิบัติการเชิงรุกครั้งสุดท้ายหลังจากกองทัพบกได้เริ่มต้น

เปิดฉากปราบปรามกลุ่มอาบู่ ไชยาฟ ซึ่งทำให้ มีสมาชิกกลุ่มอาบู่ ไชยาฟ จำนวน 4 คนและกลุ่มผู้ประท้วงรัฐบาลเสียชีวิตและมีกลุ่มอาบู่ ไชยาฟ อย่างน้อย 5 คนและทหาร 4 คนได้รับบาดเจ็บ

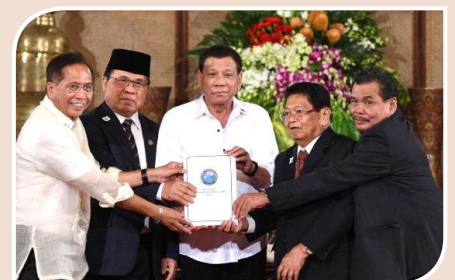
▶ ประธานาธิบดีฟิลิปปินส์จะไม่ขยายเวลาการกักขังในมินดาเนา โดยนาย Salvador Panelo โฆษก ประธานาธิบดีฟิลิปปินส์ รายงานเมื่อวันที่ 11 ธันวาคม 2562 ว่า ประธานาธิบดีโรดริโก ดูเตอร์เตของฟิลิปปินส์จะไม่ขยายเวลาการกักขังในมินดาเนาอีกต่อไป หลังจากการกักขังจะสิ้นสุดใน 31 ธันวาคม 2562 เนื่องจากได้ตัดสินใจตามการประเมินของที่ปรึกษาความมั่นคงและการป้องกันประเทศของฟิลิปปินส์ ด้วยเหตุผลว่าการจลาจลของผู้ก่อการร้ายและลัทธิหัวรุนแรงมีจำนวนลดลง อันเป็นผลมาจากการจับกุมผู้นำ และดัชนีอาชญากรรม ลดลงรวมถึงมีความเชื่อมั่นว่าขีดความสามารถของกองกำลังรักษาความมั่นคง

ของฟิลิปปินส์จะสามารถรักษาความสงบเรียบร้อยในมินดาเนาได้โดยปราศจากกฏอัยการศึก

▶ กลุ่มกบฏคอมมิวนิสต์ก่อเหตุโจมตีเนื่องในวันก่อตั้งพรรคคอมมิวนิสต์ เมื่อ 13 ธันวาคม 2562 เกิดเหตุกลุ่มกบฏคอมมิวนิสต์โจมตีในเมือง Borongan จ. Eastern Samar ซึ่งอยู่ห่างไปทางตะวันออกเฉียงใต้ของกรุงมะนิลา 582 กม. ทำให้มีผู้เสียชีวิต 2 ราย บาดเจ็บ 15 ราย โดยเชื่อว่าเกิดจากวันครบรอบการก่อตั้งพรรคคอมมิวนิสต์

▶ สถิติการก่อการร้ายโดยใช้ระเบิดฆ่าตัวตายในมินดาเนา ของฟิลิปปินส์เพิ่มสูงขึ้น หนังสือพิมพ์ The Philippine Star รายงานเมื่อ 26 ธันวาคม 2562 ว่าสถิติการก่อการร้ายโดยใช้ระเบิดฆ่าตัวตายในฟิลิปปินส์เพิ่มสูงขึ้น นับตั้งแต่ เดือน กรกฎาคม 2561 โดยเกิดเหตุการณ์ 5 ครั้ง ส่งผลให้มีผู้เสียชีวิต 33 คน และบาดเจ็บมากกว่า 100 คน ในจำนวนผู้เสียชีวิตเป็นผู้ก่อเหตุ 9 คน และจากการพิสูจน์หลักฐานรวมทั้งตรวจสอบ DNA พบเป็นชาวฟิลิปปินส์ 2 คน โมร็อกโก 3 คน อินโดนีเซีย 2 คน และอียิปต์ 1 คน (อีก 1 คน ไม่ระบุ) โดยเหตุ 4 ครั้ง เกิดที่ จ.ซูลู และที่ จ.บาซัน 1 ครั้ง โดยมุ่งกระทำต่อเป้าหมายที่เป็นสถานที่ตั้งหรือจุดตรวจของหน่วยทหาร มีเพียง 1 ครั้งที่เกิดต่อเป้าหมายอ่อนแอที่โบสถ์คริสต์ในซูลู

▶ การลงทุนในเขตปกครอง BARMM ของฟิลิปปินส์เพิ่มขึ้นร้อยละ 40 โดยสำนักข่าว Mindanews ของฟิลิปปินส์อ้างรายงานสำนักคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนในภูมิภาคของฟิลิปปินส์เมื่อ 1 มกราคม 2563 ว่า การลงทุนในเขตปกครองตนเองบังสาโมโรสลิมมินดาเนา (Bangsamoro Autonomous Region in Muslim Mindanao : BARMM) ในปี 2562 มีมูลค่าประมาณ 4,100 ล้านเปโซ หรือประมาณ 81 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ เพิ่มขึ้นร้อยละ 40 จากปี 2561 โดยส่วนใหญ่ เป็นการลงทุนภาคเกษตรกรรม ด้านนายมารดา อิบราฮิม มุขมนตรีชั่วคราวของเขตปกครอง BARMM (อดีตผู้นำแนวร่วมปลด

ปล่อยอิสลามโมโร (Moro Islamic Liberation Front : MILF) ได้เชิญชวนนักลงทุนจากชาติอาหรับและมุสลิม มาเลเซีย และอินโดนีเซีย ร่วมลงทุนในธุรกิจพลังงานโดยเฉพาะการขุดเจาะหาแหล่งน้ำมันและก๊าซธรรมชาติใน จ.มากินดาเนา รวมทั้งมีแผนเสนอให้สิทธิประโยชน์ทางการค้าแก่นักลงทุนต่างชาติที่ลงทุนใน BARMM ทั้งนี้ นายมูราตอ้างว่าการลงทุนที่เพิ่มขึ้นในปี 2562 ทำให้สถานการณ์ความขัดแย้งในภูมิภาคมีแนวโน้มดีขึ้น

► **ฟิลิปปินส์จับกุมสมาชิกกลุ่มอาบู ไชยาฟ ที่วางแผนเตรียมก่อเหตุระเบิด** เมื่อ 16 มกราคม 2563 หน่วยปฏิบัติการร่วมระหว่างกองทัพและตำรวจสามารถจับกุมสมาชิกกลุ่มอาบู ไชยาฟ 2 คน ที่เมืองอิสเบลลา จ.บาสิลัน ทางตอนใต้

ของฟิลิปปินส์ ได้แก่ นาย Muzrim Illahan และ นาย Kadir Ajanal พร้อมอุปกรณ์ประกอบระเบิดแสวงเครื่อง โดยบุคคลดังกล่าวอยู่ใน

ขบวนการของนาย Furuji Indama และระบุว่าได้รับคำสั่งให้ก่อเหตุวางระเบิดที่โบสถ์คริสต์ใน จ.บาสิลัน เมื่อ ธันวาคม 2562 แต่ไม่สามารถก่อเหตุได้ เนื่องจากเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยในพื้นที่ตรวจตราอย่างเข้มงวด

► **กองทัพฟิลิปปินส์สังหารสมาชิกกลุ่มอาบู ไชยาฟ ทางตอนใต้ของฟิลิปปินส์** โดยกองทัพฟิลิปปินส์ปะทะกับกลุ่มก่อการร้ายราว 40 คน ในเมือง Patikul จ.Sulu ทางใต้ของฟิลิปปินส์ เมื่อ 23 กุมภาพันธ์ 2563 ขณะพยายามช่วยเหลือตัวประกันชาวประมงอินโดนีเซีย 5 คน ที่ถูกลักพาตัวไปจากรัฐ Sabah/มาเลเซีย เมื่อ 16 มกราคม 2563 และแพทย์ฟิลิปปินส์ 1 คน ที่ถูกลักพาตัวจากเมือง Jolo จ.Sulu เมื่อ 4 กุมภาพันธ์ 2563 ทำให้

สมาชิกกลุ่มอาบู ไชยาฟ เสียชีวิต 2 คน และทหารได้รับบาดเจ็บอย่างน้อย 2 คน

อนาคต

สถานการณ์ด้านการเมืองและความมั่นคงของฟิลิปปินส์ในห้วงที่ผ่านมา พบว่า สถานการณ์ด้านการก่อการร้าย ยังคงเป็นภัยคุกคามสำคัญของฟิลิปปินส์ อันจะเห็นได้จากสมาชิกกลุ่มอาบู ไชยาฟ และกลุ่มกองกำลังอื่น ๆ ยังคง วางแผนก่อเหตุและปฏิบัติการโจมตี แต่อย่างไรก็ตาม ประธานาธิบดีโรดริโก ดูเตอร์ตเต ได้ประกาศยกเลิกกฎอัยการศึกในพื้นที่มินดาเนา ทางภาคใต้ของฟิลิปปินส์ หลังประเมินแล้วว่าผู้ก่อการร้ายและกลุ่มหัวรุนแรงทางภาคใต้ของประเทศอ่อนแอลง โดยระบุว่าการบังคับใช้กฎอัยการศึกในมินดาเนาได้บรรลุผลแล้ว และสามารถระงับเหตุได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งบังคับใช้มาเป็นเวลา 2 ปี 7 เดือน ขณะที่ภาคธุรกิจคาดหวังว่าการยกเลิกกฎอัยการศึกจะทำให้การลงทุนในพื้นที่มากขึ้น ขณะที่กลุ่มผู้นำท้องถิ่นต้องการให้มีการพัฒนาเศรษฐกิจเพิ่มขึ้น ทั้งนี้ รัฐบาลฟิลิปปินส์ประกาศใช้กฎอัยการศึกเมื่อปี 2560 เพื่อตอบโต้ภัยคุกคามด้านความมั่นคงและป้องกันการเคลื่อนไหวของกลุ่ม Islamic State อย่างไรก็ดี พื้นที่มินดาเนายังคงอยู่ภายใต้การประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินแห่งชาติ (State of National Emergency) ซึ่งบังคับใช้มาตั้งแต่ 4 พ.ย.59 จึงกล่าวได้ว่า นโยบายการเปลี่ยนผ่านเขตปกครองตนเองมุสลิมมินดาเนา (Autonomous Region in Muslim Mindanao : ARMM) สู่การเป็นเขตปกครองตนเองบังซาโมโรมุสลิมมินดาเนา (Bangsamoro Autonomous Region in Muslim Mindanao : BARMM) ถือเป็นจุดเริ่มต้นความไว้วางใจที่มีต่อรัฐบาลในการสร้างสันติภาพให้เกิดขึ้นในประเทศ และการสร้างสันติภาพในพื้นที่ทางภาคใต้ของฟิลิปปินส์

สถานการณ์ภายในประเทศมาเลเซีย

วิเคราะห์และเรียบเรียงโดย นางสาว นิตยา งานไว

สถานการณ์ภายในประเทศมาเลเซียด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม ด้านเศรษฐกิจ ด้านการเมือง และด้านความมั่นคงและการทหาร ในห้วงเดือน ธ.ค.62 - ก.พ.63 มีประเด็นสำคัญที่สรุปได้ดังนี้

► ด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม

เมื่อ 27 ก.พ.-1 มี.ค.63 มีการประชุมทางศาสนาที่มีสยิด Sri Petaling มีผู้เข้าร่วมประมาณ 16,000 คน แบ่งเป็นชาวมาเลเซีย 14,500 คน ชาวต่างชาติ 1,500 คน โดยภายหลังการประชุมทางการบูรณาการพบชายชาวบรูไนที่เข้าร่วมประชุมที่มีสยิด Sri Petaling ติดเชื้อ COVID-19 ทำให้มาเลเซียต้องเร่งติดตามและตรวจสอบผู้เข้าร่วมประชุมทั้งหมด เนื่องจากมีรายงานว่าผู้ติดเชื้อ COVID-19 ในรัฐ Negeri Sembilan รัฐ Johor รัฐ Pahang และ รัฐ Sabah ต่างมีต้นตอการติดเชื้อจากการติดต่อกับผู้ที่เข้าร่วมประชุมดังกล่าว ในขณะที่เดียวกันกระทรวงกลาโหมมาเลเซียมีคำสั่งให้กักตัวชาวมาเลเซีย 89 คนที่ร่วมพิธีกรรมทางศาสนาในมัสยิดที่เมืองสุลาเวสี อินโดนีเซีย พื้นที่ที่เดินทางถึงมาเลเซีย โดยกลุ่มคนดังกล่าวเดินทางออกจากมาเลเซีย ก่อนที่รัฐบาลมาเลเซียจะมีคำสั่งควบคุม

เดือนคนไทย

การเคลื่อนไหวทั่วประเทศตั้งแต่ 18-31 มี.ค.63 และอินโดนีเซียไม่ได้อยู่ในรายชื่อที่ทางการมาเลเซียไม่อนุญาตให้เดินทาง ขณะนี้ตำรวจตรวจคนเข้าเมืองของมาเลเซียเข้มงวดทุกจุดเข้า-ออกประเทศ โดยจะเพิ่มการตรวจสอบผู้ที่เข้าร่วมงานดังกล่าวในอินโดนีเซีย ทั้งนี้ มาเลเซียมีบทเรียนสำคัญจากการจัดพิธีกรรมทางศาสนาที่มีสยิดศรีเปตาลิงในกัวลาลัมเปอร์ ซึ่งมีชาวมุสลิมทั้งในประเทศและต่างประเทศร่วมงานกว่า 16,000 คน และมีจำนวนผู้ติดเชื้อในประเทศเพิ่มขึ้นอย่างก้าวกระโดดจากการร่วมงานดังกล่าว

อย่างไรก็ตามมาเลเซียได้รับเลือกให้เป็นหนึ่งในประเทศที่องค์การอนามัยโลก (WHO) จะทดลองประสิทธิภาพของยา Remdesivir ที่ใช้ในการรักษาผู้ติดเชื้อ COVID-19 โดยกระทรวงสาธารณสุขของมาเลเซียจะใช้จ่ายงบค่ารักษาผู้ป่วยและติดตามประสิทธิภาพและผลข้างเคียงของยา WHO เลือกมาเลเซียเป็นประเทศทดลองยา เนื่องจากมาเลเซียมีศักยภาพในการศึกษาวิจัย ทั้งนี้ การดำเนินการของ WHO เป็นการทดลองตัวยาในหลายประเทศ เพื่อหาข้อสรุปว่ายาหลายชนิดที่ทำการศึกษารายงานในขณะนี้สามารถรักษาการติดเชื้อ COVID-19 ได้หรือไม่ การดำเนินการดังกล่าวมีวัตถุประสงค์เพื่อรวบรวมข้อมูลทางวิทยาศาสตร์การแพทย์อย่างเร่งด่วนในห่วงโซ่การระบาด และประเทศที่ได้รับเลือกทดลองยาจะต้องเก็บข้อมูลวิจัยอย่างละเอียด

► ด้านเศรษฐกิจ

กระทรวงศึกษาธิการของมาเลเซีย รายงานการวิจัยเกี่ยวกับการติดตามบัณฑิตที่จบการศึกษา พบว่า สถานการณ์ว่างงานของผู้จบการศึกษาในมาเลเซียกำลังเป็นปัญหาให้กับนักวางแผนด้านการศึกษาอย่างมาก เนื่องจากมีผู้จบการศึกษากว่าร้อยละ 60 อยู่ในสภาวะว่างงานนานกว่า 1 ปีภายหลังจากจบการศึกษามาแล้ว ซึ่งในแต่ละปีจะมีบัณฑิตจบใหม่ประมาณ 51,000 คน นอกจากนี้ ยังมีบัณฑิตจบใหม่มากกว่า 5,000 คนในแต่ละปีเข้าศึกษาต่อในระดับปริญญาเอก ซึ่งจะทำให้ในปี พ.ศ. 2566 มาเลเซียจะมีผู้จบการศึกษาระดับปริญญาเอกรวมกว่า 60,000 คน นอกจากนี้ การที่นายจ้างมักจะอ้างว่าบัณฑิตจบใหม่ไม่มีความรู้และทักษะที่เกี่ยวข้องด้านอื่น ๆ ทำให้มีข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญให้ผู้จบการศึกษาเพิ่มทักษะความสามารถของตนเองให้หลากหลายรอบด้าน (Multiple Skills) นอกเหนือจากทักษะที่ได้เล่าเรียนตามสาขาวิชาที่จบมา รวมทั้งการให้ความสำคัญกับทักษะการเป็นผู้ประกอบการ ซึ่งจะช่วยเพิ่มโอกาสในการประกอบอาชีพมากขึ้น

► ด้านการเมือง

เมื่อ 14 ม.ค.63 นายมหาธีร์ โมฮัมหมัด ของมาเลเซีย แถลงว่าพร้อมส่งมอบตำแหน่งนายกรัฐมนตรีให้กับนายอันวาร์ อิบราฮิม ประธานพรรคเกอาดิлян (Parti Keadilan Rakyat: PKR) ในทันที หากสภาพัฒนาการแห่งความหวัง (Pakatan Harapan: PH) ซึ่งเป็นกลุ่มพรรคร่วมรัฐบาลมีมติต้องการให้ส่งมอบอำนาจ โดยจะต้องเป็นการตัดสินใจร่วมกันระหว่างกลุ่ม PH ทั้ง 4 พรรค ถ้อยแถลงดังกล่าวเกิดขึ้นหลังจาก ส.ส.พรรค PKR จำนวนหนึ่งเสนอให้ส่งมอบอำนาจใน พ.ค.63 โดยก่อนหน้านี้ นายมหาธีร์ โมฮัมหมัด เคยระบุว่าจะไม่ส่งมอบอำนาจก่อนการประชุมความร่วมมือทางเศรษฐกิจในเอเชีย-แปซิฟิก (Asia-Pacific Economic Cooperation: APEC) ที่มาเลเซียจะเป็นเจ้าภาพใน พ.ย.63

แต่เมื่อ 24 ก.พ.63 นายมหาธีร์ได้ส่งหนังสือกราบบังคมทูลลาออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรีกับสมเด็จพระราชาธิบดีแห่งมาเลเซีย หลังจากนั้นเมื่อ 25 ก.พ.63 สมเด็จพระราชาธิบดีอับดุลละห์ที่ ๖ แห่งมาเลเซีย จะทรงสัมภาษณ์ ส.ส. มาเลเซียทีละคนด้วยพระองค์เอง เพื่อให้ทราบว่า ส.ส.จะสนับสนุนบุคคลใดที่ได้รับเสียงข้างมากในรัฐสภา และได้ครองตำแหน่งนายกรัฐมนตรีมาเลเซียคนต่อไป โดยพระองค์จะทรงสัมภาษณ์ ส.ส.ทั้งรัฐสภาจำนวน 221 คน และเว้นการสัมภาษณ์ 1 คน คือ นายมหาธีร์ โมฮัมหมัด นายกรัฐมนตรีรักษาการ ทั้งนี้ การสัมภาษณ์ ส.ส.จะดำเนินการ 2 วัน ที่พระราชวังอิสตานาเนการาในกัวลาลัมเปอร์ คาดว่าใน 25 ก.พ.63

จะสัมภาษณ์จำนวน 90 คน และใน 26 ก.พ.63 อีก 131 คน ต่อมาในวันที่ 29 ก.พ.63 สมเด็จพระราชาธิบดีได้ทรงแต่งตั้งนายมุห์ยิดดิน ยัสซิน วัย 72 ปี อดีตรัฐมนตรีกระทรวงมหาดไทย เป็นนายกรัฐมนตรีมาเลเซียคนใหม่ของมาเลเซีย หลังจากนั้นนายมุห์ยิดดิน ยัสซิน แถลงที่บ้านพักในกรุงกัวลาลัมเปอร์ น้อมรับพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีคนที่ 8 ของมาเลเซีย พร้อมทั้งขอบคุณพันธมิตรทางการเมืองที่ให้การสนับสนุนและหวังว่าชาวมาเลเซียจะให้การยอมรับในฐานะผู้นำคนใหม่ เพื่อสร้างอนาคตที่ดีขึ้นให้กับประเทศ ส่วนพิธีสาบานตนในวันที่ 1 มี.ค.63 ที่พระราชวังอิสตานาเนการาในกัวลาลัมเปอร์ ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย

สำหรับการประชุมสภาผู้แทนราษฎรนายมุห์ยิดดิน ยัสซิน นายกรัฐมนตรีมีคำสั่งให้เลื่อนการเปิดประชุมรัฐสภามาเลเซียออกไปเป็น 18 พ.ค.63 จากเดิมใน 9 มี.ค.63 เนื่องจากสถานการณ์การระบาดของโรคโควิด-19 (Covid-19) โดยมีวาระสำคัญเรื่องการลงคะแนนเสียงสนับสนุนและกระบวนการแต่งตั้งนายกรัฐมนตรี ภายหลังจากนายมุห์ยิดดิน ยัสซิน เข้าพิธีสาบานตนเข้ารับตำแหน่ง ขณะที่นักวิเคราะห์การเมืองและภาคประชาสังคมออกมาเรียกร้องให้รัฐสภาจัดการประชุมโดยเร็วที่สุด ภายหลังพรรค PH นำโดยนายมหาธีร์ โมฮัมหมัด อดีตนายกรัฐมนตรีระบุว่าได้เสียงสนับสนุน 114 เสียง จากจำนวน ส.ส. 222 เสียง ซึ่งนายมหาธีร์ โมฮัมหมัด แสดงความกังวลว่าหากไม่เปิดการประชุมรัฐสภาโดยเร็ว อาจทำให้พันธมิตรแนวร่วมใหม่มีเวลารวบรวมเสียงคัดค้าน นรม.ได้ ทั้งนี้ การเปิดประชุมรัฐสภาสมัยที่ 1 จะมีขึ้นห้วง 18 พ.ค.-23 มิ.ย.63 ที่ล่าช้ากว่าเดิม (ห้วง 9 มี.ค.-16 เม.ย.63) ทำให้การประชุมรัฐสภาสมัยที่ 2 เลื่อนออกไปเป็นห้วง 27 ก.ค.-27 ส.ค.63 และสมัยที่ 3 ห้วง 28 ก.ย.-26 พ.ย.63 ซึ่งมีวาระสำคัญเรื่องการพิจารณางบประมาณประจำปี 2564

► ด้านความมั่นคงและการทหาร

เมื่อ 31 ธ.ค.62 ว่า นาย Ahmad Husaini Abdul Rahman รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมมาเลเซียรับมอบและตรวจเรือลาดตระเวนชั้น Keris-class รุ่น Littoral Mission ship ลำแรกจากทั้งหมด 4 ลำ ซึ่งสั่งซื้อและผลิตจากจีน ที่ท่าเรือ Wucang เซี่ยงไฮ้ โดยมาเลเซียลงนามในสัญญาซื้อเรือลาดตระเวน 4 ลำ มูลค่ารวม 256 ล้านดอลลาร์สหรัฐ เรือลาดตระเวนดังกล่าวนับเป็นเรือรบที่สามารถติดตั้งอาวุธหรือเครื่องยิงตอปิโดได้ และจะเข้าประจำการใน 6 ม.ค.63 ทั้งนี้ การสั่งซื้อเรือลาดตระเวนใหม่ของมาเลเซียนอกจากเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการรักษาความปลอดภัยในน่านน้ำมาเลเซียแล้ว ยังเป็นการพัฒนากองเรือมาเลเซียให้ทันสมัย

สถานการณ์ภายในสหภาพเมียนมา

วิเคราะห์และเรียบเรียงโดย นางสาว ปาณิสรา เกียนอ่อน

สถานการณ์ภายในประเทศเมียนมา ด้านการเมือง (โดยเฉพาะกรณีโรฮิงจา) ด้านความมั่นคงทางทหารและเทคโนโลยี ด้านเศรษฐกิจ และด้านสังคม ในห้วง ค.ศ. 62 - ก.พ. 63 มีประเด็นสำคัญที่สรุปได้ดังนี้

► ด้านการเมือง (การฟ้องต่อศาล ICJ กรณีโรฮิงจา)

เมื่อ 1 ธ.ค.62 ชาวเมียนมากกว่า 700 คน เดินทางมายังกรุงเทพฯ เพื่อแสดงการสนับสนุน กองชาน ซูจี ที่ปรึกษาแห่งรัฐเมียนมา พร้อมชูป้ายข้อความว่า “เราขอยืนเคียงข้างประเทศเมียนมาและเรารักกองชานซูจี” พร้อมทั้งโบกธงชาติเมียนมา สืบเนื่องมาจากการที่นางกอง ชาน ซูจีจะนำทีมกฎหมายของเมียนมาเข้าชี้แจงต่อศาลยุติธรรมระหว่างประเทศ (International Court of Justice : ICJ) ที่กรุงเฮก เนเธอร์แลนด์ จากการนัดสืบพยานระหว่าง 10-12 ธ.ค.62 ในคดีที่แอมเนสตี้ในฐานผู้แทนองค์การความร่วมมืออิสลาม (The Organization of Islamic Cooperation : OIC) ยื่นฟ้องเมียนมาในข้อหาละเมิดอนุสัญญาว่าด้วยการป้องกันและลงโทษความผิดอาชญากรรมฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ (UN Genocide Convention) จากการปฏิบัติต่อชาวโรฮิงจาในรัฐยะไข่ ภายหลังเมื่อ 18 ธ.ค.62 นางกอง ชาน ซูจี แถลงผ่านโทรทัศน์กล่าวขอบคุณชาวเมียนมาที่สนับสนุนการปกป้องประเทศจากข้อกล่าวหาการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ชาวโรฮิงจา พร้อมทั้งระบุว่า ความมีเอกภาพของประชาชนเป็นสิ่งล้ำค่าของประเทศ

ขณะเดียวกัน เมื่อ 28 ธ.ค.62 สมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติ (UN General Assembly : UNGA) มีมติเห็นชอบให้ประณามการละเมิดสิทธิมนุษยชนต่อชาวโรฮิงจาและชนกลุ่มน้อยอื่น ๆ ในเมียนมา ทั้งการจับกุมโดยพลการ การทรมาน การข่มขืน และการเสียชีวิตในค่ายกักกัน มติดังกล่าวเรียกร้องให้เมียนมาดำเนินการอย่างเร่งด่วนเพื่อยุติการปลูกปั่นที่อาจก่อให้เกิดกระแสความเกลียดชังต่อชาวโรฮิงจาและชนกลุ่มน้อยอื่น ๆ ในรัฐยะไข่ รัฐคะฉิ่น และรัฐฉาน ส่งผลให้นาย Hau Do Suan เอกอัครราชทูตเมียนมาประจำสหประชาชาติแสดงท่าทีว่า มติดังกล่าวไม่แสดงให้เห็นถึงความพยายามที่จะแสวงหาแนวทางแก้ไขสถานการณ์ที่มีความซับซ้อนในรัฐยะไข่ ตลอดจนมองข้ามความพยายามของรัฐบาลเมียนมาในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ

เมื่อ 23 ม.ค.63 ICJ ตัดสินตามคำฟ้องที่แอมเนสตี้ยื่นฟ้องเมียนมาว่าละเมิดอนุสัญญาว่าด้วยการป้องกันและการลงโทษการกระทำอันเป็นอาชญากรรมเกี่ยวกับการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ เพื่อยุติมาตรการฉุกเฉิน (Provisional Measures) ซึ่งจะส่งผลให้ (1) เมียนมาต้องดำเนินการมาตรการทุกอย่างในอำนาจของตนเพื่อป้องกันการกระทำที่จะนำไปสู่การล้างเผ่าพันธุ์ (2) เมียนมาต้องรับประกันว่ากองทัพ กองกำลังพลเรือน และองค์กร หรือบุคคลใดที่อยู่ภายใต้การควบคุมจะไม่ก่ออาชญากรรมและล้างเผ่าพันธุ์โรฮิงจา (3) เมียนมาต้องไม่ทำลายหลักฐานที่เกี่ยวข้องในคำฟ้องนี้ (4) เมียนมาและแอมเนสตี้ต้องไม่กระทำการที่ส่งผลให้ข้อพิพาทเลวร้ายลงหรือยุติได้ยากขึ้น (5) เมียนมาและแอมเนสตี้ต้องรายงานต่อ ICJ ถึงการดำเนินงานตามคำสั่งมาตรการชั่วคราวภายใน 4 เดือน นับจากศาลมีคำสั่ง และ (6) เมียนมาต้องร่วมมืออย่างเต็มที่กับคณะทำงาน The United Nations Fact-Finding Missions (UN-FFM) หรือคณะทำงานแสวงหาข้อเท็จจริงอื่น รวมถึงผู้แทนพิเศษสหประชาชาติ (United Nations : UN) ด้านสิทธิมนุษยชน ทั้งนี้ คำตัดสินดังกล่าวเป็นการออกมาตรการเบื้องต้น ส่วนคำตัดสินขั้นสุดท้ายอาจต้องใช้เวลามากกว่าหลายปี

ต่อมาเมื่อ 24 ม.ค.63 กระทรวงการต่างประเทศของเมียนมาออกแถลงการณ์ตอบโต้คำสั่งของ ICJ ที่ให้เมียนมาดำเนินการมาตรการคุ้มครองชาวโรฮิงจาในรัฐยะไข่เพื่อยับยั้งการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์นั้น โดยระบุว่าเป็นการสร้างความเข้าใจผิดเกี่ยวกับสถานการณ์ในรัฐยะไข่ และเป็นอุปสรรคต่อ

การวางรากฐานการพัฒนาอย่างยั่งยืนของประเทศ และยังคงยืนยันการดำเนินมาตรการทางทหารในการรับมือกับกลุ่มหัวรุนแรงในรัฐยะไข่ พร้อมประณามกลุ่มสิทธิมนุษยชนที่เคลื่อนไหวที่กระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างเมียนมากับประเทศต่าง ๆ

► ด้านความมั่นคงทางทหารและเทคโนโลยี

ตามการกล่าวอ้างของกลุ่มกองทัพอาระกัน (Arakan Army : AA) ที่ระบุว่ากองทัพเมียนมาใช้โดรนโจมตีฐานที่มั่นในเมืองบูตองและราเทตอง ในรัฐยะไข่กับเมืองปาเลาในรัฐชิน ซึ่งรัฐยะไข่เป็นพื้นที่แรกที่ปรากฏข่าวสารการใช้โดรนสำหรับปฏิบัติการโจมตีชนกลุ่มน้อย ข้อกล่าวอ้างของกลุ่มกองทัพอาระกัน คล้ายคลึงกับชนกลุ่มน้อยอื่นที่เชื่อว่ากองทัพเมียนมาใช้โดรนทั้งเพื่อการลาดตระเวนและเพื่อการโจมตีที่ตั้ง ทำให้เมื่อ 25 ม.ค.63 โฆษกกองทัพเมียนมาออกมาแถลงว่า กองทัพเมียนมามีอากาศยานไร้คนขับ (Drone) ประจำการจริง แต่ใช้ในการถ่ายภาพและลาดตระเวนเท่านั้น ไม่ได้ใช้โจมตีทางอากาศต่อชนกลุ่มน้อยแต่อย่างใด

ขณะเดียวกัน กระทรวงคมนาคมและการสื่อสารของเมียนมามีคำสั่งให้ระงับการบริการสัญญาณอินเทอร์เน็ตของเครือข่ายโทรสัญญาณโทรศัพท์เคลื่อนที่ในพื้นที่ 4 เมืองของรัฐยะไข่ คือ บูตอง หม่องตอ ราเทตอง และเมเยโบน และเมืองของรัฐชินคือ ปาเลา เป็นเวลา 3 เดือน ตั้งแต่วันที่ 3 ก.พ.63 เป็นต้นไป ส่งผลให้มีพื้นที่ที่ถูกระงับสัญญาณอินเทอร์เน็ตทั้งในรัฐยะไข่และรัฐชินรวม 9 เมืองนั้น โดยพื้นที่ที่ถูกระงับสัญญาณอินเทอร์เน็ตทั้งหมดเป็นพื้นที่เคลื่อนไหวของชนกลุ่มน้อยกองทัพอาระกัน ซึ่งยังคงมีการสู้รบต่อเนื่องกับกองทัพเมียนมาในทั้งรัฐยะไข่และรัฐชิน

► ด้านเศรษฐกิจ

เมื่อ 15 ธ.ค.62 มีการรายงานจาก The Global New Light of Myanmar ของรัฐบาลเมียนมาว่า การค้าชายแดนไทย-เมียนมา ห้วง 1 ต.ค.-6 ธ.ค.62 มีมูลค่ารวม 623.8 ล้านดอลลาร์สหรัฐ โดยส่งออกมายังไทยมูลค่า 414 ล้านดอลลาร์สหรัฐ และนำเข้าจากไทยมูลค่า 209.8 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ลดลงคิดเป็น 27.52 ล้านดอลลาร์สหรัฐ เมื่อเทียบกับห้วงเดียวกันของปี 2561 ที่ผ่านมา ทั้งนี้ การค้าชายแดนระหว่างไทย-เมียนมาส่วนใหญ่ผ่านด่านผ่านแดนทีกี (ตรงข้ามพุน้ำร้อน จ.กาญจนบุรี) มีมูลค่าการค้าสูงสุด อยู่ที่ 291.7 ล้านดอลลาร์สหรัฐ รองลงมาคือด่านเมียวดี (ตรงข้ามแม่สอด จ.ตาก) และด่านเกาะสอง (ตรงข้าม จ.ระนอง)

ประธานาธิบดีสี จิ้นผิงของจีน เยือนเมียนมาระหว่าง 17-18 ม.ค.63 เพื่อหารือกับ นายอูวินมยีน (ประธานาธิบดี) นางกอง ชาน ซูจี (ที่ปรึกษาแห่งรัฐ) พล.อ.อาวุโส มินอ่องไฮล์ (ผู้บัญชาการทหารสูงสุด) และสมาชิกสภาของเมียนมา การเยือนดังกล่าวเพื่อให้ทั้งสองฝ่ายลงนามในบันทึกความเข้าใจ (MoU) และข้อตกลงเกี่ยวกับการดำเนินโครงการต่าง ๆ จำนวน 33 ฉบับ ซึ่งเป็นการผลักดันโครงการความร่วมมือเดิมตามกรอบ Belt and Road Initiative (BRI) ของจีน เช่น โครงการระเบียงเศรษฐกิจพิเศษจีน-เมียนมา (CMEC) โครงการก่อสร้างท่าเรือน้ำลึกในเขตเศรษฐกิจพิเศษเจ้าผิงในรัฐยะไข่ โครงการสร้างทางรถไฟระหว่างเมืองมูเซ-มัณฑะเลย์ โครงการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนรัฐคะฉิ่นและรัฐฉาน เป็นต้น

จากเว็บไซต์ Global Construction Review รายงานเมื่อ 28 ม.ค.63 ว่ากระทรวงการก่อสร้างเมียนมาลงนามข้อตกลงร่วมทุนกับกลุ่มบริษัทอมตะของไทย จัดตั้ง Yangon Amata Smart and Eco City (YASEC) ในพื้นที่ Laydaungkan ซึ่งอยู่ระหว่างเขต South Dagon และ East Dagon ชานเมืองของย่างกุ้ง มีพื้นที่โครงการประมาณ 5,000 ไร่ โดยกลุ่มบริษัทอมตะถือหุ้นการลงทุนร้อยละ 80 รับผิดชอบการก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐาน ระบบการขนส่ง และการบริการอื่น ทั้งนี้โครงการ YASEC มีเป้าหมายการพัฒนาเทคโนโลยีขั้นสูง ควบคู่กับการรักษาสีเขียวและชุมชนท้องถิ่น โดยคาดว่าจะแล้วเสร็จและเริ่มประกอบกิจการได้ในไตรมาสที่ 3 ของปี 2564 และสามารถสร้างงานได้มากกว่า 33,000 ตำแหน่ง

► ด้านสังคม (ท่าที่ต่อสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID - 19)

ภายหลังจากการรายงานการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 ส่งผลให้ 1 ก.พ.63 มีการประกาศระงับการตรวจตราหนังสือเดินทางชั่วคราว (Visa on Board) แก่นักท่องเที่ยวชาวจีนและระงับเที่ยวบินของสายการบินเมียนมาที่มีเที่ยวบินไปยังประเทศจีน รวมถึงทางการได้จัดส่งเจ้าหน้าที่เดินทางไปรับนักศึกษาชาวเมียนมา จำนวน 59 คนจาก 63 คน ได้อพยพออกจากเมืองอุฮั่น มณฑลหูเป่ย์กลับประเทศ โดยทั้งหมดจะถูกกักตัว 14 วัน ในโรงพยาบาลที่เมืองมณฑลเหล่ย์

นอกจากนี้ ยังมีการคัดกรองบุคคลที่ข้ามแดนทางบกทุกทิศทางที่มาจากไทย หลังพบผู้ติดเชื้อดังกล่าวในไทย โดยติดตั้งบริเวณจุดผ่านแดนระนอง-เกาะสอง (ด้านตรงข้าม จ.ระนอง) และจุดผ่านแดนสิงขร-มดอง (ด้านตรงข้าม จ.ประจวบคีรีขันธ์) รวมถึงจุดผ่านแดนในรัฐคะฉิ่นและรัฐฉานที่ติดกับจีน และจัดตั้งคณะทำงานเฉพาะกิจ Surveillance and Response Team (SRT) ในมณฑลฉ่านซีเพื่อทำหน้าที่สื่อสารและให้ความรู้กับประชาชน เพื่อลดความตื่นตระหนกและลดโอกาสการติดเชื้อ พร้อมทั้งเตรียมการเพื่อรักษาให้แก่ผู้ที่อยู่ในกลุ่มเสี่ยงและติดเชื้อดังกล่าว

กล่าวได้ว่า ประเด็นปัญหาทางชาติพันธุ์และชนกลุ่มน้อยโดยเฉพาะโรฮิงจา ยังคงเป็นประเด็นปัญหาที่สำคัญของเมียนมา อันจะเห็นได้จากคำตัดสินของ ICJ ที่ถือว่าเป็นที่สิ้นสุดและมีผลผูกพันต่อเมียนมาในฐานะคู่กรณี แต่เนื่องจาก ICJ ไม่ได้มีกลไกอย่างเป็นทางการในการบังคับใช้ตามคำสั่งแต่อย่างใด อาจทำให้มาตรการที่ออกมาคุ้มครองชาวโรฮิงจานั้นไม่อาจเกิดขึ้นจริง ส่งผลให้ประเทศต่าง ๆ เช่น ฝรั่งเศส เยอรมนี เอสโทเนีย และเบลเยียมต่างออกแถลงการณ์เรียกร้องให้แก้ไขปัญหาที่รากเหง้าและปฏิบัติตามคำสั่ง ICJ นอกจากนี้ กรณีการตัดสินสัญญาอินเตอร์เนตในพื้นที่ที่มีการสู้รบอยู่นั้น รัฐบาลเมียนมาจะได้รับประโยชน์จากการป้องกันกองกำลังของชนกลุ่มน้อยที่จะใช้ประโยชน์จากสัญญาดังกล่าวในการก่อการร้ายตามพื้นที่ที่ยังสู้รบกันอยู่ พร้อมทั้งยังสามารถใช้เพื่อการปกปิดสถานการณ์ความรุนแรงจากการปฏิบัติการทางการทหารที่อาจเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนในพื้นที่ได้อีกด้วย ในอีกมุมหนึ่งเมียนมามีความพยายามในการพัฒนาทางเศรษฐกิจภายในประเทศของตนอย่างต่อเนื่องไม่ว่าจะเป็นการพัฒนาการส่งออก และพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานจากโครงการเขตเศรษฐกิจพิเศษในพื้นที่ต่าง ๆ ภายใต้อาณัติสัมพันธกับชาติมหาอำนาจอย่างจีน เป็นต้น

สถานการณ์ภายในประเทศเวียดนาม

วิเคราะห์และเรียบเรียงโดย ส.ก.ทญิง คิวสียี สโธโรนบรรณกิจ

สถานการณ์ ภายในประเทศของเวียดนาม หัวง ธ.ค.62 - ก.พ. 63 โดยมีประเด็นสำคัญ ดังนี้

► การครบรอบ 75 ปี วันก่อตั้งกองทัพประชาชนเวียดนาม

นายเหวียน ซวน ฟุก นายกรัฐมนตรีเวียดนามได้ให้การต้อนรับผู้นำทาง

ทหารระดับสูงจาก กองทัพจีน บรูไน กัมพูชา อินโดนีเซีย สปป.ลาว เมียนมา มาเลเซีย รัสเซีย สิงคโปร์ และไทย โดยได้เน้นย้ำถึงนโยบายด้านกลาโหมของเวียดนามตามแนวทางรักษาสันติภาพและปกป้องตนเองในโอกาสรำลึกครบรอบ 75 ปี วันก่อตั้งกองทัพประชาชนเวียดนามและ 30 ปี วันปางชนป้องกันประเทศ เมื่อ 21 ธันวาคม 2562 ณ นครโฮจิมินห์/เวียดนามว่า ในตลอด 75 ปีที่ผ่านมา กองทัพประชาชนเวียดนามได้ถูกพัฒนาอย่างเข้มแข็ง อีกทั้งได้เสนอให้ประเทศต่าง ๆ สนับสนุนเวียดนามในการดำรงตำแหน่งประธาน

อาเซียนและสมาชิกไม่ถาวรของคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติในปี 2563

► เวียดนามเป็นสมาชิกไม่ถาวรของคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติอย่างเป็นทางการ เมื่อวันที่ 1 มกราคม 2563

เวียดนามได้ดำรงตำแหน่งสมาชิกไม่ถาวรของคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติวาระปี 2563-2564 อย่างเป็นทางการ โดยในการนี้

เอกอัครราชทูต Dang Dinh Quy หัวหน้าคณะผู้แทนเวียดนามประจำสหประชาชาติ เผยว่า เวียดนามให้ความสนใจตอบทบทวนการบริหารเพื่อให้การดำรงตำแหน่งคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพตลอดจนเวียดนามพร้อมที่จะผลักดันความร่วมมือระหว่างสหประชาชาติกับอาเซียนให้มาก

ยิ่งขึ้น เพื่อรักษาสันติภาพความมั่นคงระหว่างประเทศ และความมั่นคงของโลกต่อไป

► เวียดนามแถลงถึงภารกิจสำคัญในปี 2563 และความสำเร็จ

ในปี 2562 เมื่อวันที่ 16 มกราคม 2563 นายฟาม บิงห์ มิงห์ รองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงต่างประเทศของเวียดนาม แถลงในการประชุมกับคณะทูตานุทูตว่า เวียดนามมี 4 ภารกิจสำคัญ ได้แก่ (1) การดำรงตำแหน่งที่สำคัญหลายตำแหน่ง เช่น ประธานอาเซียน และสมาชิกไม่ถาวรของคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ (UNSC) ซึ่งเวียดนามจะยึดมั่นแนวทางเป็นกลาง พร้อมทั้งสนับสนุนระบบพหุนิยมและกฎหมายระหว่างประเทศ (2) การส่งเสริมการค้าเสรี การเชื่อมโยงและการบูรณาการเศรษฐกิจ (3) การมีส่วนร่วมมากขึ้น ในการแก้ไขปัญหาท้าทายระดับภูมิภาคและระดับโลก และ (4) การทำให้แนวคิด “Cohesive and Responsive” ของอาเซียนเป็นจริง นอกจากนี้ นายมิงห์ยังกล่าวถึงความสำเร็จของเวียดนามเมื่อปี 2562 โดยเฉพาะเศรษฐกิจที่ขยายตัวกว่าร้อยละ 7 ติดต่อกันเป็นปีที่ 2 และย้ำว่า การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม การบูรณาการระหว่างประเทศ และความสัมพันธ์กับต่างประเทศได้เปลี่ยนแปลงโฉมหน้าและยกระดับสถานะของเวียดนามในเวทีโลก

► ประเด็นผลักดันของเวียดนามในฐานะ

ประธานอาเซียนปี 2563 โดยเวียดนามได้กำหนดแนวทางหลักในการขับเคลื่อนอาเซียน ได้แก่ “Cohesive and Responsive” เพื่อตอบสนองต่อความท้าทายที่เกิดจากการพัฒนาของสังคมโลกในปัจจุบัน และเชื่อมโยงระหว่างกันมากขึ้น ดังนี้ (1) เวียดนามจะส่งเสริมบทบาท และการมีส่วนร่วมของอาเซียนในด้านการรักษาสันติภาพ ความมั่นคง และเสถียรภาพในภูมิภาคบนพื้นฐานของหลักการเสริมสร้างความเข้มแข็ง และความร่วมมือภายในภูมิภาค (2) ส่งเสริมความเชื่อมโยงและการปรับตัวในภูมิภาค โดยการนำโอกาส และความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เกิดจากการปฏิวัติอุตสาหกรรมครั้งที่ 4 มาปรับใช้อย่างเหมาะสม เพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจ การเงิน และสังคมอย่างทั่วถึงและยั่งยืน (3) สร้างความตระหนักรู้ให้แก่ประชาชนเกี่ยวกับอัตลักษณ์ของอาเซียน และส่งเสริมให้ประชาชนรับรู้ถึงคุณค่าดังกล่าว (4) สนับสนุนความร่วมมือด้านสันติภาพและการพัฒนาที่ยั่งยืนกับนานาประเทศทั่วโลก และส่งเสริมบทบาทของอาเซียนในการมีส่วนร่วมกับประชาคมโลก และ (5) พัฒนาระบบการปรับตัวและประสิทธิภาพกลไกการดำเนินงานของอาเซียน รวมถึงการพัฒนาเพื่อปฏิรูปสถาบันของอาเซียน

► เวียดนามเป็นเจ้าภาพจัดการประชุมรัฐมนตรีกลาโหมอาเซียน (ASEAN Defence Ministers' Meeting) อย่างไม่เป็นทางการ เมื่อวันที่ 19 มกราคม 2563 พล.อ. โง ชวน หลิก กล่าวในพิธีเปิดการประชุม รว.กท.อาเซียนอย่างไม่เป็นทางการ (ASEAN Defense Minister' Meeting- Retreat หรือ ADMM-Retreat) แสดงความขอบคุณประเทศสมาชิกอาเซียนที่ให้การสนับสนุนเวียดนามในฐานะประธานอาเซียน รวมทั้งแสดงความเชื่อมั่นว่าความร่วมมือด้านการทหารจะมีส่วนสำคัญในการสร้างประชาคมอาเซียนในปี 2563 ให้แข็งแกร่ง รวมทั้งกล่าวถึงปัญหาท้าทายความมั่นคงที่พัฒนาซับซ้อนมากขึ้น โดยเฉพาะปัญหาการแพร่ระบาดของเชื้อ COVID-19 โดยที่ประชุมออกแถลงการณ์ร่วมว่าด้วยความร่วมมือทางทหารเพื่อรับมือกับการแพร่ระบาดของเชื้อ COVID-19 และยืนยันเจตนารมณ์ที่จะร่วมมือกันรับมือกับปัญหาผ่านการประสานงานร่วมในกลไกด้านสาธารณสุขต่าง ๆ ของอาเซียน รวมถึงความร่วมมือด้านแพทย์ทหารของอาเซียน

► เวียดนามได้จัดประชุมอาเซียน-จีน สมัยพิเศษ เพื่อหาแนวทางรับมือกับการแพร่ระบาดของ COVID-19 เมื่อวันที่ 20 มกราคม 2563 อาเซียนได้ออกแถลงการณ์ Statement of the Special ASEAN-China Foreign Ministers' Meeting on the Coronavirus Disease 2019 (COVID-19) เพื่อเน้นย้ำถึงการรับมือกับ COVID-19 ผ่านคณะมนตรีประสานงานอาเซียน (ASEAN Coordinating Council: ACC) พร้อมทั้งอาเซียนมีความยินดีที่จะร่วมมือกับประเทศต่างๆ ที่เป็นพันธมิตรกับอาเซียน รวมถึงการพยายามสร้างกรอบความร่วมมือทางการแพทย์ ทั้งในระดับประเทศ ระดับภูมิภาค และการร่วมมือกับองค์การอนามัยโลก (World Health Organisation: WHO)

บทวิเคราะห์

จากสถานการณ์ภายในประเทศของเวียดนาม จะเห็นได้ว่าการดำรงตำแหน่งประธานอาเซียนของเวียดนามปี 2563 ไม่เพียงแต่เป็นโอกาสของเวียดนามในการผลักดันการสร้างสรรค์ประชาคมอาเซียนให้แข็งแกร่งมากขึ้น แต่เวียดนามยังมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการผลักดันความร่วมมือการยกระดับสถานะ และชื่อเสียงของอาเซียนในภูมิภาค และเวทีระหว่างประเทศ แต่อย่างไรก็ตาม การเป็นประธานอาเซียนของเวียดนามในปี 2563 ยังคงเผชิญกับความท้าทาย ดังนี้

► การหารือในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับข้อพิพาทในทะเลจีนใต้ : ที่ผ่านมา เวียดนามมีท่าทีที่แข็งกร้าวต่อการอ้างสิทธิ์ครอบครองพื้นที่ทะเลจีนใต้ของจีนมาโดยตลอด อันจะเห็นได้จากการพยายามผลักดันเงื่อนไขต่าง ๆ เช่น ให้กิจกรรมของจีนในพื้นที่ที่เป็นข้อพิพาท อาทิ การสร้างเกาะเทียม และสิ่งอำนวยความสะดวกทางทหารให้เป็นสิ่งที่ผิดกฎหมาย เป็นต้น ดังนั้นเวียดนามอาจใช้เวทีอาเซียนในการผลักดันประเด็นที่เกี่ยวข้องกับข้อพิพาทในทะเลจีนใต้เข้าเป็นวาระสำคัญในที่ประชุมต่าง ๆ ทั้งในระดับทวิภาคีและพหุภาคี เพื่อให้เกิดการจัดทำประมวลการปฏิบัติในทะเลจีนใต้ (Code of Conduct in the South China Sea : COC) ทั้งในเชิงข้อตกลงและการปฏิบัติที่เกิดขึ้นโดยเร็ว ซึ่งในประเด็นนี้ถือเป็น

ความท้าทายในการแสดงบทบาทประธานอาเซียนของเวียดนาม ในการสร้างบรรยากาศที่เอื้ออำนวยต่อการเจรจาจัดทำ COC ตลอดจนมาตรการที่เป็นรูปธรรมที่จะสามารถลดความตึงเครียดต่อสถานการณ์ในทะเลจีนใต้

► การรักษาความเป็นแกนกลางของอาเซียน (ASEAN Centrality) : จากการขยายบทบาทของชาติมหาอำนาจเข้ามาในภูมิภาค อันจะเห็นได้จากการที่สหรัฐฯ ได้ใช้ “อินโด-แปซิฟิก” มาเป็นกรอบทางยุทธศาสตร์ในการเข้ามาเกี่ยวข้องกับเอเชีย สำหรับจีนกำลังขยายบทบาทของตนผ่านโครงการ “The Belt and Road Initiative” ในขณะที่ประเทศสมาชิกอาเซียนมีท่าทีต่อชาติมหาอำนาจทั้งสองประเทศที่แตกต่างกันออกไป ดังนั้นจึงเป็นหน้าที่ของประธานอาเซียนในการกำหนดบทบาทและวางท่าทีที่เหมาะสมต่อแรงกดดันจากชาติมหาอำนาจที่มีอิทธิพลในการกำหนดโครงสร้างสถาปัตยกรรมความมั่นคงในภูมิภาค โดยการรักษาไว้ซึ่งความเป็นแกนกลางของอาเซียน (ASEAN Centrality)

► แรงกดดันทางเศรษฐกิจจากชาติมหาอำนาจ : จากการที่อินเดียได้ถอนตัวจาก “ความตกลงพหุมิตรทางการค้าระดับภูมิภาค (Regional Comprehensive Economic Partnership : RCEP)” ในการประชุมสุดยอดอาเซียน (ASEAN Summit) ครั้งที่ 35 เมื่อ 4 พ.ย.62 โดยให้เหตุผลว่าความตกลง RCEP ไม่ได้ตอบสนองต่อปัญหาที่อินเดียกำลังเผชิญอยู่ ซึ่งที่ผ่านมาอาเซียนตั้งเป้าว่าหากความตกลง RCEP สำเร็จ จะสามารถสร้างเขตการค้าเสรีที่ใหญ่ที่สุดในโลกที่มีอาเซียนเป็นศูนย์กลางได้ แต่หากขาดอินเดีย ซึ่งถือครองสัดส่วนผลิตภัณฑ์มวลรวมโลก (Gross Domestic Product : GDP) ถึงร้อยละ 7.982 ย่อมกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ของความตกลง RCEP อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ดังนั้นจึงถือเป็นความท้าทายของประธานอาเซียนในการนำพาอินเดียให้กลับมาร่วมลงนามในความตกลง RCEP และผลักดันการเจรจาความตกลง RCEP ให้แล้วเสร็จตามที่อาเซียนตั้งเป้าหมายไว้

นอกจากนี้ ประธานอาเซียนในปี 2563 ยังต้องเผชิญกับความท้าทายในเรื่อง การรับมือกับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโรคอุบัติใหม่อีกด้วย

อนาคต

ปี 2563 (ค.ศ. 2020) ถือเป็นปีแห่งการจัดกิจกรรมสำคัญของเวียดนาม เช่น การฉลองครบรอบ 90 ปีการก่อตั้งพรรคคอมมิวนิสต์เวียดนาม การครบรอบ 75 ปีวันก่อตั้งกองทัพประชาชนเวียดนาม และการได้รับเลือกให้เป็นสมาชิกไม่ถาวรของคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ (UNSC) นอกจากนี้ เวียดนามยังมีภารกิจสำคัญในการดำรงตำแหน่ง “ประธานอาเซียนปี 2563” โดยเวียดนามจะมุ่งเน้นส่งเสริมการเชื่อมโยงกันในภูมิภาค การเสริมสร้างความใกล้ชิดทางเศรษฐกิจจะระหว่างกันอย่างแน่นแฟ้น ควบคู่ไปกับการมีบทบาทเชิงสร้างสรรค์ในการรักษาไว้ซึ่งความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของอาเซียน ภายใต้แนวคิด “Cohesive and Responsive” จึงถือเป็นความท้าทายของเวียดนามในฐานะประธานอาเซียน ว่าจะสามารถนำพาอาเซียนไปในทิศทางใด ท่ามกลางความผันผวนของสถานการณ์ต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกภูมิภาคในปัจจุบัน...?

สถานการณ์ภายในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (สปป.ลาว)

วิเคราะห์และเรียบเรียงโดย นางสาว ณัฐา แก้วคำแสน

สถานการณ์ ภายใน สปป.ลาว ด้านการเมืองและความมั่นคง และด้านเศรษฐกิจ ในช่วงเดือน ธ.ค. - ก.พ. 63 มีประเด็นสำคัญที่สรุปได้ดังนี้

► มิติด้านการเมืองและความมั่นคง

สปป.ลาว และเวียดนามได้มีการกระชับความสัมพันธ์ทวิภาคีทางด้านการต่างประเทศ การเมือง การป้องกันประเทศและความมั่นคง โดยการประชุมคณะกรรมการระหว่างรัฐบาลเวียดนามกับสปป.ลาว

ครั้งที่ 42 ประจำปี 2563 ณ กรุงฮานอย ทั้งสองประเทศเห็นพ้องกันเรื่องการยกระดับกลไกความร่วมมือ และเพิ่มการเชื่อมโยงระหว่างกันทั้งด้านเศรษฐกิจ การคมนาคมขนส่ง และด้านพลังงาน ทั้งนี้ นายกรัฐมนตรีของสปป.ลาว และเวียดนามเป็นผู้ร่วมลงนามในเอกสารสำคัญ 8 ฉบับ อาทิ ข้อตกลงว่าด้วยแผนความร่วมมือระหว่างรัฐบาลลาวกับเวียดนามสำหรับปี 2563 สนธิสัญญาทวิภาคีว่าด้วยการโอนตัวผู้ต้องโทษตามคำพิพากษา เป็นต้น

สำหรับการจัดการประชุม รว.กท.อาเซียน-จีน สมัยพิเศษว่าด้วยการแพร่ระบาดของโรคไวรัสโคโรนา 19 (COVID-19) โดยสปป.ลาว เป็นเจ้าภาพในการจัดการประชุม เมื่อวันที่ 20 ก.พ. 63 ณ เวียงจันทน์ ได้มีการ

แถลงข่าวหลังจากการประชุมว่า อาเซียนมีความตระหนักในภาวะฉุกเฉินของการแพร่ระบาด ซึ่งความท้าทายจากสถานการณ์การแพร่ระบาดโรคโควิด-19 นั้นอาเซียนและจีนต้องร่วมมือกันฝ่าฟันวิกฤตินี้ไปได้ สำหรับจีนถือเป็นผู้ค้าที่ใหญ่ที่สุดของอาเซียนซึ่งมีจุดหมายปลายทางของการท่องเที่ยวกันและกัน โดยมีนักท่องเที่ยวเดินทางระหว่างกันกว่า 65 ล้านคน

ทั้งนี้ อาเซียนขอชมเชยจีนในการปกป้องความมั่นคงด้านสาธารณสุขที่มีความเข้มแข็ง โปร่งใส และมีการแบ่งปันข้อมูลอย่างทันทั่วทั้ง ทำให้อาเซียนเชื่อมั่นในความสามารถของจีนในการเอาชนะกับการแพร่ระบาดซึ่งจีนซาบซึ้งในน้ำใจ นอกจากนี้อาเซียนขอแสดงความเสียใจอย่างสุดซึ้งต่อการสูญเสียของจีน และขอสรรเสริญบุคลากรทางการแพทย์ นักวิทยาศาสตร์ นักวิจัย และบุคลากรอื่น ๆ ที่ได้ทำงานอย่างกล้าหาญในการต่อสู้กับโรคระบาดในครั้งนี้

► มิติด้านเศรษฐกิจ

สปป.ลาว มีการเตรียมพัฒนาระบบฐานข้อมูล BIG DATA โดยมีเป้าหมายเพื่อจัดการด้านปัญหาแรงงาน ซึ่งระบบจะเข้ามาช่วยในการวิเคราะห์สาขาแรงงานที่ขาดแคลนเพื่อทางภาครัฐจะได้สนับสนุนการพัฒนาแรงงานด้านที่ขาดแคลนเพื่อรองรับต่อความต้องการของภาค

อุตสาหกรรม รวมทั้งช่วยส่งเสริมการบริหารจัดการทั้งแรงงานลาวในต่างประเทศและแรงงานต่างด้าวใน สปป.ลาว เมื่อ 10 ธ.ค.62 มีการร่วมลงนามในบันทึกความเข้าใจว่าด้วยการศึกษาความเป็นไปได้ในการค้นคว้าวิจัยและพัฒนา

ระบบฐานข้อมูล (BIG Data) ที่นครหลวงเวียงจันทน์ ระหว่าง รว.วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของ สปป.ลาว กับผู้แทนกลุ่มบริษัท POSCO International และบริษัท PentaGate (เกาหลีใต้) ทั้งนี้ทางการลาวคาดว่าจัดการแรงงานจะมีความสำคัญหลังจากเปิดใช้เส้นทางรถไฟลาว-จีน เมื่อ 14 ม.ค.63 ในการประชุมสรุปภารกิจการพัฒนาและคุ้มครองเขตเศรษฐกิจพิเศษประจำปี 2562 สปป.ลาว มีการเรียกร้องให้บริษัทในเขตเศรษฐกิจพิเศษทั่วประเทศจ้างแรงงานชาวลาวมากขึ้น อันเนื่องมาจากปัจจุบันมี 800 บริษัทของลาวและต่างชาติลงทุนในเขตเศรษฐกิจพิเศษ แต่พบว่ามีการจ้างงานแรงงานชาวลาวในเขตเศรษฐกิจพิเศษเพียง 9.7 เปอร์เซ็นต์จากจำนวนแรงงานทั้งหมด หรือ 2,607 คน

สถานการณ์ในประเทศสิงคโปร์

วิเคราะห์และเรียบเรียงโดย นางสาว ณัฐญา แก้วคำแสน

สถานการณ์ ภายในประเทศสิงคโปร์ด้านการเมืองและความมั่นคง และด้านเศรษฐกิจ ในช่วงเดือน ธ.ค.62 - ก.พ. 63 มีประเด็นสำคัญที่สรุปได้ดังนี้

► มิติด้านการเมืองและความมั่นคง

รัฐบาลสิงคโปร์ใช้กฎหมายต่อต้านข่าวปลอมเป็นครั้งที่ 3 นับตั้งแต่สิงคโปร์เริ่มประกาศใช้กฎหมายดังกล่าวเมื่อ ต.ค. 62 เนื่องจากพรรค

Singapore Democratic Party (SDP) ซึ่งเป็นพรรคการเมืองฝ่ายค้านเผยแพร่ข้อมูลบิดเบือนทาง Facebook โดยรัฐบาลสิงคโปร์ระบุว่าพรรค SDP นำเสนอข้อมูลที่ขัดแย้งกับกระทรวงแรงงานของสิงคโปร์ ซึ่งมีการบิดเบือนข้อมูลว่าแรงงานกลุ่มที่มี

จากจำนวนแรงงานทั้งหมด 26,756 คน ซึ่งรัฐบาลลาวได้มีการให้สัมปทานเอกชนทั้งในและต่างประเทศเป็นผู้ดำเนินการในการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษของลาว ถึงแม้ว่าการลงทุนเป็นที่น่าสนใจแต่ยังต้องเผชิญความท้าทายในการให้บริการแบบเบ็ดเสร็จเพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักลงทุน และการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากการเวนคืนที่ดินอย่างล่าช้า

► สถานการณ์โควิด 19 ใน สปป.ลาว

เมื่อ 23 ม.ค.63 กระทรวงสาธารณสุขลาวประกาศเฝ้าระวังการแพร่ระบาดของเชื้อโควิด 19 โดยเพิ่มความเข้มงวดมาตรการเฝ้าระวังการแพร่ระบาด ซึ่งได้มีการขอความร่วมมือให้กรมการบินและกรมอนามัยระดับแขวงเข้มงวดในการตรวจคัดกรองนักท่องเที่ยวที่มาจากประเทศจีนสำหรับการเฝ้าระวังจะเน้นพื้นที่ในแขวงพงสาเลิ แขวงหลวงน้ำทา และแขวงอุดมไซ ทางตอนเหนือซึ่งมีชายแดนติดต่อกับจีน

อันเนื่องมาจากมาตรการที่เข้มงวดของ สปป.ลาว เมื่อวันที่ 3 ก.พ. 2563 ทำให้สายการบินแห่งชาติของ สปป.ลาว หรือ สายการบินลาวแอร์ไลน์ ประกาศยกเลิกเที่ยวบินทั้งหมดจากนครหลวงเวียงจันทน์ ที่เดินทางไปยัง 3 เมืองในประเทศจีน ได้แก่ เมืองฉางโจว นครเซี่ยงไฮ้ และเมืองหางโจว เพื่อป้องกันการระบาดของเชื้อไวรัสโควิด 19 โดยสปป.ลาว จัดตั้งคณะทำงานชุดใหม่ของรัฐบาลลาว เมื่อ 5 ก.พ. 2563 เพื่อบริหารจัดการสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสในครั้งนี้ ซึ่งได้เริ่มทำงานด้วยการจัดประชุมครั้งแรก เมื่อวันที่ 3 ก.พ. 2563 และกำหนดให้โรงพยาบาล 2 แห่งในนครหลวงเวียงจันทน์ เป็นศูนย์รักษาผู้ที่ได้รับการยืนยันว่าติดเชื้อไวรัสโควิด 19 นอกจากนี้กระทรวงอุตสาหกรรมและการค้า สปป.ลาว มีการประกาศซึ่งมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 9 ก.พ. 2563 หรือจนกว่าจะมีประกาศเปลี่ยนแปลง โดยมีการประกาศกำหนดราคาจำหน่ายหน้ากากอนามัย 85 บาทต่อ 1 แพ็ค ซึ่ง 1 แพ็คมีจำนวน 50 ชิ้น เฉลี่ยชิ้นละไม่เกิน 1.7 บาท ทั้งนี้หากพบร้านค้าที่จำหน่ายเกินราคาจะถูกดำเนินคดีทั้งทางอาญาและทางแพ่ง รวมทั้งเพิกถอนใบทะเบียนและใบอนุญาตดำเนินธุรกิจ

สรุปได้ว่า สปป.ลาว ในช่วงเดือน ธ.ค. - ก.พ. 63 มีความพยายามในการแก้ไขปัญหาด้านแรงงานของประเทศโดยนำเทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการแก้ไขปัญหาในระยะยาว สำหรับการเป็นเจ้าภาพในการจัดการประชุม รว.กต.อาเซียน-จีน สมัยพิเศษว่าด้วยการแพร่ระบาดของโรคไวรัสโคโรนา 19 (COVID-19) ของสปป.ลาว ได้เป็นเวทีสะท้อนถึงความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันในช่วงเวลาแห่งความยากลำบากของอาเซียนและจีน ซึ่ง สปป.ลาว ตระหนักถึงการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด 19 โดยมีการเตรียมความพร้อมจัดตั้งศูนย์รักษาผู้ป่วยที่ติดเชื้อไวรัสโควิด 19 เพื่อบริหารจัดการกรณีที่จะเกิดขึ้นจากการแพร่ระบาด

ทักษะอาชีพเชี่ยวชาญ (Local Professionals, Manager, Executives And Technicians: PMETs) ในสิงคโปร์กำลังสูญเสียตำแหน่งงานมากขึ้น ซึ่งในความเป็นจริงอัตราการจ้างงานกลุ่ม PMETs เพิ่มขึ้นต่อเนื่องตั้งแต่ ปี 2558 ทำให้รัฐบาลสิงคโปร์ใช้อำนาจตามกฎหมายต่อต้านข่าวปลอมสั่งการให้พรรค SDP ซึ่งเป็นพรรคการเมืองฝ่ายค้านแก้ไขข้อมูลบิดเบือนดังกล่าวให้ถูกต้อง

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมสิงคโปร์มอบเวชภัณฑ์และอุปกรณ์ทางการแพทย์ เช่น หน้ากากอนามัย เจลล้างมือ น้ำหนักประมาณ 2,000 กก. ให้แก่ผู้แทนกองทัพจีนเพื่อควบคุมการแพร่ระบาดของเชื้อ COVID-19 โดยนำไปแจกจ่ายแก่โรงพยาบาลและชุมชนที่ได้รับผลกระทบ นอกจากนี้การสนับสนุนความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมดังกล่าวได้ดำเนินการภายหลังจากสิงคโปร์มอบเงินช่วยเหลือจำนวน 1 ล้านดอลลาร์สิงคโปร์ หรือประมาณ 22.57 ล้านบาท แก่จีนเมื่อ 8 ก.พ.63

► มิติด้านเศรษฐกิจ

คณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจสิงคโปร์ (EDB) เปิดเผยว่ายอดผลิตในภาคการผลิตของสิงคโปร์เดือน พ.ย. 62 ตกต่ำลงมากที่สุดในรอบ 4 ปี ซึ่งสอดคล้องกับการประเมินของกระทรวงการค้าและอุตสาหกรรมสิงคโปร์เมื่อ 2 ม.ค.63 ว่า เศรษฐกิจสิงคโปร์ปี 2562 เติบโตเพียงร้อยละ 0.7 ซึ่งเป็นการเติบโตต่ำที่สุดนับตั้งแต่ปี 2552 ดังนั้นเศรษฐกิจสิงคโปร์ปี 2562 ขยายตัวต่ำสุดในรอบ 10 ปีด้านผู้เชี่ยวชาญจากธนาคาร OCBC และ Barclays ระบุว่า ปัจจัยการเติบโตของเศรษฐกิจสิงคโปร์ในปี 2563 ขึ้นอยู่กับสถานการณ์เศรษฐกิจโลกที่ยังคงไม่แน่นอน โดยคาดว่าจะขยายตัวเพิ่มขึ้นเล็กน้อยอยู่ที่ร้อยละ 0.9 – 1

เมื่อวันที่ 4 ก.พ.63 ประธานาธิบดีสิงคโปร์เยียนอินโดนีเซียตามคำเชิญของประธานาธิบดีโจโก วิโดโด ของอินโดนีเซีย เพื่อหารือร่วมกันเรื่องการส่งเสริมความร่วมมือด้านเศรษฐกิจ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และความร่วมมือในระดับประชาชน นอกจากนี้ยังเป็นพยานการลงนามความตกลงการหลีกเลี่ยงการเก็บภาษีซ้ำซ้อนฉบับปรับปรุง

เศรษฐกิจของอาเซียนได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด 19 โดยประเทศในกลุ่มสมาชิกที่ได้รับผลกระทบมากที่สุด ได้แก่ ไทยและสิงคโปร์ เนื่องจากสิงคโปร์เป็นศูนย์กลางทางเศรษฐกิจและการค้า ขณะที่ไทยพึ่งพาการท่องเที่ยวซึ่งมีนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มาจากจีน และประเทศในกลุ่มสมาชิกที่ได้รับผลกระทบรองลงมา ได้แก่ มาเลเซียและเวียดนาม ดังนั้น รัฐบาลสิงคโปร์มีนโยบายสนับสนุนงบประมาณเพิ่มเติมจำนวน 4,500 ล้านดอลลาร์สหรัฐ สามารถงบประมาณ ได้ดังนี้ (1) งบประมาณด้านสาธารณสุขประมาณ 575 ล้านดอลลาร์สหรัฐ (2) งบช่วยเหลือผู้ประกอบการและแรงงานประมาณ 2,870 ล้านดอลลาร์สหรัฐ และ (3) งบช่วยเหลือประชาชน 1,150 ล้านดอลลาร์สหรัฐ โดยงบประมาณดังกล่าวจัดสรรเพื่อใช้รับมือผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโรคไวรัสโควิด 19 และเยียวยาเศรษฐกิจที่ได้รับผลกระทบ ทั้งนี้ นโยบายดังกล่าวจะทำให้สิงคโปร์ขาดดุลงบประมาณในปี 2563 เพิ่มขึ้นร้อยละ 2.1 ของ GDP จากเดิมร้อยละ 0.3

► สถานการณ์โควิด 19 ในสิงคโปร์

เมื่อวันที่ 4 ม.ค.63 กระทรวงสาธารณสุขสิงคโปร์แถลงการณ์พบผู้ป่วยต้องสงสัยว่าเป็นโรคปอดอักเสบ (Pneumonia) รายแรกในสิงคโปร์ โดยผู้ต้องสงสัยมีประวัติเดินทางไปเมืองอู่ฮั่น มณฑลหูเป่ย์ของจีน ซึ่งเป็น

เด็กหญิงวัย 3 ปี ทั้งนี้ สิงคโปร์มีคำสั่งดำเนินการตรวจวัดอุณหภูมิผู้ที่เดินทางจากพื้นที่ดังกล่าวของจีนในท่าอากาศยานนานาชาติ ชางงี ตั้งแต่วันที่ 3 ม.ค.63 สำหรับมาตรการการห้ามผู้ถือหนังสือเดินทางจีน รวมถึงบุคคลทุกสัญชาติที่มีประวัติการเดินทางไปจีน

ภายในห้วง 14 วัน เข้าประเทศสิงคโปร์ เริ่มเมื่อวันที่ 1 ก.พ.63 นอกจากนี้คนกลุ่มนี้จะไม่ได้รับอนุญาตให้ต่อเครื่องบินในสิงคโปร์ด้วยเช่นกัน ซึ่งสำนักงานตรวจคนเข้าเมืองสิงคโปร์จะระงับการออกวีซ่าใหม่ทุกประเภท แก่บุคคลที่ถือหนังสือเดินทางจีน รวมถึงระงับวีซ่าระยะสั้นและวีซ่าเดินทางเข้าออกหลายครั้งของผู้ถือหนังสือเดินทางจีนที่ได้รับการตรวจลงตราไปแล้ว

เมื่อวันที่ 7 ก.พ. 63 กระทรวงสาธารณสุขสิงคโปร์ประกาศยกระดับการเตือนภัยการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด 19 สู่ระดับสี่สี ซึ่งเทียบเท่ากับการเตือนภัยในช่วงที่มีการแพร่ระบาดของโรคทางเดินหายใจเฉียบพลันรุนแรง หรือซาร์ส (SARS) ในปี 2546 ที่มีผู้เสียชีวิตกว่า 30 รายในสิงคโปร์ โดยในขณะนั้นสิงคโปร์มียอดผู้ติดเชื้อไวรัสโควิด 19 จำนวน 33 ราย เนื่องจากการประกาศยกระดับดังกล่าวทำให้ชาวสิงคโปร์แตกตื่นแห่ตุนสินค้าจำเป็น ซึ่งประชาชนในสิงคโปร์ต่างออกมาซื้อสินค้าจำเป็น เช่น อาหาร และอุปกรณ์ยังชีพ และกระดาดชำระตามซูเปอร์มาร์เก็ตต่าง ๆ ทำให้นายกรัฐมนตรีลี เซียน ลุง ของสิงคโปร์ ออกแถลงการณ์การยกระดับการเตือนภัยด้านสาธารณสุขเป็นสี่สี พร้อมทั้งชี้แจงว่าผู้ติดเชื้อในประเทศแทบทั้งหมดติดเชื้อมาจากภายนอก โดยประชาชนไม่มีความจำเป็นที่จะต้องตื่นตระหนกกับการยกระดับคำเตือนของภาครัฐ เพราะสิงคโปร์จะยังคงดำเนินไปตามปกติ จึงไม่มีความจำเป็นเช่นกันที่จะต้องกักตุนสิ่งของอุปโภคบริโภค แต่การรักษาสุขภาพและการรับมืออย่างมีสติเป็นสิ่งเหมาะสมที่สุด พร้อมระบุว่าสถานการณ์เชื้อไวรัสโควิด 19 ถือเป็นบททดสอบแท้จริงของชาวสิงคโปร์ในช่วงนี้ คือ ความสามัคคีและความยืดหยุ่นทางจิตใจ

กระทรวงสาธารณสุขสิงคโปร์ดำเนินการเปิดคลินิก 506 แห่ง ทั่วสิงคโปร์เพื่อรองรับผู้ติดเชื้อโควิด 19 โดยมีการควบคุมค่าใช้จ่ายสำหรับการรับค่าปรึกษาและค่ารักษา ได้แก่ (1) พลเมืองและผู้ถือวีซ่าถาวรในสิงคโปร์เสียค่าใช้จ่ายคนละ 10 ดอลลาร์สิงคโปร์ และ (2) ชาวพื้นเมืองดั้งเดิมเสียค่าใช้จ่ายคนละ 5 ดอลลาร์สิงคโปร์ ทั้งนี้ เพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึงการรักษาได้อย่างทั่วถึง

สรุปได้ว่าสิงคโปร์ ในห้วงเดือน ธ.ค. - ก.พ. 63 มีมาตรการที่เข้มงวดในการป้องกันเชื้อไวรัสโควิด 19 โดยมาตรการดังกล่าว คือ การระงับวีซ่าประเทศที่อยู่ในกลุ่มเสี่ยง และมาตรการการยกระดับการเตือนภัยการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด 19 สู่ระดับสี่สี ผลของมาตรการดังกล่าวจะส่งผลกระทบต่อประชาชน และเศรษฐกิจของสิงคโปร์ ถึงแม้ว่ารัฐบาลสิงคโปร์ขาดดุลงบประมาณในปี 2563 แต่ได้จัดสรรงบประมาณเพื่อช่วยเหลือประชาชนและเยียวยาเศรษฐกิจ อันได้รับผลกระทบจากเชื้อไวรัสโควิด 19 เป็นจำนวน 4,500 ล้านดอลลาร์สหรัฐ อย่างไรก็ตามสิงคโปร์ได้ยึดหลักความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรม โดยการมอบเงินช่วยเหลือจำนวน 1 ล้านดอลลาร์สิงคโปร์ เพื่อช่วยเหลือจีนพร้อมทั้งมอบเวชภัณฑ์และอุปกรณ์ทางการแพทย์เพื่อใช้ในการต่อสู้กับโรคระบาดในจีน

สถานการณ์บนคาบสมุทรเกาหลี

วิเคราะห์และเรียบเรียงโดย นางสาว ธาภาทิพย์ กัลยาณมิตร

► สถานการณ์สำคัญล่าสุด

1. เกาหลีเหนือขู่ว่าจะยกเลิกการพัฒนาอาวุธนิวเคลียร์ให้แก่อเมริกา เมื่อ 21 ม.ค.63 นาย Ju Yong Su หัวหน้าคณะผู้แทนถาวรประจำองค์การสหประชาชาติ (UN) ของเกาหลีเหนือ ณ เจนีวา แถลงในที่ประชุมว่าด้วยการปลดอาวุธนิวเคลียร์ของ UN ว่าเกาหลีเหนือจะยกเลิกพันธะในการหยุดการทดสอบและพัฒนาอาวุธนิวเคลียร์กับสหรัฐฯ หลังจากที่ผ่านมาการเจรจาไม่คืบหน้า โดยเกาหลีเหนือกล่าวหาว่าสหรัฐฯ ไม่แสดงความจริงใจในการเจรจากับเกาหลีเหนือ โดยยังคงซ้อมรบร่วมกับเกาหลีใต้ซึ่งเป็นการยั่วยุ ทั้งยังคงใช้มาตรการคว่ำบาตรอย่างเด็ดขาดเพื่อกดดัน

เกาหลีเหนือ อย่างไรก็ตาม ผู้แทนเกาหลีเหนือยังแสดงความคาดหวังว่าสหรัฐฯ จะกลับมาสู่เส้นทางการเจรจาที่ถูกต้องได้

2. ผู้นำเกาหลีเหนือได้รับข้อความอวยพรวันเกิดจากผู้นำสหรัฐฯ จากถ้อยแถลงของนายคิม กย็อง น ที่ปรึกษาของ กต.เกาหลีเหนือ ซึ่งเป็นอดีตผู้แทนการเจรจาประเด็นนิวเคลียร์ของเกาหลีเหนือ เมื่อ 11 ม.ค.63 ได้แถลงว่าผู้นำเกาหลีเหนือได้รับข้อความอวยพรวันเกิดจากผู้นำสหรัฐฯ อย่างไรก็ตาม แม้ว่าผู้นำทั้งสองฝ่ายจะมีความสัมพันธ์ส่วนบุคคลที่ดีต่อกัน แต่เกาหลีเหนือจะไม่กลับสู่การเจรจาเหมือนปี 2562 ที่ผู้นำเกาหลีเหนือพบกับผู้นำสหรัฐฯ ที่กรุงฮานอยประเทศเวียดนาม โดยระบุว่าสหรัฐฯ ไม่จริงใจกับเกาหลีเหนือและทำให้เกาหลีเหนือเสียเวลามากกว่า 18 เดือน โดยที่มีความคืบหน้าเพียงเล็กน้อย ทั้งนี้ การรื้อฟื้นการเจรจาจะเป็นไปได้ต่อเมื่อสหรัฐฯ ยอมรับเงื่อนไขทั้งหมดที่เสนอไปก่อนหน้านี้ แต่เกาหลีเหนือเชื่อว่าสหรัฐฯ

น่าจะยังไม่พร้อม นอกจากนี้ ยังระบุถึงเกาหลีใต้ว่าไม่ควรพยายามทำตัวเป็นคนกลางระหว่างเกาหลีเหนือกับสหรัฐฯ เนื่องจากทั้งสองฝ่ายมีช่องทางติดต่อกันอยู่แล้ว

3. UN กังวลต่อกรณีเกาหลีเหนือจะรื้อฟื้นการทดลองนิวเคลียร์และขีปนาวุธพิสัยไกล เว็บไซต์สหประชาชาติ (United Nations-UN) รายงานเมื่อ 1 ม.ค.63 ว่า นายอันโดนิอู กูแดเรช เลขาธิการ UN แสดงความวิตกกังวลอย่างยิ่งต่อกรณีที่ นายคิม จ็อง-อึน ผู้นำสูงสุดของเกาหลีเหนือระบุว่าเกาหลีเหนือไม่มีความจำเป็นต้องยึดถือคำมั่นฝ่ายเดียวในการระงับการทดลองนิวเคลียร์และขีปนาวุธพิสัยไกลอีกต่อไป และจะแสดงอาวุธทางยุทธศาสตร์รุ่นใหม่เร็ว ๆ นี้ โดยเลขาธิการ UN หัวงอย่างยิ่งว่า เกาหลีเหนือจะไม่รื้อฟื้นการทดลองดังกล่าว และปฏิบัติตามข้อมติของคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ (United Nations Security Council-UNSC) ต่อไป เพราะการปลดอาวุธเป็นเสาหลักขั้นพื้นฐานต่อความมั่นคงด้านนิวเคลียร์ของโลก นอกจากนี้ เลขาธิการ UN ยืนยันที่จะสนับสนุนแนวทางบรรเทาความขัดแย้งในคาบสมุทรเกาหลีด้วยวิธีการทูตต่อไป

4. เกาหลีใต้เห็นว่าการเจรจาระหว่างสหรัฐฯ และเกาหลีเหนือสำคัญกว่าสิ่งใด จากถ้อยแถลงของ กต.เกาหลีใต้ เมื่อ 23 ธ.ค.62 ว่า ประธานาธิบดีมุน แจ-อิน ของเกาหลีใต้ กล่าวต่อประธานาธิบดีสี จิ้นผิง ของจีน ระหว่างการพบหารือที่กรุงปักกิ่งของจีนในวันเดียวกันนี้ว่า เกาหลีใต้เห็นความสำคัญของการรักษาแนวทางที่สหรัฐฯ และเกาหลีเหนือจะยังคงใช้วิธีการเจรจาระหว่างกัน เพื่อแก้ไขปัญหาอาวุธนิวเคลียร์ของเกาหลีเหนือ หลังจากที่เกาหลีเหนือกำหนดระยะเวลาไว้ภายใน 31 ธ.ค.62 ที่จะให้สหรัฐฯ ปรับนโยบายที่ประเมินว่าเกาหลีเหนือเป็นศัตรู เพื่อดำเนินกระบวนการแก้ปัญหาอาวุธนิวเคลียร์และสร้างสันติภาพในคาบสมุทรเกาหลี ด้าน กต.จีนแถลงอ้างคำกล่าวของประธานาธิบดีสี จิ้นผิง ว่าหลายฝ่ายมีความกังวลต่อความขัดแย้งในคาบสมุทรเกาหลี ดังนั้น เกาหลีใต้และจีนควรร่วมมือกันเพื่อช่วยให้สหรัฐฯ และเกาหลีเหนือสามารถเจรจาเพื่อแก้ปัญหาดังกล่าว พร้อมกันสนับสนุนเกาหลีใต้ที่ต้องการปรับความสัมพันธ์ที่ดีกับเกาหลีเหนือ

5. จีนและรัสเซียเสนอให้คณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ (United Nations Security Council: UNSC) ยกเลิกมาตรการคว่ำบาตรเกาหลีเหนือบางส่วน เมื่อ 16 ธ.ค.62 จีนกับรัสเซียเสนอให้ UNSC ยกเลิกมาตรการคว่ำบาตรการส่งออกของเกาหลีเหนือในสินค้าประเภทอุปโภคบริโภค อาหารทะเล และสิ่งทอ รวมถึงเรียกร้องให้ยกเลิกมาตรการส่งกลับแรงงานเกาหลีเหนือในต่างประเทศภายใน 22 ธ.ค.62 และให้ยกเว้นโครงการความร่วมมือทางรถไฟและทางถนนระหว่างเกาหลีจากการคว่ำบาตร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อยกระดับชีวิตความเป็นอยู่ของชาวเกาหลีเหนือ นอกจากนี้ ยังเรียกร้องให้รื้อฟื้นการเจรจา 6 ฝ่าย หรือจัดทำกรอบการหารือพหุภาคีในรูปแบบอื่น เพื่ออำนวยความสะดวกในการแก้ไขปัญหาผ่านการเจรจา โดยรัสเซียระบุว่าเสนอการดำเนินการดังกล่าวเพื่อสนับสนุนการเจรจาระหว่างสหรัฐฯ กับเกาหลีเหนือ อย่างไรก็ดี ยังไม่แน่ชัดว่าร่างข้อมติข้างต้นจะเข้าสู่วาระการประชุมของ UNSC เมื่อใด ขณะที่สหรัฐฯ สหราชอาณาจักร และฝรั่งเศส ยืนยันว่าไม่ควรยกเลิกมาตรการคว่ำบาตรใด ๆ จนกว่าเกาหลีเหนือจะยกเลิกโครงการพัฒนาและนิวเคลียร์และขีปนาวุธ

6. ผู้แทนพิเศษของสหรัฐฯ ด้านเกาหลีเหนือ ยืนยันว่าสหรัฐฯ จะไม่ละทิ้งการเจรจากับเกาหลีเหนือ ประธานาธิบดีมุน แจ-อิน ของเกาหลีใต้พบหารือกับนายสตีเฟน ปิกัน ผู้แทนพิเศษของสหรัฐฯ ด้านเกาหลีเหนือที่เยือนเกาหลีใต้ระหว่าง 15-17 ธ.ค.62 โดยผู้นำเกาหลีใต้เรียกร้องให้สหรัฐฯ ยังคงความพยายามในการดำเนินการกระบวนการสันติภาพในคาบสมุทรเกาหลี แม้ว่าเกาหลีเหนือจะเพิ่มการแสดงท่าทียั่วยุ ขณะที่นายสตีเฟน ปิกัน ยืนยันว่า สหรัฐฯจะไม่ละทิ้งการเจรจากับเกาหลีเหนือ ก่อนหน้านั้น ทั้งสองฝ่ายพบหารือกันครั้งล่าสุดเมื่อ ก.ย.61 ก่อนที่ผู้นำเกาหลีใต้เยือนกรุงเปียงยาง เกาหลีเหนือ ระหว่าง 18-20 ก.ย.61 นอกจากนี้ นายสตีเฟน ปิกัน ได้พบหารือกับนายช็อง อี-ยง ผอ.สำนักงานความมั่นคงแห่งชาติของ

เกาหลีใต้ ประจำทำเนียบประธานาธิบดี โดยทั้งสองฝ่ายเห็นพ้องจะติดต่อสื่อสารอย่างใกล้ชิดในประเด็นเกาหลีเหนือ นายสตีเฟน ปิกัน ย้ำว่าสหรัฐฯ เปิดโอกาสต่อรองกับเกาหลีเหนือ โดยไม่มีกำหนดเวลาสำหรับการรื้อฟื้นการเจรจา

7. เกาหลีเหนือประสบความสำเร็จในการทดสอบครั้งสำคัญที่ศูนย์ควบคุมดาวเทียมเกาหลีเหนือ Sohae โฆษก Academy of Defence Science ของเกาหลีเหนือได้แถลงว่า เกาหลีเหนือประสบความสำเร็จในการทดสอบครั้งสำคัญที่ศูนย์ควบคุมดาวเทียมเกาหลีเหนือ Sohae เมื่อ 13 ธ.ค.62 (แต่ไม่ได้ระบุว่าเป็นการทดสอบอาวุธประเภทใด) ซึ่งความสำเร็จด้านการวิจัยในครั้งนี้จะนำไปใช้ในการสนับสนุนยุทธศาสตร์การสกัดกั้นอาวุธนิวเคลียร์ และเป็นการทดสอบครั้งที่ 2 ที่ Sohae ในรอบสัปดาห์ การประกาศดังกล่าวเกิดขึ้นหลังจากที่สหรัฐฯ ทดสอบยิงขีปนาวุธพิสัยกลางในมหาสมุทรแปซิฟิกเมื่อ 12 ธ.ค.62 ก่อนหน้านั้น ผู้นำเกาหลีเหนือตกลงที่จะปิดศูนย์ฯ Sohae ในระหว่างการประชุมสุดยอดกับประธานาธิบดีเกาหลีใต้เมื่อปี 2561 ที่เปียงยาง ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของมาตรการสร้างความไว้วางใจ

8. สหรัฐฯ เรียกร้องให้เกาหลีเหนือยุติการยั่วยุและให้ความสำคัญกับการเจรจา สนข.VOA เมื่อ 11 ธ.ค.62 นางเคลลี คราฟท์ อหท.สหรัฐฯ/สหประชาชาติแถลงว่า การทดสอบขีปนาวุธของเกาหลีเหนือในหัวขั้วที่ผ่านมา จะส่งผลกระทบต่อความเจรจาระหว่างสหรัฐฯ กับเกาหลีเหนือ เป็นการละเมิดมติของคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ และไม่เป็นผลดีต่อความมั่นคงของเกาหลีเหนือ นอกจากนี้ นางเคลลี คราฟท์ ย้ำว่า สหรัฐฯ ไม่ยอมรับการกำหนดเส้นตายในปลายปี 2562 ของเกาหลีเหนือ พร้อมกับยื่นข้อเสนอสหรัฐฯ ยินดีที่จะยืดหยุ่นต่อขั้นตอนและวิธีการปลดอาวุธนิวเคลียร์ ทั้งนี้ ท่าทีดังกล่าวของสหรัฐฯ อาจเป็นผลดีต่อการเจรจาระหว่างสหรัฐฯ กับเกาหลีเหนือเพื่อปลดอาวุธนิวเคลียร์ เนื่องจากเกาหลีเหนือต้องการให้สหรัฐฯ ปรับเงื่อนไขการเจรจาให้เป็นเชิงบวกต่อการพัฒนาและเศรษฐกิจของเกาหลีเหนือมากขึ้น

9. UN เรียกร้องให้สหรัฐฯ และเกาหลีเหนือรื้อฟื้นการเจรจาเพื่อปลดอาวุธนิวเคลียร์ เมื่อ 10 ธ.ค.62 โฆษกประจำตัวนายอันโดนิอู กูแดเรช เลขาธิการสหประชาชาติ (UN) แถลงว่า เลขาธิการ UN เรียกร้องให้ผู้นำเกาหลีเหนือรื้อฟื้นการเจรจากับสหรัฐฯ เพื่อสันติภาพและเสถียรภาพในคาบสมุทรเกาหลี และว่าแนวทางการทูตเป็นหนทางเดียวเพื่อสันติภาพอย่างยั่งยืนและทำให้คาบสมุทรเกาหลีปลอดนิวเคลียร์ ในขณะที่วันเดียวกัน สื่อมวลชนเกาหลีใต้รายงานการตรวจพบอากาศยานลาดตระเวนรุ่น E-8C หรือ JSTARS ของสหรัฐฯ ปฏิบัติการที่ความสูง 33,000 ฟุต บริเวณคาบสมุทรเกาหลี ทั้งนี้ มีรายงานว่าสหรัฐฯ ประจำกองอากาศยานลาดตระเวนหลายรุ่นบริเวณคาบสมุทรเกาหลี อาทิ P-3C RC-135U RC-135W และ RC-135S

10. เกาหลีเหนือแสดงความไม่พอใจถ้อยแถลงของประธานาธิบดีสหรัฐฯ หลังการประชุม NATO เมื่อ 6 ธ.ค.62 นาง Choe Son Hui รมข.กต.เกาหลีเหนือ ได้เผยถึงถ้อยแถลงของประธานาธิบดีโดนัลด์ ทรัมป์ของสหรัฐฯ ที่ขู่จะใช้กำลังทหารกับเกาหลีเหนือหากจำเป็น และเรียกนายคิม จองอึน ผู้นำสูงสุดเกาหลีเหนือ ว่ามนุษย์จรวด หรือ Rocket Man อีกครั้งระหว่างให้สัมภาษณ์สื่อมวลชนหลังการประชุมผู้นำชาติสมาชิกองค์การสนธิสัญญาแอตแลนติกเหนือ (NATO) เมื่อ 3 ธ.ค.62 ซึ่งเป็นการยั่วยุและสร้างความตึงเครียดทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างทั้งสองประเทศถดถอยกลับสู่ภาวะเดิม เทียบเท่าก่อนจะมีการประชุมสุดยอดสหรัฐ-เกาหลีเหนือครั้งแรก โดยนาง Hui ระบุว่าเกาหลีเหนือจะไม่เพิกเฉยหากประธานาธิบดีทรัมป์จงใจใช้คำพูดดังกล่าวหมิ่นเกียรติผู้นำสูงสุดเกาหลีเหนือ และพร้อมจะตอบโต้ในระดับที่เท่าเทียม

11. เกาหลีเหนืออ้างการทดสอบขีปนาวุธครั้งล่าสุดจะบ่งชี้การเปลี่ยนแปลงทางยุทธศาสตร์ ผลการทดสอบขีปนาวุธครั้งสำคัญเมื่อ 7 ธ.ค.62 จากฐานปล่อยโซแฮ จะเป็นสิ่งบ่งชี้การเปลี่ยนแปลงทางยุทธศาสตร์ของเกาหลีเหนือที่จะมีขึ้นอนาคตอันใกล้นี้ สำหรับการ

เคลื่อนไหวล่าสุดของเกาหลีเหนือ เกิดขึ้นภายหลังเกาหลีเหนือพยายามกดดันสหรัฐฯ ให้ปฏิบัติตามข้อเรียกร้องให้ยุติการดำเนินนโยบายข่มขู่และคุกคามต่อเกาหลีเหนือ

12. เกาหลีเหนือยิงขีปนาวุธจำนวน 2 ลูก ตกลงในทะเลนอกชายฝั่งทะเลตะวันออก จากแถลงการณ์ของคณะเสนาธิการร่วมกองทัพเกาหลีใต้ เมื่อ 28 พ.ย.62 ได้แถลงว่าเกาหลีเหนือได้ยิงขีปนาวุธ 2 ลูก เมื่อเวลาประมาณ 16.59 น. (ตามเวลาท้องถิ่น) จากฐานยิงในเมืองยอนโป จังหวัดฮัมกยงใต้ ทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือของเกาหลีเหนือ ขีปนาวุธพุ่งไปทางทิศตะวันออก ในระดับความสูง 97 กม. และพุ่งไปไกล 380 กม. ก่อนจะตกลงในทะเล นักวิเคราะห์มีความเห็นว่าการทดสอบยิงขีปนาวุธครั้งนี้มีขึ้นเพื่อกดดันให้สหรัฐฯ กลับเข้าสู่โต๊ะเจรจาเพื่อแก้ไขปัญหาโครงการนิวเคลียร์ของเกาหลีเหนือก่อนสิ้นปี ตามเส้นตายที่นายคิม จอง-อิล ผู้นำเกาหลีเหนือกำหนดไว้ ขณะเดียวกัน กองทัพเกาหลีใต้ได้แสดงความเสียใจต่อการทดสอบยิงขีปนาวุธครั้งนี้พร้อมกับเรียกร้องต่อเกาหลีเหนือให้ยุติการกระทำที่จะเป็นการเพิ่มความตึงเครียดทางทหารในทันที

13. สหรัฐฯ ทดสอบการยิงขีปนาวุธพิสัยกลางจากภาคพื้นสู่อากาศ จากแถลงการณ์ของ กท.สหรัฐฯ เมื่อ 12 พ.ย.62 ที่ได้แถลงว่าสหรัฐฯ ประสบความสำเร็จในการทดสอบยิงขีปนาวุธพิสัยกลางจากฐานทัพอากาศ Vandenberg รัฐแคลิฟอร์เนีย เมื่อเวลา 08.30 น. ตามเวลาท้องถิ่น และตกลงในมหาสมุทรแปซิฟิกในระยะ 300 ไมล์ โดยเป็นการทดสอบขีปนาวุธพิสัยกลางครั้งแรกหลังสหรัฐฯ ออกจากสนธิสัญญาอาวุธนิวเคลียร์พิสัยกลาง (Intermediate-Range Nuclear Forces Treaty-INF) เมื่อ ค.ศ.62 ทั้งนี้ การทดสอบยิงครั้งนี้ อาจเป็นการส่งสัญญาณถึงเกาหลีเหนือ

► มุมมอง/ ท่าที

- เมื่อพิจารณาถึงสถานการณ์ความขัดแย้งระหว่างสหรัฐฯ และเกาหลีเหนือ ปฏิเสธไม่ได้ว่าประเด็นการนิยามความหมายของคำว่า Denuclearization ที่ไม่ตรงกันนั้นนับเป็นหนึ่งในเงื่อนไขการเจรจาที่ยังไม่มีความคืบหน้า โดย Denuclearization ฝ่ายตะวันตก แปลว่า “การปลดอาวุธนิวเคลียร์” หรือ “ลดอาวุธนิวเคลียร์” แต่ในภาษาเกาหลีคานี้ อาจหมายถึงการปิดโครงการ การตรึงจำนวน การระงับ การคุ้มครอง ปกป้อง หรือการปลดประจำการ ซึ่งการตีความดังกล่าวอาจนับเป็นปัจจัยหนึ่งในการบั่นทอนการเจรจาระหว่างสหรัฐฯ และเกาหลีเหนือ นอกจากนี้

ยังมีปัจจัยข้อเรียกร้องของทั้ง 2 ฝ่ายที่ล้นแล้วแต่ยากต่อการนำไปปฏิบัติ

ทั้งคู่ คือ เกาหลีเหนือต้องการให้สหรัฐฯ ยกเลิกการคว่ำบาตรทางเศรษฐกิจต่อเกาหลีเหนือก่อน ในขณะที่สหรัฐฯ ต้องการให้เกาหลีเหนือปลดอาวุธนิวเคลียร์ก่อน ปัจจัยที่ได้กล่าวมาข้างต้นจึงนับว่าเป็นเงื่อนไขการเจรจาปลดอาวุธนิวเคลียร์บนคาบสมุทรเกาหลีที่ยังไม่มีความคืบหน้าเท่าที่ควร แต่การที่สหรัฐฯ เรียกร้องให้เกาหลีเหนือปลดอาวุธนิวเคลียร์ก่อนนั้น อาจเป็นข้อเรียกร้องที่ค่อนข้างจะเป็นไปได้อย่างยาก เนื่องจากที่ผ่านมาเกาหลีเหนือได้ลงทุนลงแรงกับการพัฒนาอาวุธนิวเคลียร์ไปมาก และถือว่าการมีอาวุธนิวเคลียร์ในครอบครองเป็นเกียรติภูมิแห่งชาติ ทำให้สามารถมีอำนาจต่อรองกับมหาอำนาจอย่างสหรัฐฯ ได้ ข้อเรียกร้องดังกล่าวจึงนับเป็นข้อเรียกร้องที่ยากเกินกว่าที่เกาหลีเหนือจะทำได้

- หากสหรัฐฯ และเกาหลีเหนือ ไม่สามารถกลับสู่การเจรจาระหว่างกันได้ หรือฟื้นฟูความสัมพันธ์ระหว่างกันเพื่อปลดอาวุธนิวเคลียร์ อาจทำให้สถานการณ์บนคาบสมุทรเกาหลีปะทุรุนแรงมากขึ้น ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อประชาคมโลก ดังนั้น นานาประเทศควรเรียกร้องและสนับสนุนให้ทั้งสองฝ่ายกลับมาเจรจากันอย่างสันติวิธีโดยใช้วิธีทางการทูต ซึ่งน่าจะเป็นหนทางในการแก้ไขปัญหาที่ดีที่สุด

- ไทยห่วงใยสถานการณ์ในคาบสมุทรเกาหลี และร่วมดำเนินบทบาทรักษาสันติภาพในคาบสมุทรเกาหลีภายใต้ UNC (กองบัญชาการสหประชาชาติในคาบสมุทรเกาหลี) ประเทศไทยและในฐานะสมาชิกอาเซียนควรสนับสนุนให้คาบสมุทรเกาหลีเป็นเขตปลอดอาวุธนิวเคลียร์ ดำรงไว้ซึ่งเสถียรภาพความมั่นคง และสนับสนุนให้แก้ไขปัญหาสันติและสันติวิธีด้วยการเจรจาระหว่างทุก ๆ ฝ่ายที่เกี่ยวข้อง และปฏิบัติตามข้อมติของ UNSC อย่างเคร่งครัดในการแก้ไขปัญหาอาวุธนิวเคลียร์เกาหลีเหนือ อีกทั้งยังควรสนับสนุนมติของสหประชาชาติต่าง ๆ ที่ออกมาเกี่ยวกับสถานการณ์บนคาบสมุทรเกาหลี พร้อมทั้งร่วมกับอาเซียนในการช่วยเหลือกดดันกับเกาหลีเหนือ ในกรอบ ARF และความร่วมมือเฉพาะด้านแบบ win-win โดยพิจารณาช่วงเวลาที่เหมาะสมเป็นสำคัญ

Sources: CSIS Missile Defense Project

THE WASHINGTON POST

สถานการณ์ในตะวันออกกลาง

วิเคราะห์และเรียบเรียงโดย อาจารย์เอกกฤษฎ์ สุวิมล สารโกศล พสนวน

สถานการณ์ในตะวันออกกลาง ช่วงเดือน ธ.ค.62 – ก.พ.63 มีสถานการณ์สำคัญสรุปได้ดังนี้

► สถานการณ์ของตุรกี

การเปิดเผยของเจ้าหน้าที่ระดับสูงในสำนักงานกลางเพื่อความร่วมมือทางเทคนิคและการทหารรัสเซีย (Federal Service for Military-Technical Cooperation) เมื่อวันที่ 6 ธ.ค.62 ว่ารัสเซียอยู่ระหว่างดำเนินการเพื่อให้บรรลุข้อตกลงการขายระบบป้องกันขีปนาวุธ S-400 ชุดใหม่ให้

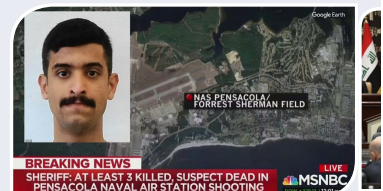
กับตุรกี โดยคาดว่าจะการดำเนินการดังกล่าวจะมีการลงนามคำสั่งซื้อภายในปี 2563 ทั้งนี้ การจัดหาระบบป้องกันขีปนาวุธ S-400 ชุดใหม่ของตุรกีได้ส่งผลทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างตุรกีกับสหรัฐฯ ตกต่ำลงกว่าเดิมหลังจากสหรัฐฯ ตัดสินใจระงับข้อตกลงการจัดหาเครื่องบินรบรุ่น F-35 เพื่อตอบโต้ตุรกีที่จัดหาระบบป้องกันขีปนาวุธ S-400 ชุดแรกจากรัสเซีย

ส่วนตุรกีได้ออกมาตอบโต้การคว่ำบาตรของสหรัฐฯ โดยประธานาธิบดี Recep Tayyip Erdogan ของตุรกีได้ออกแถลงการณ์เมื่อวันที่ 15 ธ.ค.62 ว่ารัฐบาลตุรกีมีอำนาจสั่งปิดฐานทัพอากาศ Incirlik และสถานีเรดาร์ Kurecik ของสหรัฐฯ ซึ่งตั้งอยู่ทางตะวันตกเฉียงใต้ของตุรกี หากจำเป็น เพื่อตอบโต้สหรัฐฯ ที่ยื่นเตือนเรื่องการคว่ำบาตรรัฐบาลตุรกีอย่างต่อเนื่อง ภายหลังจากที่รัฐบาลตุรกีจัดซื้อระบบป้องกันขีปนาวุธ S-400 จากรัสเซีย รวมถึงกรณีที่วุฒิสภาสหรัฐฯ ลงมติรับรองว่าเหตุการณ์สังหารชาวอาร์เมเนีย 1.5 ล้านคนโดยกองทัพจักรวรรดิออตโตมันระหว่างปี 2458 - 2466 เป็นการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ ซึ่งส่งผลให้ความสัมพันธ์ระหว่างสหรัฐฯ กับตุรกีตึงเครียดยิ่งขึ้น

► สถานการณ์ของชาวเคิร์ดอะละเบีย

ภายหลังจากที่ นาย Mohammed al-Shamrani ทหารจากกองทัพอากาศชาวเคิร์ดอะละเบีย ก่อเหตุกราดยิงระหว่างการฝึกซ้อมระหว่างทหารสหรัฐฯ กับชาวเคิร์ดอะละเบีย ณ ฐานทัพเรือ Pansacola รัฐฟลอริดาในสหรัฐฯ เมื่อวันที่ 6 ธ.ค.62 จนส่งผลทำให้มีผู้เสียชีวิต 3 คน และบาดเจ็บ

7 คนนั้น สหรัฐฯ ได้ออกมาตรการตอบโต้โดยการระงับการฝึกอบรมทางทหารเป็นการชั่วคราวแก่นักเรียนทหารชาวอิหร่านที่อยู่ที่ระหว่างการฝึกอบรมในสหรัฐฯ (ประมาณ 850 นาย ในจำนวนนี้เป็นนักเรียนการบินเช่นเดียวกับผู้ก่อเหตุกราดยิง 300 นาย) และอยู่ระหว่างการสืบสวนว่าการกระทำดังกล่าวเกี่ยวข้องกับการก่อการร้ายหรือไม่ นอกจากนี้ สหรัฐฯ ยังอาจพิจารณาทบทวนมาตรการด้านความปลอดภัยสำหรับบังคับใช้กับนักเรียนทหารของประเทศอื่น ๆ ที่จะเข้ารับการฝึกอบรมทางการทหารในสหรัฐฯ ด้วย โดยปัจจุบันมีนักเรียนทหารต่างชาติฝึกอบรมอยู่ในสหรัฐฯ ประมาณ 5,000 นาย

► สถานการณ์ของอัฟกานิสถาน

เจ้าหน้าที่สหรัฐฯ จะเปิดเจรจากับกลุ่มตอลิบานในอัฟกานิสถานอีกครั้งที่โศบา การ์ตา (จากแหล่งข่าวเมื่อวันที่ 7 ธ.ค.62) ภายหลังประธานาธิบดีโดนัลด์ ทรัมป์ ของสหรัฐฯ ยุติความพยายามทางการทูตเมื่อ 3 เดือนที่ผ่านมา การเจรจากครั้งนี้จะเน้นการลดความรุนแรงภายในกลุ่มต่าง ๆ ในอัฟกานิสถาน และการหยุดยิง โดยมีเป้าหมายหลักคือการยุติสงครามอัฟกานิสถานที่ดำเนินมายาวนานกว่า 20 ปี

ต่อมาเมื่อวันที่ 11 ธ.ค.62 ได้เกิดเหตุโจมตีด้วยมีดระเบิดฆ่าตัวตายบริเวณอาคารที่ใช้สำหรับรักษาพยาบาลชาวอัฟกานิสถาน ตั้งอยู่ใกล้กับ

ประตูทางเข้าฐานทัพอากาศ Bagram ของสหรัฐฯ ในกรุงคาบูล อัฟกานิสถาน โดยมีระเบิด 2 คนจุดชนวนระเบิดในบริเวณประตูทางเข้าฐานทัพส่งผลให้อาคารได้รับความเสียหาย และทหารสหรัฐฯ เสียชีวิต โดยโฆษกของกลุ่มตอลิบานอัฟกานิสถานได้ประกาศแสดงความรับผิดชอบต่อเหตุครั้งนี้ ซึ่ง

เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นส่งผลกระทบต่อการฟื้นฟูการเจรจาระหว่างสหรัฐฯ กับกลุ่มตอลิบานด้วย

29 ธ.ค.62 สภาผู้นำกลุ่มตอลิบานได้มีมติยอมรับข้อเสนอหยุดยิงชั่วคราวตามที่ฝ่ายสหรัฐฯ เสนอ แต่ไม่ระบุว่าจะหยุดยิงชั่วคราวเป็นเวลากี่วัน ทั้งนี้ การเจรจาสันติภาพระหว่างสหรัฐฯ กับกลุ่มตอลิบานที่กรุงโดฮา/กาตาร์ อยู่ระหว่างการพักการเจรจาเป็นการชั่วคราว เนื่องจากกลุ่มตอลิบานก่อเหตุโจมตีฐานทัพอากาศ Bagram ของสหรัฐฯ ในกรุงคาบูล/อัฟกานิสถาน โดย นาย Zalmay Khalilzad ผู้แทนพิเศษของสหรัฐฯ ซึ่งทำหน้าที่เจรจากับกลุ่มตอลิบานเรียกร้องให้กลุ่มตอลิบานหยุดยิงชั่วคราวเป็นเวลาอย่างน้อย 10 วัน หากต้องการกลับเข้าสู่กระบวนการเจรจาทันที

► สถานการณ์ของอิรัก

เมื่อวันที่ 5 ม.ค.63 รัฐสภาอิรักมีมติให้รัฐบาลอิรักขับไล่กองกำลังสหรัฐฯ และกองกำลังต่างชาติ ทั้งหมดออกนอกประเทศ การลงมติดังกล่าวมีขึ้นหลังจากสหรัฐฯ ปฏิบัติการโจมตีทางอากาศสังหาร พลตรี กอซิม สุลัยมานี ผู้บัญชาการกองกำลัง Quds Force ของอิหร่าน เมื่อ 3 ม.ค.63 ทั้งนี้ มติขับไล่กองกำลังสหรัฐฯ และกองกำลังต่างชาติของรัฐสภาอิรักได้รับการสนับสนุนจากสมาชิกเชื้อสายชีอะห์ซึ่งครองเสียงส่วนใหญ่ในสภา ในขณะที่กองกำลังนานาชาตินำโดยกองกำลังสหรัฐฯ ที่อยู่ระหว่างการปฏิบัติการกิจปราบปรามกลุ่มก่อการร้าย IS และฝึกซ้อมรบให้กับกองกำลังอิรัก ได้หยุดปฏิบัติการชั่วคราวเพื่อเตรียมความพร้อมในการรักษาความปลอดภัยของเจ้าหน้าที่และฐานที่มั่นเพื่อป้องกันการโจมตีแก่แคนจากฝ่ายที่สนับสนุนอิหร่าน

ต่อมารัฐบาลสหรัฐฯ ออกแถลงการณ์เตือนอิรัก (เมื่อวันที่ 8 ม.ค.63) ไม่ให้ขับไล่กองกำลังของสหรัฐฯ ที่ประจำการอยู่ในอิรักออกนอกประเทศโดยชี้ว่าสหรัฐฯ อาจดำเนินมาตรการคว่ำบาตรอิรักโดยระงับสิทธิในการเข้าถึง

บัญชีธนาคารกลางอิรักที่มีเงินฝากไว้ที่ธนาคารกลางสหรัฐฯ (Fed) ซึ่งจะส่งผลให้อิรักประสบภาวะชะงักงันทางการเงิน เนื่องจากบัญชีดังกล่าวเป็นเงินที่มาจากรายได้ที่สำคัญของรัฐบาลอิรัก อาทิ รายได้จากการขายน้ำมัน นอกจากนี้ สหรัฐฯ เตือนว่าการขับไล่กองกำลังสหรัฐฯ จะส่งผลกระทบต่อความเป็นหุ้นส่วนทางทหาร การเมือง และการเงินระหว่างสหรัฐฯ กับอิรัก

ช่วงหลังเที่ยงคืนของวันที่ 20 ม.ค.63 เกิดเหตุกองกำลังไม่ทราบฝ่ายยิงจรวด Katyusha จำนวน 3 ลูก เข้าไปในพื้นที่ความปลอดภัย (Green Zone) ในกรุงแบกแดด อิรัก ซึ่งเป็นที่ตั้งของหน่วยงานและบ้านพักของบุคคลสำคัญของรัฐบาลอิรัก โดยจรวด 2 ลูกตกใกล้สถานทูตสหรัฐฯ แต่ไม่มีผู้ได้รับบาดเจ็บและเสียชีวิต ทั้งนี้ นับจากสหรัฐฯ สังหารผู้บัญชาการกองกำลัง Quds Force ฝ่ายอิหร่านได้ตอบโต้ด้วยการยิงขีปนาวุธโจมตีฐานทัพสหรัฐฯ 2 แห่งในอิรัก รวมถึงเกิดเหตุกองกำลัง

ไม่ทราบฝ่ายยิงจรวดใส่ที่ตั้งทหารและฐานทัพสหรัฐฯ ในอิรักอีก 2 ครั้ง (เมื่อวันที่ 12 และ 15 ม.ค.63) ส่วนหลังจากนั้นชาวอิรักกว่าหมื่นคน นำโดยนาย Moqtada al-Sadr นักการเมือง ชุมชนเดินขบวน ในกรุงแบกแดด เรียกร้องการปกป้องอำนาจอธิปไตยของอิรัก และให้สหรัฐฯ ถอนกำลังทหารทั้งหมดออกจากอิรัก ตามมติของรัฐสภาอิรัก หลังจากสหรัฐฯ ใช้อิรักเป็นพื้นที่สังหารผู้บัญชาการกองกำลัง Quds Force ของอิหร่าน และสังหารผู้บัญชาการกองกำลังติดอาวุธของพลเรือนชีอะฮ์ในอิรัก

► สถานการณ์ระหว่างอิสราเอล และปาเลสไตน์

ประธานาธิบดีโดนัลด์ ทรัมป์ ของสหรัฐฯ ออกแถลงการณ์ก่อนพบหารือกับนายเบนจามิน เนทันยาฮู นายกรัฐมนตรีอิสราเอล (เมื่อวันที่ 28 ม.ค.63) โดยระบุว่าสหรัฐฯ จะประกาศ "ข้อตกลงแห่งศตวรรษ" (Deal of the Century) เพื่อสันติภาพระหว่างอิสราเอล และปาเลสไตน์ หลังจากที่มีข้อตกลงดังกล่าวถูกเลื่อนการประกาศมาแล้วหลายครั้ง ประธานาธิบดีทรัมป์ยังระบุว่าข้อตกลงที่จะประกาศดังกล่าวเป็นแผนสันติภาพ ซึ่งจะสร้างความพอใจให้กับทุกฝ่าย ทั้งนายกรัฐมนตรี เนทันยาฮู และฝ่ายตรงข้าม อย่างไรก็ตาม ฝ่ายปาเลสไตน์ระบุว่าแผนของสหรัฐฯ เอื้อประโยชน์ให้กับรัฐบาลอิสราเอล และปฏิเสธที่จะเข้าร่วม ซึ่งก่อนหน้านี้เมื่อวันที่ 27 ม.ค.63 นายกรัฐมนตรี Mohammed Ishtaye ของปาเลสไตน์ได้เรียกร้องให้ประชาคมระหว่างประเทศปฏิเสธแผนสันติภาพของสหรัฐฯ

จากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นส่งผลให้นาย Raveesh Kumar โฆษกกระทรวงต่างประเทศอินเดีย ได้ออกแถลงการณ์โดยระบุว่า อินเดียสนับสนุนแนวทางการแก้ไขปัญหาขัดแย้งระหว่างอิสราเอลกับปาเลสไตน์ตามหลักการแก้ไขปัญหาแบบ 2 รัฐ (Two-State Solution) ด้วยการเจรจาโดยตรงระหว่างกัน และผ่านความเห็นชอบร่วมกันของทั้งสองฝ่าย โดยอินเดียจะเฝ้าติดตามพัฒนาการของสถานการณ์ดังกล่าวอย่างใกล้ชิด ท่าทีของอินเดียมีขึ้นหลังจากที่ประธานาธิบดีโดนัลด์ ทรัมป์ของสหรัฐฯ ประกาศวิสัยทัศน์ของสหรัฐฯ เพื่อส่งเสริมสันติภาพและความมั่งคั่งในตะวันออกกลาง (Peace to Prosperity 2020) ระหว่างการพบหารือกับนายกรัฐมนตรี เบนจามิน เนทันยาฮู ของอิสราเอล ที่ทำเนียบประธานาธิบดีสหรัฐฯ

สถานการณ์การก่อการร้าย

วิเคราะห์และเรียบเรียงโดย นางสาว นิตยา งานไว

สำหรับสถานการณ์และความเคลื่อนไหวในการต่อต้านการก่อการร้ายในภูมิภาคต่าง ๆ หัวเดือน ม.ค. – มี.ค.63 สามารถสรุปสถานการณ์ได้ดังนี้

▶ สถานการณ์การก่อการร้ายทั่วโลก

เมื่อ 23 ม.ค.63 นายเจมส์ เจฟฟรีย์ ผู้แทนพิเศษของกระทรวงการต่างประเทศสหรัฐฯ ฝ่ายกิจการซีเรีย แถลงว่ากองกำลังชาติพันธมิตรยังคงปราบปรามค่ายงานของกลุ่มก่อการร้ายรัฐอิสลาม (Islamic State: IS) ที่เหลืออยู่ทางตะวันออกเฉียงเหนือของซีเรีย โดยปัจจุบันเหลือนักรบ IS ประมาณ 14,000-18,000 คนในซีเรียและอิรัก แต่ไม่พบความเคลื่อนไหวเพิ่มขึ้น ปัจจุบันอยู่ระหว่างยุติปฏิบัติการปราบปรามค่ายงานของกลุ่ม IS ในอิรักชั่วคราว เพื่อปกป้องกำลังพลสหรัฐฯ จากการโจมตีของกลุ่มติดอาวุธที่อิหร่านสนับสนุน และรอความชัดเจนจากรัฐบาลอิรักหลังจากฝ่ายนิติบัญญัติอิรักลงมติให้ถอนกองกำลังสหรัฐฯ ออกจากอิรัก

อย่างไรก็ตามความตึงเครียดระหว่างสหรัฐฯ - อิหร่านที่เกิดขึ้นภายหลังสหรัฐฯ ปฏิบัติการสังหาร พล.ต.กอซิม สุลัยมานี เมื่อ 3 ม.ค.63 และอิหร่านได้ปฏิบัติการตอบโต้ด้วยการโจมตีฐานทัพสหรัฐฯ ในเวลาต่อมาอาจเป็นปัจจัยหนุนให้กลุ่มก่อการร้าย IS กลับมาปฏิบัติการเพิ่มมากขึ้นเนื่องจากกองทัพสหรัฐฯ ในอิรักจะต้องหยุดปฏิบัติการกิจต่อต้านกลุ่ม IS และหันมาให้ความสำคัญกับปัญหาความตึงเครียดกับอิหร่านมากขึ้น ซึ่งมีรายงานว่าสมาชิกกลุ่ม IS ที่เหลืออยู่ เริ่มปฏิบัติการในลักษณะซุ่มโจมตีแบบสงครามกองโจรเพิ่มขึ้นเมื่อหัวสองสัปดาห์ที่ผ่านมา โดยหน่วยก่อการร้ายที่เรียกว่าเซลล์ (Cell) ของกลุ่ม IS ที่ไม่เคยปรากฏการเคลื่อนไหวก่อนหน้านี้ก็กลับปฏิบัติการซุ่มโจมตีมากขึ้นทั้งในอิรักและซีเรีย สอดคล้องกับรายงานของสำนักข่าว Kurdistan 24 ของเขตปกครองตนเองชาวเคิร์ดในอิรัก รายงานเมื่อ 30 ม.ค.63 อ้างแหล่งข่าวด้านความมั่นคงของอิรักว่าค่ายงานฝังตัว (Sleeper Cells) ของกลุ่ม IS ซุ่มโจมตีกองทัพอิรักทางใต้ของเมืองเคอร์คุกซึ่งอยู่ทางภาคเหนือของอิรัก เมื่อ 29 ม.ค.63 ทำให้ทหารอิรักเสียชีวิต 2 นาย รายงานระบุด้วยว่า กลุ่ม IS ยังคงก่อเหตุผ่านค่ายงานฝังตัวและมีอิทธิพลอย่างมากในเขตชนบทของอิรัก โดยกลุ่ม IS วางแผนและก่อเหตุโจมตีกองกำลังความมั่นคงอิรักใน จ.นินะวา จ.เคาะลาฮุดดีน และ จ.เคอร์คุก (ภาคเหนือของอิรัก) จ.อัลอัมบาร์ (ภาคกลางของอิรัก) และ จ.ดิยาลา (ภาคตะวันออกของอิรัก) หลายครั้ง

ต่อมาเมื่อ 6 ก.พ.63 ผู้ต้องสงสัยมีแนวคิดนิยมความรุนแรงก่อเหตุไล่แทงบนเกาะ Hulhumale ของมัลดีฟส์ เมื่อ 4 ก.พ.63 เวลาประมาณ 19.00-20.00 น. ส่งผลให้ชายชาวออสเตรเลีย อายุ 44 ปี ที่ทำงานอยู่ที่มัลดีฟส์ และชาวจีนอีก 2 คน ได้รับบาดเจ็บ ในขั้นนี้ ตำรวจมัลดีฟส์จับกุมผู้ต้องสงสัย 3 คน ซึ่งมีแนวคิดสนับสนุนกลุ่ม IS และสืบสวนคลิบัติโอของ กลุ่มที่สนับสนุน IS ที่อ้างว่าอยู่เบื้องหลังเหตุการณ์ดังกล่าว นอกจากนี้ สื่อออสเตรเลียอ้างความเห็นของนาย Azim Zahir ผู้เชี่ยวชาญด้านแนวคิดนิยมความรุนแรงในมัลดีฟส์ของมหาวิทยาลัย Western Australia ว่าเหตุดังกล่าวเป็นการก่อการร้ายเพื่อแก้แค้นทางการมัลดีฟส์ที่จับกุมนาย Muhammad Ameen แกนนำผู้ชักชวนให้กลุ่ม IS ในมัลดีฟส์ เมื่อปี 2562

เมื่อ 14 มี.ค.63 กลุ่ม IS เผยแพร่ข้อความผ่านจดหมายข่าว al-Naba แจ้งเตือนนักรบ IS ถึงแนวทางการจัดการกับโรคติดต่อ ได้แก่ หลีกเลี่ยงการเดินทางไปประเทศที่พบการติดเชื้อ แนะนำให้ปิดปากหากไอหรือจาม และล้างมืออย่างสม่ำเสมอ พร้อมกับระบุว่าความเจ็บป่วยไม่ได้เกิดขึ้นเอง แต่มาจากความประสงค์ของพระเจ้า

▶ สถานการณ์การก่อการร้ายในอาเซียน

เมื่อ 14 ก.พ.63 มาเลเซียแต่งตั้ง น.ส. Normah Ishak เป็นหัวหน้าหน่วยตำรวจต่อต้านการก่อการร้ายของสันติบาลมาเลเซียคนใหม่ ซึ่งนับเป็นสตรีคนแรกที่ได้รับตำแหน่งหัวหน้าหน่วยตำรวจต่อต้านการก่อการร้าย โดย น.ส. Normah มีผลงานเคยยับยั้งแผนก่อการร้ายของกลุ่ม IS ในมาเลเซีย 26 ครั้ง และจับกุมผู้ต้องสงสัยเป็นสมาชิกกลุ่ม IS ในมาเลเซีย จำนวน 533 คน

เมื่อ 10 ก.พ.63 กระทรวงมหาดไทยสิงคโปร์เปิดเผยว่าตำรวจสิงคโปร์จับกุมเยาวชนชายอายุ 17 ปี ชาวสิงคโปร์ในข้อหาเกี่ยวข้องกับกลุ่มก่อการร้าย ตามอำนาจกฎหมายความมั่นคงภายใน (ISA) ซึ่งประกาศใช้เมื่อ ม.ค.63 โดยระบุว่าเยาวชนดังกล่าว ได้รับการบ่มเพาะแนวคิดหัวรุนแรงของกลุ่ม IS จากสื่อสังคมออนไลน์มาตั้งแต่ปี 2560 และมีแผนเผยแพร่แนวคิดของ IS รวมทั้งเข้าร่วมกิจกรรมที่สมาชิกกลุ่มชักชวน ด้านศาสนาอิสลามแห่งสิงคโปร์ระบุว่าเยาวชนคนดังกล่าวต้องได้รับการฟื้นฟูจิตใจระหว่างถูกควบคุมตัวเพื่อลดแนวคิดหัวรุนแรง

เมื่อ 11 ก.พ.63 นาย Mohammad Mahfud MD รัฐมนตรีว่าการกระทรวงความมั่นคงของอินโดนีเซียแถลงว่า อินโดนีเซียจะไม่ยอมรับชาวอินโดนีเซียเกือบ 700 คน ซึ่งไปเข้าร่วมรบกับกลุ่ม IS ในซีเรียและประเทศอื่นให้กลับประเทศ เนื่องจากรัฐบาลต้องดูแลความมั่นคงและปลอดภัยให้กับชาวอินโดนีเซียอีก 267 ล้านคน จึงจำเป็นต้องจำกัดให้กลุ่มนักรบดังกล่าวให้อยู่แต่ภายนอกประเทศ อย่างไรก็ตาม รัฐบาลอาจพิจารณารับเยาวชนที่อายุต่ำกว่า 10 ปีกลับประเทศ โดยจะพิจารณาเป็นกรณีไป และจะพยายามรวบรวมข้อมูลที่ชัดเจนว่ามีชาวอินโดนีเซียเข้าร่วมรบกับกลุ่ม IS เป็นจำนวนเท่าใด

สถานการณ์โรคระบาด

วิเคราะห์และเรียบเรียงโดย นางสาว ปาณิสรา เกียนอ่อน

สถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019 (COVID-19) ในห้วง ธ.ค. 62 - ก.พ. 63 มีประเด็นสำคัญที่สรุปได้ดังนี้

ในห้วงเวลาดังกล่าว มีแถลงการณ์ของคณะกรรมการสาธารณสุขเทศบาลเมืองอู่ฮั่น มณฑลหูเป่ย์ ยืนยันการเสียชีวิตของชายอายุ 61 ปี เมื่อ 9 ม.ค.63 ซึ่งเป็นผู้ป่วยรายแรกที่เสียชีวิตจากโรคปอดอักเสบจากเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ ทั้งนี้ ผู้เสียชีวิตรายดังกล่าวเป็นลูกค้าประจำของตลาดแห่งหนึ่งซึ่งพบการระบาดของโรค ซึ่งเป็นตลาดอาหารทะเลและสัตว์ป่าปัจจุบันถูกสั่งปิดแล้ว ประกอบกับผู้เสียชีวิตมีโรคประจำตัวคือ โรคตับและมีก้อนเนื้อในช่องท้อง

องค์กรอนามัยโลกยืนยันข้อมูลจากสาธารณสุขไทยและจีนว่า พบผู้ป่วยโรคปอดอักเสบจากไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ในไทยรายแรกและเป็นรายแรกที่ตรวจพบนอกประเทศจีน เป็นนักท่องเที่ยวชาวจีน อายุ 61 ปี ติดเชื้อปอดอักเสบจากไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่จากเมืองอู่ฮั่น มณฑลหูเป่ย์ และเข้ารักษาพยาบาลที่สถาบันบำราศนราดูร เมื่อ 8 ม.ค.63 หลังจากเดินทางจากเมืองอู่ฮั่น

ทั้งนี้ เมื่อ 23 ม.ค.63 ดร.Tedros Adhanom Ghebreyesus ผู้อำนวยการองค์การอนามัยโลก (World Health Organization: WHO) ประกาศให้การแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่เป็นสถานการณ์ฉุกเฉินในจีน แต่ยังไม่ระบุว่าเป็นภาวะฉุกเฉินด้านสุขภาพระดับโลก ขณะที่ 30 ม.ค.63 มีการปรับระดับการประเมินความร้ายแรงของการแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่จากจีน โดยประกาศให้การแพร่ระบาดของโรคดังกล่าวเป็นภาวะฉุกเฉินด้านสาธารณสุขระหว่างประเทศ (Public Health Emergency Of International Concern: PHEIC) โดยมีความกังวลการแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ในประเทศที่มีระบบสาธารณสุขที่อ่อนแอ และเรียกร้องให้ประเทศต่าง ๆ ร่วมมือกันอย่างเต็มที่ในการระงับการแพร่ระบาดของโรสดังกล่าว

► เยอรมนีพบผู้ติดเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ที่ติดจากคนสู่คนรายแรกในยุโรป โดยนาย Andreas Zapf หัวหน้าสำนักงานสาธารณสุขรัฐบาวาเรีย เยอรมนีระบุว่า 28 ม.ค.63 ว่าชายชาวเยอรมันที่ติดเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ เป็นรายแรกของเยอรมนี อายุ 33 ปี ติดเชื้อไวรัสดังกล่าวจากสตรีชาวจีนที่เดินทางมาทำงานในเยอรมนี โดยผู้ติดเชื้อไม่ได้เดินทางไปจีน จึงนับเป็นการติดเชื้อไวรัสดังกล่าวจากคนสู่คนเป็นรายแรกของยุโรป

► สหรัฐฯพบผู้ป่วยติดเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่จากคนสู่คนเป็นรายแรก โดยศูนย์ควบคุมและป้องกันโรค (Centers for Disease Control and Prevention: CDC) ของสหรัฐฯ ประกาศเมื่อ 30 ม.ค.63 ยืนยันพบผู้ป่วยติดเชื้อไวรัสโคโรนา จากการแพร่ระบาดคนสู่คนเป็นรายแรกในสหรัฐฯ ที่รัฐอิลลินอยส์ โดยผู้ป่วยรายดังกล่าวเป็นชายอายุ 60 ปี ไม่เคยเดินทางไปเมืองอู่ฮั่นของจีน แต่อาศัยอยู่กับภรรยาอายุ 60 ปี ซึ่งมีอาการป่วยหลังจากเดินทางกลับจากเมืองอู่ฮั่นเมื่อ 13 ม.ค.63 และได้รับการตรวจวินิจฉัยเมื่อ 21 ม.ค.63

► องค์การอนามัยโลกพบผู้เสียชีวิตจากไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่นอกประเทศจีนรายแรกของโลกที่ฟิลิปปินส์เมื่อ 2 ก.พ.63 โดยเป็น

ชายชาวจีน อายุ 44 ปี ไม่เคยเดินทางไปเมืองอู่ฮั่น แต่อาศัยอยู่กับภรรยาชาวจีน อายุ 38 ปี ซึ่งเป็นผู้ติดเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่คนแรกในฟิลิปปินส์หลังจากเดินทางกลับจากเมืองอู่ฮั่นผ่านฮ่องกง จากกรณีดังกล่าวประธานาธิบดีโรดริโก ดูเตอร์เต ของฟิลิปปินส์ มีคำสั่งยกระดับมาตรการป้องกันอย่างเข้มงวดบริเวณพรมแดนห้ามนักท่องเที่ยวชาวจีนและชาวต่างชาติจากจีน ฮ่องกง และมาเก๊า เดินทางเข้าประเทศเป็นการชั่วคราว

ขณะที่นาง Kristalina Georgieva ผู้อำนวยการกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (International Monetary Fund: IMF) แถลงถึงผลกระทบและท่าทีต่างประเทศต่อการแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่เป็นอุปสรรคต่อการเติบโตของเศรษฐกิจโลก และห่วงโซ่การผลิตในภาคอุตสาหกรรมและอุปทานโลกในระยะสั้น รวมถึงสร้างความเสียหายต่อการท่องเที่ยวและการขนส่ง ซึ่งจะทำให้เศรษฐกิจโลกที่ชะลอตัวอยู่ก่อนแล้วชะลอตัวลงกว่าเดิม พร้อมกับเสนอแนะให้รัฐบาลทั่วโลกเร่งดำเนินมาตรการควบคุมการระบาดอย่างรวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ ควบคู่กับการส่งเสริมให้ธนาคารกลางของแต่ละประเทศดำเนินนโยบายทางการเงินแบบผ่อนปรนในปี 2563 ขณะที่ผู้อำนวยการองค์การอนามัยโลกให้ความสำคัญต่อการรับมืออย่างรอบคอบโดยอิงตามหลักฐานและข้อเท็จจริงที่ปรากฏเท่านั้น ซึ่งในปัจจุบันกำลังเผชิญกับการแพร่ข่าวปลอม (Fake News) และกำลังอยู่ระหว่างการเร่งประสานงานกับ Google และบริษัทสื่อสังคมออนไลน์ เช่น Twitter Facebook Tencent และTikTok ในการสกัดกั้นการเผยแพร่ข้อมูลที่คลาดเคลื่อนกับความเป็นจริง และข่าวที่ก่อให้เกิดการตื่นตระหนกแก่ประชาชนโดยทั่วไป

นายไมเคิล ไรอัน หัวหน้าโครงการฉุกเฉินด้านสาธารณสุขขององค์การอนามัยโลกแถลงเมื่อ 9 ก.พ.63 ถึงจำนวนผู้ติดเชื้อจากมณฑลหูเป่ย์ของจีนที่เป็นศูนย์กลางการแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่เริ่มเข้าสู่ภาวะทรงตัว (Stabilisation) สะท้อนถึงประสิทธิภาพของมาตรการควบคุมการแพร่ระบาดอย่างเข้มงวด ของทางการจีน ขณะที่ผู้อำนวยการองค์การอนามัยโลกแสดงความกังวลว่า จำนวนผู้ที่ได้รับการยืนยันว่าติดเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ที่ไม่เคยเดินทางไปจีนอาจมีจำนวนมากกว่ากว่าที่คาดการณ์ไว้

ทั้งนี้ มีการประกาศชื่อเรียกไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่อย่างเป็นทางการ จากรายงานจากองค์การอนามัยโลกเมื่อ 11 ก.พ.63 ว่า “COVID-19” ย่อมาจาก “Coronavirus Disease Starting in 2019” หรือโรคที่เกิดจากไวรัสโคโรนาที่พบผู้ติดเชื้อเป็นรายแรกเมื่อปี 2019

► ฝรั่งเศสยืนยันการเสียชีวิตจากโรค COVID-19 เป็นชาวจีนรายแรกในยุโรป โดยนาง Agnès Buzyn รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขฝรั่งเศสแถลงเมื่อ 15 ก.พ.63 ยืนยันการเสียชีวิตของผู้ป่วยจากโรคไวรัสโคโรนา 19 เป็นรายแรกในฝรั่งเศส ซึ่งอยู่ในยุโรปและนอกภูมิภาคเอเชีย รวมทั้งเป็นผู้เสียชีวิตจาก COVID-19 รายที่ 4 นอกจีนแผ่นดินใหญ่ ต่อจากฟิลิปปินส์ ฮ่องกงและญี่ปุ่น โดยผู้เสียชีวิตเป็นชายชาวจีน อายุ 80 ปี จากมณฑลหูเป่ย์ เดินทางเข้าฝรั่งเศสเพื่อท่องเที่ยวเมื่อ 16 ม.ค.63 และเข้ารับการรักษาในโรงพยาบาล Bichat-Claude Bernard ในกรุงปารีส เมื่อ 25 ม.ค.63 รวมถึงมีการรายงานจากสาธารณสุขของอิตาลีพบผู้เสียชีวิตที่เป็นพลเมืองยุโรปรายแรกเมื่อ 22 ก.พ. 63 เป็นชาวชาวอิตาลีเลียน อายุ 76 ปี ชายคนดังกล่าวเป็นหนึ่งในผู้ติดเชื้อ 17 ราย ในสองแคว้นทาง

ส่วนที่ 2

สถานการณ์ ความมั่นคงที่สำคัญ

ภาคเหนือซึ่งทางการอิตาลีเพิ่งประกาศยืนยันเมื่อ 21 ก.พ.63 หลังจากพบการแพร่ระบาด โดยทางการอิตาลีสั่งควบคุมพื้นที่เผารวังกว่าสิบเมืองทางภาคเหนือ เช่น ปิดโรงเรียน ร้านค้า พื้นที่สาธารณะ และระงับการทำกิจกรรมที่มีการรวมตัวของประชาชนจำนวนมาก

จะเห็นได้ว่า ในห้วงดังกล่าว มีความเชื่อว่าความเสี่ยงจากการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา นั้น ยังอยู่ในระดับต่ำและอยู่ในวงจำกัดเฉพาะผู้ป่วยที่มีประวัติการเดินทางไปเมืองอู่ฮั่นหรือสาธารณรัฐประชาชนจีนที่มีความใกล้ชิดกับครอบครัวของผู้ป่วย มีโอกาสที่อาจจะสัมผัสสารคัดหลั่งจากผู้ป่วยได้เท่านั้น แต่ความสามารถในการกระจายเชื้อไวรัสเริ่มระบาดจากคนสู่คนนั้นมีการกระจายตัวสูงมากขึ้นในลักษณะ Super Spreader ส่งผลให้การแพร่ระบาดเริ่มขยายวงกว้างและไม่จำกัดพื้นที่ภายในประเทศ

สถานการณ์โรคโควิด-19 ระบาดทั่วโลก (15 มี.ค. 2563)

เกาะติด : การเลือกตั้งประธานาธิบดีสหรัฐอเมริกา 2563

วิเคราะห์และเรียบเรียงโดย นางสาว กิรณชญา อุไรรัตน์

การเลือกตั้งประธานาธิบดี ของประเทศสหรัฐอเมริกาคนที่ 46 ซึ่งจะเป็นครั้งที่ 59 จัดขึ้นทุก ๆ 4 ปี ซึ่งเป็นการเลือกตั้งทางอ้อม โดยมีแตกต่างจากประเทศส่วนใหญ่ในโลกที่ประชากรทุกคนของประเทศสามารถออกเสียงเลือกผู้สมัครที่ต้องการเพื่อเป็นประธานาธิบดี หรือนายกรัฐมนตรีได้โดยตรง กระบวนการการเลือกตั้งประธานาธิบดีของสหรัฐฯ เริ่มต้นจากในแต่ละรัฐจะมีการจัดการเลือกตั้งย่อย เพื่อหาตัวแทนของพรรคเข้าชิงตำแหน่งประธานาธิบดี และแต่ละรัฐจะมีคณะผู้เลือกตั้ง (Electoral College) ซึ่งจะเป็นตัวแทนในการออกเสียงเลือกตั้งประธานาธิบดีแทนประชาชนในรัฐนั้นๆ โดยจำนวนคณะผู้เลือกตั้งของแต่ละรัฐจะเป็นไปตามจำนวนเขตการปกครอง (district) ในแต่ละรัฐ โดยบวกคณะวุฒิสภาเพิ่มอีกจำนวน 2 คน และในวันอังคารแรกของเดือน พ.ย. ในทุก ๆ 4 ปี ซึ่งปีนี้ตรงกับวันอังคารที่ 3 พ.ย.63 ประชาชนผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งจะไปที่ศูนย์เลือกตั้ง เพื่อเลือกผู้สมัครตำแหน่งประธานาธิบดีที่ตนชื่นชอบ และเลือกผู้สมัครจากพรรคอื่น ๆ อีก 2 ท่าน ซึ่งการออกเสียงของประชาชนจะเป็นการแสดงเจตนาแก่คณะผู้เลือกตั้งในรัฐของตน ว่าตนอยากจะให้คณะผู้เลือกตั้งออกเสียงเลือกตั้งไปในทิศทางใด ทั้งนี้ ผลจากการเลือกตั้งประชาชนสามารถทราบผลอย่างไม่เป็นทางการหลังจากการเปิดการเลือกตั้งประมาณ 12 ชม. หรือเมื่อมลรัฐแคลิฟอร์เนีย ซึ่งเป็นรัฐสุดท้ายนับคะแนนเสร็จสิ้น

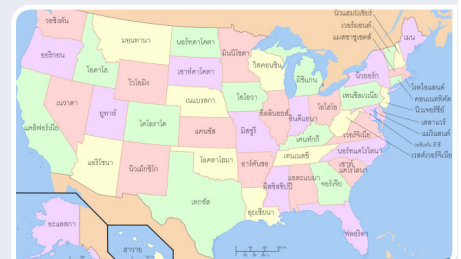
ขั้นตอนต่อไป คือ การเลือกตั้งของคณะผู้เลือกตั้งและเป็นการออกเสียงเลือกตั้งประธานาธิบดีอย่างเป็นทางการ หรือที่เรียกว่า National Convention โดยคณะผู้เลือกตั้งจะมารวมตัวกัน เพื่อออกเสียงเลือกผู้สมัครที่ประชาชนเสียงข้างมากในรัฐของตนเลือกไว้ ผู้สมัครคนใดที่ได้เสียงจากคณะเลือกตั้งมากกว่าครึ่งหนึ่งของ 538 เสียง คือ 270 เสียงก่อน ผู้นั้นจะเป็นผู้ชนะ ท้ายสุด คือ วันที่ประธานาธิบดีจะขึ้นรับตำแหน่งและเริ่มปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งประธานาธิบดีอย่างเป็นทางการในวันที่ 20 ม.ค. 64 หรือ Inauguration Day ต่อไป

ซึ่งปีนี้การเลือกตั้งสหรัฐอเมริกา เป็นเรื่องหนึ่งที่น่าจับตามองคือการเลือกผู้แทนของพรรคเดโมแครต และพรรคริพับลิกัน ในการเลือกตั้งขั้นต้น (Primary Election) เพื่อสรรหาตัวแทนผู้ลงคะแนน (Delegates) เพื่อเลือกตัวแทนพรรคในวันประชุมใหญ่ระดับชาติของพรรค (Party National Convention) ในเดือนกรกฎาคมนี้

ทางด้านพรรคริพับลิกัน ผู้ชนะจะต้องได้รับคะแนนเสียงทั้งหมด 1,276 เสียง จากทั้งหมด 2,550 เสียง โดยมีผู้สมัครที่ต้องจับตามองอยู่ 2 คน คนแรก คือ ประธานาธิบดีคนปัจจุบัน Donald Trump และคนที่สองคือ Bill Weld อดีตนายกรัฐมนตรีสหรัฐแมสซาชูเซตส์ ช่วงปี ค.ศ. 1991 – 1997 แต่จากผลของการเลือกตั้งที่ผ่านมา คะแนนของ Donald Trump ได้รับทั้งหมด 144 เสียง ทิ้งห่าง Bill Weld ที่ได้คะแนนเพียง 1 เสียง สะท้อนให้เห็นแล้วว่าตัวแทนพรรคครั้งนี้ ฟันธงได้เลยว่าหนีไม่พ้นแชมป์เก่าอย่าง Donald Trump ที่ชูนโยบาย Keep America Great เหมือนเดิมอย่างแน่นอน

ด้านพรรคเดโมแครตนั้น กลับตรงกันข้าม เพราะยังไม่มีผู้สมัครที่สามารถบอกได้แน่นอนว่าคู่แข่งในการเลือกตั้งสหรัฐฯ ในครั้งนี้จะเป็นใคร โดยมีผู้สมัครที่เป็นตัวเต็งจำนวนมาก เช่น Bernie Sanders และ Elizabeth Warren ที่ค่อนข้างเป็นฝั่งซ้ายแบบสุดโต่ง (Left Wing) หรือ Joe Biden ที่เป็นฝั่งซ้ายแบบปานกลาง (Moderate) รวมทั้ง Michael Bloomberg นักธุรกิจชื่อดังที่เป็นม้ามืดซึ่งมีนโยบายไม่รุนแรงเท่าผู้สมัครคนอื่น

แต่อย่างไรก็ตาม ผล Exit Poll รายงานโดย สนช.Reuters, CNN, BBC และ CNBC เมื่อ 4 มี.ค. 63 คาดการณ์ผล Exit Poll การหยั่งเสียงขั้นต้น (Primary Election) ใน 14 รัฐ รวมทั้งเขต

การปกครองอเมริกันสามัว เมื่อ 3 มี.ค.63 ว่า นายโจ ไบเดน อดีตรองประธานาธิบดีสหรัฐฯ มีแนวโน้มได้รับชัยชนะในการคัดเลือกเป็นตัวแทนพรรคเดโมแครตสมัครชิงตำแหน่งประธานาธิบดีสหรัฐฯ ภายหลังได้รับชัยชนะแล้ว 9 รัฐ ได้แก่ รัฐแอละแบมา รัฐโอคลาโฮมา รัฐเทนเนสซี รัฐมินนิโซตา รัฐแมสซาชูเซตส์ รัฐอาร์คันซอ ซึ่งรวมถึงรัฐเท็กซัส รัฐเวอร์จิเนีย และรัฐนอร์ทแคโรไลนา ที่อาจมีผลต่อการเลือกตั้งประธานาธิบดีสหรัฐฯ ใน 3 พ.ย.63 โดยเสียงสนับสนุนนายไบเดน ส่วนใหญ่เป็นชาวอเมริกันเชื้อสายแอฟริกาและผู้สูงอายุ ขณะที่คู่แข่งคนสำคัญอย่างนายเบอร์นี แซนเดอร์ส ได้รับชัยชนะเพียง 3 รัฐคือ รัฐเวอร์มอนต์ รัฐยูทาห์ และรัฐโคโลราโด ส่วนนายไมเคิล บลูมเบิร์ก ได้รับชัยชนะในเขตการปกครองอเมริกันสามัว

ทั้งนี้ การตัดสินใจตัวแทนพรรคเดโมแครตนั้น ผู้ชนะจะต้องได้รับ 1,991 เสียง จากทั้งหมด 3,979 เสียง โดยในช่วง Super Tuesday เดือนมีนาคมนี้จะมีการเลือกตั้งในหลายรัฐพร้อมกัน ซึ่งผู้ชนะในรัฐที่สำคัญอย่าง California และ Texas จะมีผลอย่างมาก โดยในเบื้องต้นประมาณช่วงเดือนเมษายน จะทราบผลการเลือกตั้งตัวแทนพรรคแล้วประมาณ 80% ทำให้

จะสามารถทราบได้ว่าใครที่จะได้คะแนนเสียงมาก แต่อย่างไรก็ตาม จะต้องรอผลประกาศอย่างเป็นทางการจากวันประชุมใหญ่ระดับชาติของพรรคเดโมแครต ที่จัดในช่วงวันที่ 13-16 ก.ค. นี้ต่อไป ก่อนการเปิดศึกใหญ่ระหว่างตัวแทนของสองพรรคใหญ่ ในวันที่ 3 พ.ย. ปีนี้

สหรัฐอเมริกา ประเทศมหาอำนาจของโลกใบนี้ ผู้ที่จะมาเป็นผู้นำสูงสุดของประเทศนี้ ย่อมส่งผลต่อโลกและต่อไทย เป็นอย่างมาก เพราะการเปลี่ยนประธานาธิบดีจะมีบทบาทอย่างมากต่อการกำหนดนโยบายต่างประเทศของสหรัฐฯ ซึ่งส่งผลกระทบต่อทั่วโลก ดังนั้น จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง ที่จะต้องติดตามสถานการณ์การเลือกตั้งอย่างใกล้ชิด เพื่อเตรียมพร้อมรองรับต่อผลกระทบที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคตต่อไป

ที่มา : กรมอเมริกาและแปซิฟิกใต้ กระทรวงการต่างประเทศ

การผ่าน (ร่าง) กฎหมาย CAA ฉบับแก้ไขของอินเดีย

วิเคราะห์และเรียบเรียงโดย นางสาว ธราทิพย์ กัลยาณมิตร

▶ สถานการณ์

หลังจากที่รัฐสภาให้ความเห็นชอบ (ร่าง) กฎหมายสัญชาติ (Citizenship Amendment Act: CAA) เมื่อ 11 ธ.ค.62 ที่ผ่านมา ประชาชนในรัฐอัสสัม และตรีปุระทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่มีพรมแดนติดกับบังกลาเทศ ได้รวมตัวกันชุมนุมประท้วงเพื่อต่อต้านร่างกฎหมายดังกล่าว โดยมองว่ากฎหมายนี้เป็นความพยายามที่จะลดความสำคัญของศาสนาอิสลามและ

แย่งงานคนมุสลิมในพื้นที่แต่เดิม ซึ่งการชุมนุมประท้วงได้ขยายวงกว้างไปเกือบทั่วประเทศ และมีแนวโน้มที่จะยืดเยื้อ แม้ทางการอินเดียจะประกาศภาวะฉุกเฉินและระงับสัญญาณอินเทอร์เน็ตในบางพื้นที่ ซึ่งเหตุชุมนุมประท้วงดังกล่าวกองทัพอินเดียได้ส่งเจ้าหน้าที่เข้าควบคุมสถานการณ์และสลายการชุมนุม ส่งผลให้มียอดผู้เสียชีวิตอย่างน้อย 25 ราย มีการจับกุมผู้ชุมนุมประท้วงทั่วประเทศแล้วกว่า 1,500 คน ร่างกฎหมาย CAA มีข้อยกเว้นให้กับผู้บังคับถือศาสนาฮินดู ซิกข์ พุทธ

เชน พาร์ซี และคริสต์ จาก 3 ประเทศ คือ บังกลาเทศ ปากีสถาน และอัฟกานิสถาน ให้สามารถยื่นขอสัญชาติอินเดียได้ แต่ชาวโรฮิงจาจากเมียนมาและมุสลิมชนกลุ่มน้อยในรัฐต่าง ๆ ของอินเดีย จะไม่สามารถขอสัญชาติได้ โดยรัฐบาลอินเดียให้เหตุผลว่า ชาวมุสลิมไม่ใช่ชนกลุ่มน้อยในประเทศทั้ง 3 นี้ ซึ่งผู้ไม่เห็นด้วยมองว่ากฎหมายฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการทำให้ชาวมุสลิมกลายเป็นคนชายขอบ และที่สำคัญคือกฎหมายนี้ขัดต่อรัฐธรรมนูญ ที่ระบุไว้ว่าศรัทธาหรือความเชื่อทางศาสนาไม่สามารถเป็นเงื่อนไขของการมีสัญชาติได้ และรัฐธรรมนูญอินเดียห้ามเลือกปฏิบัติต่อ

พลเมืองด้วยเหตุผลทางศาสนา โดยล่าสุดศาลฎีกาอินเดียได้แถลงเลื่อนการพิจารณา คำร้องให้พิจารณากฎหมาย CAA ว่าขัดต่อรัฐธรรมนูญหรือไม่ออกไปเป็นช่วงปลายเดือน ม.ค.63

สาเหตุการประท้วงกฎหมาย CAA ที่เกิดขึ้นในอินเดียมีสองประเด็นสำคัญคือ ประเด็นที่ 1 การเลือกปฏิบัติบนพื้นฐานทางศาสนา ซึ่งขัดหลักรัฐฆราวาสนิยมของอินเดีย (หลักคิดว่าด้วยรัฐฆราวาสนิยม คือ อินเดียไม่ควรมีการระบุเรื่องทางศาสนาเหล่านี้ลงในกฎหมาย) และ ประเด็นที่ 2 ความไม่ชัดเจนของรัฐบาลในการนำกฎหมาย CAA ไปสู่การปฏิบัติ ส่งผลให้เกิดความหวาดวิตกของประชาชนทั่วไป เนื่องจากก่อนหน้านี้ได้มีโครงการขึ้นทะเบียนประชาชน (National Register of Citizens: NRC) ในรัฐอัสสัม ซึ่งประชาชนต้องยื่นเอกสารข้อมูลต่าง ๆ เพื่อยืนยันความเป็นพลเมืองของตนเองโดยกระบวนการนี้แล้วเสร็จไปเมื่อกลางเดือน ต.ค.62 และพบว่าประชาชนกว่า 1.9 ล้านคน ไม่สามารถยืนยันตัวเองได้และถูกผลักเข้าค่ายกักกันผู้พลพื่อนี้กลายเป็นปัญหาใหญ่ในรัฐอัสสัม เพราะสำนักงานตรวจเงินแผ่นดินของอินเดียพบว่า มีการทุจริตในการขึ้นทะเบียนดังกล่าวด้วย

อย่างไรก็ตาม ปัญหาสำคัญ ณ ตอนนี้องค์กรรัฐบาลอินเดียคือต้องมีการเฝ้าระวังเรื่องการปะทะกันระหว่างกลุ่มประชาชนที่สนับสนุนกฎหมายและประชาชนกลุ่มที่ต่อต้านกฎหมาย ซึ่งอาจนำไปสู่ความรุนแรงภายในประเทศที่ยืดเยื้อดังเช่นตอนนี สำหรับจุดสิ้นสุดของกฎหมาย CAA คือ บทบาทของศาลสูงสุดอินเดียต่อกฎหมายฉบับนี้ หากคำตัดสินออกมาว่ากฎหมาย CAA ขัดต่อรัฐธรรมนูญ รัฐบาลอินเดียก็ต้องยอมรับคำตัดสินหรือหากคำตัดสินออกมาว่ากฎหมาย CAA ไม่ขัดต่อรัฐธรรมนูญ ก็มีโอกาสสามารถคาดการณ์ได้ว่าการชุมนุมประท้วงของประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากกฎหมายนี้จะเกือบสองล้านคนในอินเดียจะจบลงอย่างไร

<p>กฎหมายสถานะพลเมือง Citizenship Amendment Act: CAA หรือ Citizenship Amendment Act-Bill: CAB</p>	<p>เดิม บัญญัติไว้ว่าใครก็ตามที่ไม่มีพาสปอร์ตอินเดียหรือหนังสือเดินทางที่ถูกต้อง หากเดินทางเข้าประเทศหรือใช้ชีวิตอยู่ในประเทศเกินกว่าเวลาที่กฎหมายอนุญาตไว้ ถูกยึดถือเป็น “ผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย” โทษฐานของการละเมิดดังกล่าว คือการถูกจับกุมคุมขังหรือเนรเทศหรือทั้งสองประการ และเปิดช่องทางให้อนุญาตสัญชาติพลเมืองอินเดียให้กับคนต่างแดนได้ แต่ต้องพิสูจน์ได้ว่าใช้ชีวิตอยู่ในอินเดียมาแล้วอย่างน้อย 11 ปี</p> <p>ฉบับแก้ไข กำหนดข้อ “ยกเว้น” เอาไว้ให้กับประชากรจากชุมชนคนกลุ่มน้อยใน 6 ศาสนา ประกอบด้วย ฮินดู ซิกข์ พุทธ เซน ปาร์ซี และคริสต์ หากคนเหล่านั้นสามารถพิสูจน์ได้ว่ามาจากประเทศปากีสถาน อัฟกานิสถาน บังกลาเทศ และใช้ชีวิตอยู่ในอินเดียมาแล้ว 6 ปี ก็สามารถได้รับสัญชาติอินเดียอย่างถูกต้องตามกฎหมายได้</p>
<p>การลงทะเบียนประชากรชาติอินเดีย National Register of Citizens (NRC)</p>	<p>เป็นการลงทะเบียนที่รัฐบาลต้องการแยกประชากรที่แท้จริงและผู้อพยพออกจากกัน แต่ด้วยปัญหาด้านระบบเอกสารและกระบวนการขึ้นทะเบียน ส่งผลให้ประชาชนชาวอินเดียน่า 1.9 ล้านคน ไม่สามารถแสดงเอกสารยืนยันตัวตนในกระบวนการดังกล่าว และถูกผลักให้กลายเป็นผู้อพยพโดยไม่รู้ตัว</p>

► ทำทึของนานาประเทศ

- องค์การความร่วมมืออิสลาม (Organisation of Islamic Cooperation : OIC) ออกแถลงการณ์ติดตามสถานการณ์ในอินเดีย ที่อาจส่งผลกระทบต่อชนกลุ่มน้อยชาวมุสลิมอย่างใกล้ชิด พร้อมทั้งแสดงความกังวลต่อการที่อินเดียประกาศใช้กฎหมาย CAA แก่ผู้อพยพที่ไม่ใช่ชาวมุสลิมจากบังกลาเทศ ปากีสถาน และอัฟกานิสถาน นอกจากนี้ ยังได้เรียกร้องให้ทางการอินเดียคุ้มครองและดูแลความปลอดภัยของชาวมุสลิม ตลอดจนสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ของศาสนาอิสลามในอินเดีย

- สำนักข้าหลวงใหญ่เพื่อสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ (Office of the United Nations High Commissioner for Human Rights : UNOHCHR) แสดงความกังวลว่า กฎหมาย CAA ฉบับนี้มีลักษณะเป็นการเลือกปฏิบัติอยู่ในตัว

- ในขณะที่พรรคการเมืองภายในประเทศอินเดียเองก็มีการเคลื่อนไหว โดยผู้นำพรรคคองเกรส (พรรคฝ่ายค้านของอินเดีย) เห็นว่า รัฐบาลกำลังสร้างบรรยากาศความตึงเครียดด้านศาสนาขึ้น เพื่อผลประโยชน์ทางการเมือง และสหพันธ์สหภาพมุสลิมอินเดีย (Indian Union Muslim League) ซึ่งเป็นพรรคการเมืองพรรคหนึ่ง ได้ยื่นคำร้องต่อศาลสูงสุดของประเทศ ว่าร่างกฎหมายดังกล่าวละเมิดมาตราว่าด้วยความเท่าเทียม สิทธิขั้นพื้นฐาน และสิทธิในชีวิต นอกจากนี้ ยังมีนักกฎหมายทนายความ นักวิชาการ มากกว่า 700 คน ร่วมลงนามในหนังสือประณามร่างกฎหมายนี้

► ผลกระทบจากร่างกฎหมาย CAA ต่ออินเดีย

- การยกเลิกการเยือนอินเดียของนายกรัฐมนตรีญี่ปุ่น นายชินโซ อาเบะ ได้ยกเลิกการเยือนอินเดีย เพื่อเข้าร่วมการประชุมประจำปีระหว่างผู้นำของทั้งสองประเทศ ซึ่งมีกำหนดจัดขึ้นระหว่างวันที่ 15-17 ธ.ค.62 ที่รัฐอัสสัม เนื่องจากความรุนแรงในการชุมนุมประท้วงกฎหมายดังกล่าว

- ความสัมพันธ์กับประเทศที่ไม่เห็นด้วยกับกฎหมาย CAA เช่น กรณีที่กระทรวงการต่างประเทศอินเดียได้เรียกเอกอัครราชทูตมาเลเซียเข้าพบ เพื่อแสดงความไม่พอใจคำให้สัมภาษณ์ของนายกรัฐมนตรีมาเลเซีย ที่ได้แสดงความเห็นต่อกฎหมาย CAA ว่าเป็นการเลือกปฏิบัติและกีดกันชาวมุสลิม โดยอินเดียระบุว่า การแสดงความคิดเห็นดังกล่าว เป็นการก้าวท้าวภารกิจภายในของอินเดีย และไม่สมควรกับระดับความสัมพันธ์ทวิภาคีที่ใกล้ชิดกันของ ทั้งสองประเทศ ซึ่งการแสดงออกนี้อาจก่อให้เกิดความบาดหมางกัน และอาจนำมาสู่การลดระดับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศได้ในอนาคต

- การท่องเที่ยวภายในประเทศลดลง สหรัฐฯ อังกฤษ รัสเซีย อิสราเอล สิงคโปร์ แคนาดา ไต้หวัน รวมถึงประเทศไทย ออกแถลงการณ์ให้พลเมืองที่จะเดินทางไปท่องเที่ยวในอินเดีย หลีกเลี่ยงการเดินทางไปในพื้นที่ชุมนุม ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อสวัสดิภาพ หากมีความจำเป็นต้องเข้าไปบริเวณพื้นที่ชุมนุมให้ใช้ความระมัดระวัง วางแผน การเดินทาง ตรวจสอบแผนการเดินทางของระบบขนส่งมวลชนสาธารณะอินเดีย และติดตามสถานการณ์ประท้วงอย่างใกล้ชิด ทั้งนี้ จำนวนนักท่องเที่ยวของอินเดียเมื่อเดือน ธ.ค.62 ลดลงคิดเป็นร้อยละ 60 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีที่ผ่านมา

► บทวิเคราะห์

- แม้ว่าประเด็นกฎหมาย CAA ของอินเดียจะไม่ได้ส่งผลกระทบโดยตรงต่อภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และประเทศไทย แต่รัฐบาลก็ต้องเฝ้าระวัง และอย่าเตือนคนไทยในประเทศอินเดียไม่ให้เข้าไปยุ่งกับปัญหาความขัดแย้งภายในประเทศอินเดีย เนื่องจากมีกรณีการผลักดันคนต่างชาติที่ร่วมชุมนุมประท้วงออกนอกประเทศอินเดียด้วย

- สำหรับประเทศไทย หากพิจารณาถึงประเด็นเรื่องศาสนาพบว่า ไทยกับอินเดียมีความแตกต่างกันตรงที่รัฐบาลอินเดียปัจจุบันมีความเป็นชาตินิยมฮินดูสูงและชัดเจน ส่งผลให้กฎหมายในลักษณะนี้ถูกมองว่าเป็นการเลือกปฏิบัติทางศาสนาและนำไปสู่ความขัดแย้ง ในขณะที่รัฐบาลไทยยังคงสามารถรักษาสอดุลทางด้านศาสนาได้ดี และใช้ความระมัดระวังอย่างมากต่อประเด็นศาสนาภายในประเทศ ทำให้กรณีดังกล่าวไม่น่าจะเกิดขึ้นกับประเทศไทย อย่างไรก็ตาม รัฐบาลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องไม่ควรนำประเด็นเกี่ยวกับเรื่องศาสนามาขยายผล เพื่อให้เกิดความแตกแยกในสังคม เนื่องจากประเด็นศาสนาเป็นเรื่องที่ละเอียดอ่อน

การประชุมศูนย์อาเซียน ครั้งที่ 2/2562

ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์/ฝ่ายเลขานุการศูนย์อาเซียนศึกษา สถาบัน
วิชาการป้องกันประเทศ จัดการประชุมเชิงสัมมนาทางวิชาการ คอศ.สปท.

ครั้งที่ 2/2563 เรื่อง “ทิศทางการมั่นคงทางทะเล : ความท้าทายของอาเซียน” ระหว่างวันที่ 23 – 25 ธ.ค.62 ณ โรงแรมเคป ราชา จ.ชลบุรี โดยมี พล.ท. ขจรฤทธิ์ นิลกำแหง รอง ผบ.สปท. เป็นประธาน ผู้เข้าร่วมประชุมฯ ประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้แทนหน่วยงานความมั่นคง หน่วยงานวิชาการ และ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีประเด็นสำคัญ สรุปได้ดังนี้

“ทิศทางการมั่นคงทางทะเล (ภูมิภาคอินโด-แปซิฟิก) : มิติด้านเศรษฐกิจ” สรุปได้ดังนี้ (1) ปัญหาข้อพิพาทในพื้นที่ทับซ้อนโดยเฉพาะพื้นที่ทะเลจีนใต้ ที่อาจสร้างความกังวลต่อการขนส่งทางเรือ และการค้าระหว่างประเทศ โดยมีข้อเสนอแนะให้พัฒนาพื้นที่ทางชายฝั่งทะเลอันดามันของไทยเป็นท่าเรืออีกแห่งหนึ่ง เพื่อลดความเสี่ยงจากปัญหาข้อพิพาทดังกล่าว (2) สำหรับเอกสารมุมมองของอาเซียนต่อแนวคิดอินโด-แปซิฟิก (ASEAN Outlook on the Indo-Pacific) ในมุมมองด้านเศรษฐกิจ มองว่า ยังคงเป็นข้อกำหนดที่ใช้เพื่อสร้างกรอบบรรทัดฐาน แต่ยังไม่เห็นเป็นแนวทางที่ใช้ปฏิบัติได้จริง เนื่องจากแต่ละประเทศเลือกที่จะปกป้องผลประโยชน์ภายในประเทศของตนมากกว่าปฏิบัติตามข้อกำหนด และ ยังไม่มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องอย่างเป็นรูปธรรมมากนัก (3) ประเด็นข้อพิพาทพื้นที่ทับซ้อนทางทะเลนั้น ส่งผลต่อต้นทุนในการผลิตของภาคอุตสาหกรรม เช่น ด้านพลังงาน และวัตถุดิบ โดยเฉพาะอาหารแปรรูปซึ่งเป็นอุตสาหกรรมใหญ่อันดับต้น ๆ ของประเทศที่มีอาณาเขตติดกับทะเล ทำให้มีผลกระทบต่อการจ้างแรงงาน และเศรษฐกิจ เป็นต้น และ (4) ความขัดแย้ง และแรงกดดันทางการเมืองส่งผลต่อความมั่นคงทางทะเล โดยมีผลกระทบต่อบรรยากาศของเศรษฐกิจของประเทศคู่ค้า เช่น กรณีฮ่องกงถือว่าเป็นท่าเรือหลัก และเป็นทางผ่านของการขนส่งทางทะเลที่สำคัญ และมีพื้นที่ที่เชื่อมต่อกับจีน เมื่อเกิดความไม่ปลอดภัยในพื้นที่ย่อมส่งผลกระทบต่อระบบการค้าระหว่างประเทศ และระบบเศรษฐกิจของโลก

“ทิศทางการมั่นคงทางทะเล (ภูมิภาคอินโด-แปซิฟิก) : ด้านสังคมและวัฒนธรรม” สรุปได้ดังนี้ (1) ภูมิภาคอินโด-แปซิฟิก เป็นพื้นที่ที่เป็นจุดยุทธศาสตร์หนึ่งที่สหรัฐฯ เลือกใช้เพื่อถ่วงดุลอำนาจกับจีน ซึ่งอาเซียนเป็นจุดยุทธศาสตร์ที่สำคัญเนื่องจากลักษณะทางภูมิรัฐศาสตร์เป็นจุดศูนย์กลางของการขยายอิทธิพลทั้งของจีน และสหรัฐฯ ด้วยเหตุนี้ ทำให้การทอ้งเกี่ยวกับการศึกษา และการแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรมย่อมได้รับผลกระทบจากการเข้ามาของชาติมหาอำนาจทั้งสิ้น (2) การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในทะเลจีนใต้ ในการประชุมสุดยอดอาเซียนบวกสาม (ASEAN Plus Three) โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ได้ประสพการณ์การท่องเที่ยวที่มี

เอกลักษณ์และมีความหลากหลาย ภายใต้การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างมีความรับผิดชอบและยั่งยืน เพื่อส่งเสริมความเป็นอยู่ที่ดีทั้งทางด้านสังคมและเศรษฐกิจ และ (3) การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของ

ประเทศ โดยการมีเส้นทางคมนาคมที่สะดวกนั้น ทำให้เอื้อประโยชน์ต่อการกระทำผิดกฎหมายได้ เช่น การค้ายาเสพติด การลักลอบนำเข้ายาเสพติด ซึ่งปัญหาเหล่านี้ส่งผลกระทบต่อสังคมและความเป็นอยู่ของประชาชน ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเฝ้าติดตามเพื่อหาทางแก้ไขในอนาคต

“ทิศทางการมั่นคงทางทะเล (ภูมิภาคอินโด-แปซิฟิก) : ด้านการเมืองและความมั่นคง” สรุปได้ดังนี้ (1) ความขัดแย้งของประเทศมหาอำนาจในเรื่องการค้า ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงทางทะเล ทำให้จีนเลือกใช้การเจรจาในลักษณะทวิภาคีกับแต่ละประเทศ เพื่อเสริมสร้างความไว้วางใจระหว่างกัน ให้ความสำคัญกับประเด็นทางเศรษฐกิจเป็นสำคัญ ขณะที่สหรัฐฯ ให้ความสำคัญแต่เฉพาะประเด็นทางความมั่นคงเท่านั้น ดังนั้น ควรมีการรักษาความสัมพันธ์กับชาติมหาอำนาจด้วยการถ่วงดุลอำนาจระหว่างกัน (2) ข้อพิพาทในเรื่องผลประโยชน์ทางทะเล ยังมีประเด็นเรื่องแรงงานข้ามชาติ การค้ายาเสพติด รวมถึงกิจกรรมที่ผิดกฎหมายในรูปแบบต่าง ๆ ดังนั้น ประเด็นที่สำคัญสำหรับความมั่นคงที่ไม่ควรละเลย คือ ความมั่นคงของมนุษย์ และการรักษาความมั่นคงทางทะเล สมาชิกอาเซียนควรนำความได้เปรียบทางยุทธศาสตร์ทางการค้ามาเป็นเครื่องมือในการขับเคลื่อนทางเศรษฐกิจ และเพื่อใช้เป็นอำนาจต่อรองกับชาติมหาอำนาจในรูปแบบต่าง ๆ และ (3) ภูมิภาคอินโด-แปซิฟิก เป็นจุดยุทธศาสตร์ที่สำคัญในการขนส่งทางเรือจึงทำให้เป็นที่ต้องการของประเทศมหาอำนาจ ซึ่งการขนส่งสินค้าทางทะเลนั้นเป็นการขนส่งที่มีต้นทุนต่ำเมื่อเปรียบเทียบกับการขนส่งประเภทอื่น ดังนั้นข้อพิพาทเรื่องผลประโยชน์ทางทะเลจึงส่งผลกระทบทำให้ประเทศมหาอำนาจเลือกใช้วิธีการกดดันทางการเมืองระหว่างประเทศเพื่อให้ได้มาซึ่งผลประโยชน์ เป็นต้น

“ทิศทางการมั่นคงทางทะเล (ในภูมิภาคอาเซียน-ไทย) : มิติด้านเศรษฐกิจ” สรุปได้ดังนี้ (1) ในปัจจุบันการค้าทางทะเลในภูมิภาคด้วยลักษณะทางกายภาพ ไม่ว่าจะเป็นพื้นที่ในทะเลจีนใต้ ช่องแคบมะละกา ซึ่งเป็นจุดยุทธศาสตร์ที่สำคัญต่อการขนส่งทางเรือ รวมถึงอิทธิพลของจีนที่มีผลต่อขับเคลื่อนทางการค้าที่สำคัญของภูมิภาค และกลุ่มพ่อค้าจากตะวันออกกลางที่เริ่มใช้เส้นทางเดินเรือในภูมิภาคมากยิ่งขึ้น เช่น ตุรกี ซีเรีย เป็นต้น ขณะที่หลาย ๆ ประเทศ รวมถึงญี่ปุ่นก็เริ่มตระหนักถึงความมั่นคงในช่องแคบมะละกา โดยมีการลงทุนจาก Japan International Cooperation Agency (JICA) นำเงินทุนช่วยเหลือในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานต่าง ๆ โดยเฉพาะการจัดทำเส้นทางคมนาคมในการเดินทาง เพื่อให้ไม่ต้องผ่านทางช่องแคบมะละกา เป็นต้น และ (2) กิจกรรมพาณิชย์นาวีมีความเกี่ยวข้องกับหลายภาคส่วน ไม่ว่าจะเป็นระบบทางการเงินการธนาคาร ธุรกิจประกันภัย ท่าเรือ เส้นทางเดินเรือ กฎหมายหรือข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น ตลอดจนการท่องเที่ยว เนื่องจากเศรษฐกิจของไทย และหลาย ๆ ประเทศขึ้นอยู่กับการท่องเที่ยว โดยเฉพาะการท่องเที่ยวทางทะเล

ปัจจัยต่าง ๆ เหล่านี้มีส่วนในการบริหารจัดการความมั่นคงทางทะเล โดยเฉพาะพื้นที่ทางทะเลจีนใต้ และช่องแคบมะละกา โดยกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงทางทะเล เช่น การขนส่งและพาณิชย์นาวี ประมงทะเลเลี้ยงสัตว์น้ำ อุตสาหกรรมต่อเรือและซ่อมเรือ แหล่งแร่ในทะเล อุตสาหกรรมชายฝั่ง การผลิตพลังงาน และการท่องเที่ยวและนันทนาการ ดังนั้น การขนส่งทางทะเลและองค์กรที่เกี่ยวข้องในธุรกิจพาณิชย์นาวีจึงมีความสำคัญต่อระบบการขนส่ง ซึ่งก่อให้เกิดการจ้างงาน และการขยายตัวของเศรษฐกิจ

“ทิศทางความมั่นคงทางทะเล (ในภูมิภาคอาเซียน-ไทย) : ด้านสังคมและวัฒนธรรม” สรุปได้ดังนี้ (1) อาณาเขตทางทะเล ถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของรัฐชายฝั่ง ซึ่งมีอำนาจอธิปไตยผ่านกฎหมายทางทะเล อำนาจของรัฐชายฝั่งมีอำนาจ “ผลักดัน” และ “ส่งกลับ” แก่ผู้ที่เข้ามาในเขตแดนของตนโดยไม่ถูกต้องตามกฎหมาย กรณีผลักดัน ไม่จำเป็นต้องมีรัฐผู้รับ หรือ

ประเทศปลายทาง ส่วนกรณีการส่งกลับต้องมีรัฐผู้รับ หรือประเทศต้นทาง นอกจากนี้ การดำเนินการผลักดันออกนอกประเทศนั้น จำเป็นต้องเคารพหลักการสากล ในหลักการห้ามผลักดันไปเผชิญอันตราย (Non-Refoulement) ทั้งนี้

หลักการ “ผลักดัน” และ “ส่งกลับ” ใช้สำหรับบุคคลที่ไม่ได้ถือสัญชาติไทยเท่านั้น ถ้าบุคคลที่นับถือสัญชาติไทย ตามหลักรัฐธรรมนูญย่อมมีสิทธิสามารถเข้า-ออกนอกประเทศได้อย่างเสรี หากเมื่อใดมีการกระทำที่ผิดกฎหมายให้ดำเนินตามกฎหมายที่บัญญัติถึงความผิดนั้น ๆ ไม่อาจนำมาตราการเนรเทศมาใช้ได้ (2) ปัจจุบันประเด็นการค้ามนุษย์ทางทะเลของไทย มีการจัดอันดับจากสำนักงานเพื่อการติดตามและการต่อสู้กับการค้ามนุษย์ แห่งกระทรวงต่างประเทศสหรัฐอเมริกา (U.S. Department of State’s Office to Monitor and Combat Trafficking in Persons) ได้เผยแพร่รายงานสถานการณ์การค้ามนุษย์ (Trafficking in Persons Report-TIP) ประจำปี พ.ศ.๒๕๕๗ โดยไทยถูกจัดอยู่ในกลุ่ม 3 (Tier 3) ซึ่งเป็นอันดับต่ำสุด ซึ่งในปัจจุบันรายงานสถานการณ์การค้ามนุษย์ประจำปี พ.ศ.2562 ไทยอยู่ในกลุ่ม 2 (Tier 2) จากการที่ไทยให้ความสำคัญ และมีมาตรการทางกฎหมายในการควบคุมผู้กระทำความผิดคุ้มครองดูแลผู้เสียหาย และการป้องกันการตกเป็นเหยื่อการค้ามนุษย์ และ (3) ทะเลเป็นอาณาเขตที่กว้างขวางยากต่อการบังคับใช้กฎหมาย ซึ่งมีบุคคลบางส่วนพยายามละเมิดกฎหมายหรือหลักกฎหมายสากลที่ทั่วไปยอมรับ ทำให้ประเทศผู้ถูกละเมิดกฎหมายอาณาเขตทางทะเลลงโทษบุคคลที่ไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย เช่น การยึดเรือของชาวประมงไทยที่ถูกล่าม่านน้ำของประเทศเพื่อนบ้าน จึงทำให้ต้องมีการเฝ้าติดตามสถานการณ์ความมั่นคงทางทะเลเพื่อเข้าช่วยเหลือประชาชน

“ทิศทางความมั่นคงทางทะเล (ในภูมิภาคอาเซียน-ไทย) : ด้านการเมืองและความมั่นคง” สรุปได้ดังนี้ (1) การเข้ามามีบทบาทของประเทศมหาอำนาจอย่างจีน และ สหรัฐฯ ถือว่าเป็นประเด็นสำคัญ โดยเฉพาะจีน การเติบโตทางเศรษฐกิจ เทคโนโลยี และการทหารของจีน ทำให้หลายประเทศในภูมิภาคเริ่มเชื่อว่าการพัฒนาทางเศรษฐกิจไม่จำเป็นต้องปกครองประเทศด้วยระบอบประชาธิปไตยดังเช่นสหรัฐฯ แต่สามารถพัฒนาประเทศให้มีความเจริญก้าวหน้าได้เช่นกัน ดังนั้นการปกครองแบบสังคมนิยมอันมีเอกลักษณ์แบบจีน (Socialism with Chinese Characteristics) จึงเป็นอีกทางเลือกหนึ่งที่จะให้บางประเทศเจริญรอยตาม (2) ยุทธศาสตร์ทางทะเลของประเทศเพื่อนบ้าน สรุปได้ดังนี้ สิงคโปร์มีแนวความคิดทางยุทธศาสตร์ในการดำเนินความสัมพันธ์ระหว่างประเทศในลักษณะพหุภาคี และมุ่งเน้นการป้องกันประเทศโดยมุ่งสู่การเป็น “Best Little Navy in Southeast Asia” อินโดนีเซีย ดำเนินนโยบายแกนอำนาจทางทะเลโลก (Global Maritime Axis) โดยได้เพิ่มกองกำลังทางเรือเพื่อให้เกิดความมั่นคงทางทะเลไปพร้อมกับการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้านผ่านการทูตทางทะเล (Maritime Diplomacy) มาเลเซีย มีเป้าหมายมุ่งสู่การเป็นกองทัพที่สมดุลและพึ่งพาตนเองได้ (Balanced Military/Naval Deterrent Capability) เวียดนาม จากเอกสารสมุดปกขาว (Vietnam National Defense White Paper 2019) ได้ระบุถึงความมั่นคงทางทะเล โดยเฉพาะข้อพิพาทในทะเลตะวันออกเป็นหนึ่งในภัยคุกคามความมั่นคงตามแบบ (Traditional Threats: TS) และฟิลิปปินส์มียุทธศาสตร์ความมั่นคงของประเทศ (National Security Strategy (2018)) ได้ให้ความสำคัญกับการรักษาอธิปไตยเหนือดินแดนและเขตเศรษฐกิจจำเพาะซึ่งรวมถึงทะเลจีนตะวันออก โดยได้มุ่งเน้นการรับรู้เท่าทันสถานการณ์ทางทะเล (Maritime Domain Awareness : MDA) และการส่งเสริมความสัมพันธ์กับชาติพันธมิตรทั้งแบบทวิภาคีและพหุภาคี และ (3) สำหรับประเด็นข้อพิพาทในทะเลจีนใต้ เวียดนามในฐานะที่เป็นประธานอาเซียนในปี 63 จะพยายามผลักดันประเด็นดังกล่าวเข้าเป็นวาระหนึ่งในการประชุมต่าง ๆ ของอาเซียนทั้งในระดับทวิภาคีและพหุภาคี เพื่อผลักดันให้เกิดการจัดทำประมวลการปฏิบัติในทะเลจีนใต้ (Code of Conduct in the South China Sea : COC) ขึ้นโดยเร็ว

(ภกศ.ศสย.สปท.)

การประชุมศูนย์อาเซียน ครั้งที่ 3/2562

ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ฝ่ายเลขานุการศูนย์อาเซียนศึกษา สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ จัดการประชุมเชิงสัมมนาทางวิชาการ ศอศ.สปท. ครั้งที่ 3/2563 เรื่อง “ปัญญาประดิษฐ์และสงครามอนาคต : ความท้าทาย

ต่อโลกและภูมิภาคอาเซียน” ระหว่างวันที่ 22-23 ม.ค. 63 ณ อิมอาร์ รีสอร์ท จ.นครนายก โดย พล.ต. กิตติ คงสมบัติ รอง เสธ.สปท. เป็นประธาน และมีผู้เข้าร่วมการประชุม ประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้แทนหน่วยงาน ความมั่นคง หน่วยงานวิชาการ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีประเด็นสำคัญสรุปได้ดังนี้

“สงครามอนาคต : ความท้าทายต่อโลกและภูมิภาคอาเซียน”
สรุปได้ดังนี้ ปัจจุบันประเทศมหาอำนาจได้มีการปรับเปลี่ยนแนวทางการทำสงคราม จากสงครามตามแบบเป็นสงครามไม่ตามแบบ สงครามทางการค้า (Trade War) จึงถือว่าเป็นหนึ่งในรูปแบบที่ประเทศมหาอำนาจนำมาใช้เพื่อให้ได้มาซึ่งผลประโยชน์ ประเด็นอาจเป็นปัญหาที่เกิดผลกระทบต่อมนุษย์และนำไปสู่การเกิดสงครามในอนาคต ได้แก่ การครอบครองอาวุธนิวเคลียร์ของสหรัฐฯ และรัสเซียไว้เป็นจำนวนมากอาจนำไปสู่สงครามนิวเคลียร์ การเปลี่ยนแปลงทางสภาพภูมิอากาศที่ทวีความรุนแรงมากขึ้นอาจทำให้เกิดการแย่งชิงทรัพยากร และการเปลี่ยนแปลงอันเนื่องมาจากเทคโนโลยีดิจิทัล ในอนาคตหากทุกพื้นที่ทั่วโลกสามารถเข้าถึงระบบ

สัญญาณ 5G ได้อย่างสมบูรณ์ จะมีผลกระทบต่อรูปแบบการทำสงคราม มีการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม เนื่องจากอุปกรณ์ตัวรับรู้ (Sensor) ต่าง ๆ จะสามารถสื่อสารและส่งข้อมูลได้ในจำนวน

มากและรวดเร็วขึ้น และยังจำนวนอุปกรณ์ที่สามารถรับข้อมูลมีมากจนกลายเป็นฐานระบบข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data) ซึ่งประเทศที่มีฐานข้อมูลจำนวนมากย่อมได้เปรียบในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อนำมาใช้ในการทำสงคราม ในส่วนของการนำปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence: AI) มาทดแทนการใช้มนุษย์ในการทำสงครามเพื่อลดการสูญเสียของกำลังพลนั้น AI จะไม่สามารถเข้ามาแทนที่มนุษย์ได้อย่างสมบูรณ์ เนื่องจากขาดระบบความคิด และไม่มีจิตวิญญาณในระบบ AI ที่ทำได้เพียงการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้รับเท่านั้น การพัฒนาปัญญาประดิษฐ์จะมีการพัฒนาผ่านระบบการเรียนรู้ผ่านเครื่อง (Machine Learning: ML) ซึ่งจากการใช้อัลกอริทึม (Algorithm) ในรูปแบบของการเรียนรู้เชิงลึก (Deep Learning) ในการเลียนแบบการทำงานของระบบโครงข่ายระบบประสาท (Neurons) ในสมองมนุษย์ ที่มีความจำเป็นต้องใช้ข้อมูลจำนวนมากในการฝึกปัญญาประดิษฐ์ให้ฉลาดขึ้น ในส่วนของเทคโนโลยีที่มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องก็คือ อากาศยานไร้คนขับ (Drone) ที่นอกจากจะนำมาใช้ในด้านขนส่งแล้ว อากาศยานไร้คนขับยังจะถูกพัฒนาเพื่อนำมาใช้เป็นอาวุธเคลื่อนที่ได้ในการทำสงคราม ที่มีต้นทุนต่ำแต่มีประสิทธิภาพในการโจมตีสูง

สำหรับแนวโน้มของการทำสงครามในรูปแบบสงครามไซเบอร์ (Cyber War) ในอนาคตจะถูกนำมาใช้มากขึ้น เนื่องจากการโจมตีทางไซเบอร์มีความยากในการตรวจจับหรือหาตัวผู้กระทำผิด ตลอดจนการใช้สื่อเป็นเครื่องมือในการทำสงครามข่าวสาร หรือสงครามสารสนเทศ (Information Warfare) และสงครามสื่อ (Media Warfare) ก็จะมีเพิ่มมากขึ้นเช่นกัน ด้วยวิธีการสร้างข่าวปลอม (Fake News) ดังนั้นอนาคตจึงมีความจำเป็นในการสร้างความตระหนักรู้ให้กับประชาชนในการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้รับผ่านสื่อต่าง ๆ

“ปัญญาประดิษฐ์ : ความท้าทายต่อโลกและภูมิภาคอาเซียน”
สรุปได้ดังนี้ ปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence: AI) หมายถึง การประดิษฐ์ปัญญาให้กับคอมพิวเตอร์ โดยมีความตั้งใจให้มีความคิด (Think) การรับรู้ (Perceive) และทำหน้าที่ (Act) ให้มีความคล้ายคลึงกับมนุษย์ หรือปฏิบัติการได้ดีกว่ามนุษย์ ซึ่งกระบวนการการทำงานของปัญญาประดิษฐ์ ประกอบด้วย การให้เหตุผล (Reasoning) การแก้ปัญหา (Problem Solving) การเรียนรู้ (Learning) และการใช้ฐานข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data) สำหรับสถานการณ์โลกในปัจจุบันที่อยู่ในยุคการปฏิวัติอุตสาหกรรม 4.0 ด้วยการพัฒนาระบบปัญญาประดิษฐ์ทำให้มนุษย์ต้องรู้จักเรียนรู้ ปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตให้ก้าวทันเทคโนโลยี เพราะเทคโนโลยีดังกล่าวจะเข้ามาช่วยอำนวยความสะดวกให้แก่มนุษย์ในรูปแบบต่าง ๆ โดยพัฒนาการทางเทคโนโลยีมีจุดเริ่มต้นจากข้อมูล (Data) ผสมกับการมีตรรกะที่ดี (Logic) ช่วยพัฒนาระบบเกิดเป็นข้อมูลพื้นฐาน และระบบไอที เมื่อพัฒนาสถิติเข้าไปกลายเป็น Data Science ซึ่งสามารถวิเคราะห์ประมวลผลข้อมูล ตลอดจนคาดการณ์เหตุการณ์ล่วงหน้าได้ และเมื่อนำองค์ความรู้ (Knowledge) เข้ามาผสมผสานนั้นจนกลายเป็นปัญญาประดิษฐ์ พร้อมทั้ง การพัฒนาการสื่อสารและการเคลื่อนไหว (Actuator) เกิดเป็นหุ่นยนต์อัจฉริยะ (Intelligent Robot) ได้ในที่สุด นอกจากนี้ เมื่อผนวกกับการพัฒนาด้านชีววิทยา (Biology) ใส่เข้าไปทำให้กลายเป็น Humanoid Robot เช่น โซเฟีย (หุ่นยนต์อัจฉริยะ) เป็นต้น โดยวิวัฒนาการของปัญญาประดิษฐ์ สามารถแบ่งออกได้ 3 ช่วงเวลา ได้แก่ ชุดคำสั่งที่ปฏิบัติตามขั้นตอน (Algorithm) การสังเคราะห์ข้อมูลและการผสมผสานกับชีวิตประจำวัน (Augmentation) และการเป็นหุ่นยนต์เข้ามาทำงานแทนมนุษย์ (Autonomy) การเติบโตทางเทคโนโลยีในปัจจุบันมีส่วนช่วยพัฒนาให้ระบบปัญญาประดิษฐ์มีการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกให้กับมนุษย์รูปแบบต่าง ๆ ด้วยความสามารถ และความเชื่อมต่อกับ Machine Learning ประกอบกับ Big

ส่วนที่ 3

การปฏิบัติงานที่สำคัญของศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์

Data และระบบเทคโนโลยี 5G ที่สามารถเชื่อมโยงข้อมูลได้อย่างรวดเร็วมากยิ่งขึ้น ในการเตรียมการรับมือกับปัญญาประดิษฐ์ โดยความสามารถของมนุษย์ ในการเรียนรู้เพื่อให้เกิดทักษะ การใช้ และการรับรู้ในเรื่องต่าง ๆ สำหรับแนวโน้มในการพัฒนาปัญญาประดิษฐ์ของไทย จากสถิติปี พ.ศ. 2543 - 2558 มีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพิ่มสูงขึ้นอย่างก้าวกระโดด รวมถึงมีการนำปัญญาประดิษฐ์มาใช้ในเชิงสร้างสรรค์เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางสังคมต่อการเข้าถึงข้อมูลได้อย่างเท่าเทียมกันทั้งด้านสุขภาพ ความมั่นคง และการศึกษา ตลอดจนการวิเคราะห์ข้อมูลได้อย่างแม่นยำเพื่อจัดทำในเชิงนโยบายได้อย่างครอบคลุมในทุกมิติมากยิ่งขึ้น ในส่วนของการใช้ปัญญาประดิษฐ์ในอนาคต ต้องให้ความสำคัญกับเรื่องจริยธรรม หรือศีลธรรมต่อการใช้ปัญญาประดิษฐ์ ที่คำนึงถึงผลกระทบที่เกิดจากการพัฒนาระบบ โดยเฉพาะความผิดพลาดที่เกิดจากปัญญาประดิษฐ์ หุ่นยนต์ล่าเหยียด (Racist Robots) มารชั่วร้าย (Evil Genies) คือการพัฒนาความคิดที่ชั่วร้ายเข้าไปในระบบ เป็นต้น สำหรับสถานการณ์ในอนาคต อาเซียนอาจเกิดความหวาดระแวงว่า ปัญญาประดิษฐ์จะถูกนำมาเป็นเครื่องมือของอาชญากรรม

ข้ามชาติ ผู้ก่อการร้าย หรือตัวแสดงที่ไม่ใช่รัฐ (Non-State Actors) ดังนั้น อาเซียนควรมีกรอบความร่วมมือทางจริยธรรมในแง่ของปัญญาประดิษฐ์ ร่วมกันในกลุ่มประเทศสมาชิก เพื่อป้องกันการใช้อาวุธยุทโธปกรณ์สมัยใหม่ สำหรับกองทัพควรให้ความสำคัญกับเรื่อง Battlefield of Thing (BOT) ในการพัฒนาเครื่องมือ อุปกรณ์ให้สอดคล้องกับสนามรบในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อใช้ในการจำลองเหตุการณ์เสมือนจริงต่อการซ้อมรบ และการปรับเปลี่ยนเครื่องแต่งกายของกองทัพให้สอดคล้องกับสนามรบ การเตรียมรับมือกับการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างขององค์กรที่เปลี่ยนไป ซึ่งอาจถูกแทนที่ด้วยเทคโนโลยี ดังนั้น กองทัพและหน่วยงานต่าง ๆ ต้องเรียนรู้ปรับตัว และเสริมสร้างองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องต่อการเปลี่ยนแปลงจากการพัฒนาเทคโนโลยี และระบบปัญญาประดิษฐ์เพื่อให้อยู่ร่วมกัน โดยการใช้เทคโนโลยีเข้ามาเพื่อช่วยเสริมสร้างศักยภาพของมนุษย์ในทุกมิติ พร้อมทั้งเตรียมรับมือกับสังคมผู้สูงอายุควบคู่กันไป

(กภค.ศสย.สปท.)

การประชุมเชิงปฏิบัติการ

ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศจัดการประชุมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง “ความท้าทายตามแนวแม่น้ำโขง : ศึกษาเฉพาะ

กรณีพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ” ระหว่างวันที่ 27 ม.ค. - 1 ก.พ.63 ณ โรงแรม พาร์ค แอนด์ ซุปเปอร์สอร์ท หนองคาย จ.หนองคาย โดย พล.อ.ต. ภูมิไฉน เลิศสุนทรการ ผอ.ศสย.สปท. เป็นประธาน และมีผู้เข้าร่วมการประชุมฯ ประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้แทนหน่วยงานความมั่นคง หน่วยงานวิชาการ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีประเด็นสำคัญสรุปได้ดังนี้

ความท้าทาย และผลกระทบจากความท้าทายต่อความมั่นคงแบบองค์รวม ตามแนวแม่น้ำโขงในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน

มิติด้านเศรษฐกิจ (1) การเข้ามาของรถไฟความเร็วสูงจากจีน ที่มาสร้างใน สปป.ลาว ที่คาดว่าจะเกิดการเปลี่ยนแปลงในสังคมอย่าง

ก้าวกระโดด ซึ่งถือเป็นความท้าทายอย่างหนึ่งของ สปป.ลาว โดยเฉพาะการไหลบ่าเข้ามาของกลุ่มทุนจากจีน ซึ่งรถไฟดังกล่าวคาดว่าจะแล้วเสร็จในปี 64 จึงถือเป็นความท้าทายของไทยเช่นกัน โดยเฉพาะพื้นที่ฝั่งตรงข้าม จ.หนองคาย (2) หลังการเปิดใช้สะพานมิตรภาพไทย - ลาว แห่งที่ 1 (หนองคาย - เวียงจันทน์) ส่งผลทำให้รูปแบบการค้าตามแนว

ชายแดนแบบดั้งเดิมเปลี่ยนไป เป็นการขนส่งขนาดใหญ่มากขึ้น

มิติด้านสังคมและวัฒนธรรม (1) การเปลี่ยนแปลงทางระบบนิเวศของแม่น้ำโขง โดยเฉพาะระดับน้ำในแม่น้ำโขงที่ลดลง ส่งผลกระทบต่อวัฒนธรรมและประเพณีดั้งเดิมของคนในพื้นที่ทั้งสองประเทศ (2) ความสัมพันธ์ไทย - ลาว ในอดีต เป็นลักษณะไม่ต่อเนื่อง อันมาจากปมทางประวัติศาสตร์ ซึ่ง สปป.ลาว มีการส่งต่อความเชื่อ และทัศนคติเชิงลบผ่าน

ตำราเรียน แต่ปัจจุบันความสัมพันธ์ไทย - ลาว ได้ดำเนินไปอย่างราบรื่น ใกล้ชิดบนพื้นฐานของการเคารพซึ่งกันและกัน และผลประโยชน์ร่วมกัน

มิติด้านความมั่นคง (1) การ

ลักลอบนำเข้ายาเสพติดในพื้นที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น เนื่องจากประเทศเพื่อนบ้านมีการปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐาน (2) ปัญหาเกะดอน ที่ราษฎรลาวรุกขึ้นไปทำกินและอาศัยบนเกาะดอนจนเป็นชุมชนถาวร จึงอาจส่งผลให้เกิดข้อ

พิพาทด้านเขตแดนได้ในอนาคต (3) ปัญหาการลักลอบค้ายาเสพติดนอกพื้นที่สัมปทาน ทำให้มีการจับกุมลูกเรือและยึดเรือค้ายาของทั้งฝ่ายไทยและ สปป.ลาว (4) การลักลอบหลบหนีเข้าเมืองผิดกฎหมาย และการลักลอบขนส่งสินค้าโดยผิดพระราชบัญญัติศุลกากร ยังเป็นภัยคุกคามในปัจจุบัน และมีแนวโน้มจะเพิ่มมากขึ้นในอนาคต (5) ปัญหาการเปลี่ยนแปลงเชิงนิเวศของแม่น้ำโขง

แนวทางและข้อเสนอแนะเชิง

นโยบายต่อกองทัพและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการรองรับกับความท้าทาย

ด้านความมั่นคงแบบองค์รวม (1) การนำศาสตร์พระราชาสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืนมาใช้เป็นแนวทางในการรองรับกับความ

ท้าทายต่าง ๆ ทั้งประเทศไทย และประเทศเพื่อนบ้าน (2) การสนับสนุนการประสานความร่วมมือเพื่อแก้ไขปัญหาเสถียรภาพ ผ่านโครงการหมู่บ้านเข้มแข็งคู่ขนานตามแนวชายแดน และสนับสนุนให้มีการสร้างความร่วมมือระหว่างกันทั้งในระดับรัฐต่อรัฐ และระดับประชาชนต่อประชาชน (3) การเร่งการปักปันเขตแดนให้แล้วเสร็จและมีความชัดเจนมากขึ้น

(4) การมีระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ (Information Technology) ที่สมบูรณ์และมีฐานข้อมูล (Database) ที่บูรณาการ และเชื่อมโยงกันทั้งหน่วยงานภาครัฐในประเทศและต่างประเทศ (5) ควรมีการบูรณาการงานวิชาการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงเชิงนิเวศของแม่น้ำโขง ระหว่างหน่วยงานภาครัฐ หน่วยงานภาคเอกชน และหน่วยงานภาคประชาสังคม ในพื้นที่ร่วมกัน (6) ควรมีการสื่อสารระหว่างเจ้าหน้าที่รัฐกับประชาชน เพื่อให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจในการทำงานของภาครัฐ (7) ควรมีการพัฒนากลไกสำหรับการติดตามเฝ้าระวัง แจ้งเตือน ป้องกัน และแก้ไขปัญหาความมั่นคงแบบองค์รวมอย่างเป็นรูปธรรม

แนวทางในการสร้างโอกาสและความร่วมมือด้านความมั่นคงแบบองค์รวม ตามแนวทางแม่น้ำโขงในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน (1) แนวทางการดำเนินนโยบายเชิงรุก เพื่อเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน (2) การเสริมสร้างโอกาสด้านเศรษฐกิจ และการค้าชายแดนของไทย (3) การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

โดยใช้มิติด้านวัฒนธรรมและศาสนาเป็นตัวนำ (4) มีการเรียนรู้ในการอนุรักษ์ทรัพยากรทางธรรมชาติร่วมกันทั้งฝ่ายไทย และ สปป.ลาว โดยเฉพาะการจัดการทรัพยากรน้ำที่ต้องคำนึงถึงผลประโยชน์สูงสุดร่วมกัน (5) การนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้อำนวยความสะดวก และลดข้อผิดพลาดที่อาจเกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานชายแดนในพื้นที่

(ภกศ.ศสย.สพท.)

การประชุมศูนย์อาเซียน ครั้งที่ 4/2563

ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์/ฝ่ายเลขานุการศูนย์อาเซียนศึกษา สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ จัดการประชุมเชิงสัมมนาทางวิชาการ ศอศ.สพท.

ครั้งที่ 4/2563 เรื่อง “พหุสังคมกับความท้าทายของไทยและอาเซียน” วันที่ 12 กุมภาพันธ์ 2563 ณ ห้องเรียนบัณฑิตวิทยาลัย 1 สปท. โดย พล.ท. ขจรฤทธิ์ นิลกำแหง รอง ผบ.สพท. เป็นประธาน และมีผู้เข้าร่วมการประชุมฯ ประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้แทนหน่วยงานความมั่นคง หน่วยงานวิชาการ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีประเด็นสำคัญสรุปได้ดังนี้

พหุสังคมกับความท้าทายของไทย สรุปได้ดังนี้ พหุสังคม หมายถึง กลุ่มสังคมที่แยกย่อยออกเป็นกลุ่มภาษา กลุ่มชาติพันธุ์ กลุ่มศาสนา กลุ่มชุมชน หรือเชื้อชาติต่าง ๆ ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ สังคมทางแพ่ง สังคมทางการเมือง สังคมทางเศรษฐกิจ สังคมทางสังคม และสังคม

ทางวัฒนธรรม โดยพหุสังคม (Pluralistic Society) หรือพหุลักษณะในมนุษย์ เป็นเรื่องของความแตกต่างของมนุษย์ ทำให้สังคมมีความหลากหลาย หากมนุษย์ไม่ยอมรับความหลากหลายหรือความแตกต่างระหว่างกันได้ จนนำไปสู่ความขัดแย้งระหว่างมนุษย์ที่นำไปสู่สภาวะของสงคราม

หรือเกิดความไม่สงบของสังคมมนุษย์ สำหรับประเทศไทยมีการเริ่มต้นการบริหารจัดการประชากรครั้งแรกในรัชสมัยรัชกาลที่ 5 ทรงโปรดเกล้าให้ตราพระราชบัญญัติสำหรับทำบัญชีคนในพระราชอาณาจักร รศ.125 (พ.ศ.2452) และพระราชบัญญัติเลิกทาส พ.ศ.2448 ขึ้น โดยการยอมรับความเป็นมนุษย์ของสังคมไทยตามกฎหมายจะเริ่มตั้งแต่บัดนั้นแล้ว อยู่รอดเป็นทารก และสิ้นสุดเมื่อตาย ซึ่งจะมีชีวิตตลอดชีวิต

กับปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (Universal Declaration of Human Rights : UDHR) พ.ศ.2491 สำหรับการรับรองสถานภาพความเป็นมนุษย์ มนุษย์ทุกคนต้องมีอย่างน้อย 1 รัฐ (1 สัญชาติ) ในการให้ความยอมรับ และความคุ้มครองดูแล ซึ่งเป็นไปตามหลักการของ UDHR สำหรับประเทศไทยมีการออกเอกสารสิทธิความเป็นพลเมืองให้แก่ประชาชนชาวไทย คือ เลขบัตรประจำตัวประชาชน นอกจากการยอมรับความเป็นไทยจากตัวบุคคลแล้ว มีการยอมรับในเชิงพื้นที่ที่เรียกว่าชุมชนท้องถิ่นดั้งเดิมด้วย และแนวทางในการบริหารจัดการกับพหุสังคมไทย ได้แก่ การเคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ การไม่เลือกปฏิบัติในการรับรองสิทธิ การลดช่องว่างระหว่างสังคม และเศรษฐกิจ การยอมรับการมีส่วนร่วมของประชาชนทุกคน และการสร้างกระบวนการยุติธรรมที่มีประสิทธิภาพ โดยสิทธิของมนุษย์ในสังคม จำแนกออก 2 ประเภท คือ สิทธิมนุษยชน (Human Rights) หรือสิทธิขั้นพื้นฐานเป็นมาตรฐานที่มนุษย์พึงมีและจำเป็นต้องดำรงชีวิต และสิทธิพลเมือง (Civil Rights) เกิดจากความเป็นพลเมืองในประเทศ ที่รัฐต้องให้การคุ้มครองอย่างเสมอภาคภายใต้กฎหมายของสังคมนั้น ๆ

พหุสังคมกับความท้าทายของอาเซียน สรุปได้ดังนี้ การเป็นสังคมพหุวัฒนธรรมของไทยที่เห็นได้อย่างชัดเจนคือสมัยกรุงศรีอยุธยา ที่ปรากฏหลักฐานทางโบราณคดีในสมัยนั้นแสดงให้เห็นถึงลักษณะของชนชาติต่าง ๆ ที่เข้ามาอาศัยอยู่ในกรุงศรีอยุธยา ซึ่งสังคมพหุวัฒนธรรมในสมัยนั้นสามารถแบ่งออกได้เป็น 3 กลุ่มได้แก่ กลุ่มคนในภูมิภาคที่เป็นกลุ่มเชื้อสายศรีสงคราม กลุ่มชาวต่างชาติที่อพยพมาจากพื้นที่ห่างไกล และกลุ่มตัวแทนการค้าของชาวตะวันตก ที่เข้ามาทำการค้ากับกรุงศรีอยุธยา โดยความสลับไหลทางวัฒนธรรมของผู้คน จึงถูกส่งผ่านพรมแดนต่าง ๆ ได้แก่ พรมแดนชาติพันธุ์ (Ethnoscapes) พรมแดนสื่อ (Mediascapes) และพรมแดนการเงิน (Financescapes)

ส่วนที่ 3 การปฏิบัติงานที่สำคัญของศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์

สำหรับอาเซียนมีรูปแบบพหุวัฒนธรรมเป็นแบบเสรีนิยม (Liberal-Multiculturalism) อันเป็นการผสมระหว่างอุดมการณ์เสรีนิยมกับพหุวัฒนธรรมนิยม ซึ่งมีแก่นความคิดหลักคือการส่งเสริมขันติธรรมและสนับสนุนเสรีภาพในการเลือกต่อประเด็นที่เกี่ยวข้องกับศาสนาและวัฒนธรรม โดยไม่สนับสนุนความเชื่อหรือค่านิยมใดค่านิยมหนึ่งเป็นการเฉพาะ กลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียนจะได้รับอิทธิพลทางพหุวัฒนธรรมอันเป็นมรดกจากประเทศอินเดียและจีนเป็นหลัก ซึ่งสามารถจำแนกกลุ่มของพหุวัฒนธรรมของอาเซียนได้ 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มวัฒนธรรมคาบสมุทรอินโดจีน (ไทย สปป.ลาว กัมพูชา เมียนมา และเวียดนาม) กลุ่มวัฒนธรรมมาเลย์ (มาเลเซีย อินโดนีเซีย และบรูไน) กลุ่มวัฒนธรรมหมู่เกาะ (ฟิลิปปินส์) และพหุสังคมวัฒนธรรม (สิงคโปร์) ซึ่งความท้าทายและผลกระทบต่อนพหุสังคมของอาเซียนเกิดจากปัญหาการปฏิวัติอุตสาหกรรมครั้งที่ 4 (The Fourth Industrial Revolution: 4IR) ที่มีการนำระบบอัตโนมัติมาใช้แทนแรงงานมนุษย์ นำไปสู่ปัญหาความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคม (Economic and Social Disparities) ปัญหาการแบ่งแยกชาติพันธุ์ในสังคมซึ่งส่งผลกระทบต่อการอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุขในสังคม สำหรับแนวทางในการบริหารจัดการพหุสังคมของอาเซียนมีการปรับเปลี่ยนวิธีการแบบการกลืนกลาย (Assimilation) ซึ่งเป็นกระบวนการสำคัญในการสร้างรัฐชาติในหลายสังคมที่กำลังสลาย กีดกัน บังคับวัฒนธรรมกลุ่มย่อยให้กลายมาเป็นเพียงส่วนหนึ่งของสังคมใหญ่ โดยเปลี่ยนมาเป็นการบูรณาการผสมผสาน (Integration) จะเป็นวิธีที่ช่วยลดปัญหาความขัดแย้งระหว่างกลุ่มคนชาติพันธุ์

ต่าง ๆ เพราะมุ่งเน้นเพื่อนำสังคมไปสู่การตระหนักรู้ถึงการอยู่ร่วมกันและความเป็นหนึ่งเดียวกันของสังคมอันหมายถึงรัฐชาติหรือประเทศ และกลไกการบริหารจัดการความเป็นพหุสังคมของอาเซียน โดยการดำเนินวิถีชีวิตร่วมกันของประชาชนภายใต้ความเป็นพหุวัฒนธรรมที่ต้องประกอบด้วย การเรียนรู้ การทำความเข้าใจ และปรับตัวโดยยึดมั่นในขันติธรรมมีความอดทนอดกลั้นต่อความแตกต่าง เคารพและให้เกียรติต่อความแตกต่างของเพื่อนร่วมสังคม โดยคำนึงถึงความเป็นมนุษย์ร่วมสังคมชาติ อันเป็นแนวทางในการอยู่ร่วมกันของสังคมพหุลักษณะที่มีการปฏิบัติและนำไปปรับใช้เพื่อการอยู่ร่วมกันในวิถีความแตกต่าง สำหรับการร่วมกันก้าวข้ามกับดักทางความคิดที่นำไปสู่ความแตกแยก อาทิ การมองตนเองเป็นจุดศูนย์กลางในหมู่เพื่อนบ้าน ความเจ็บแค้นทางประวัติศาสตร์ที่นำมาซึ่งความแตกแยก และการมองข้ามคุณค่าอัตลักษณ์ของตนเอง เป็นต้น

(กกศ.ศสย.สปท.)

การประชุมสนทนาปัญหายุทธศาสตร์ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2563 ครั้งที่ 2/2563

ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ จัดการประชุมสนทนาปัญหายุทธศาสตร์ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2563 ครั้งที่ 2/2563 เพื่อเก็บข้อมูลสนับสนุนการจัดทำเอกสารศึกษาเฉพาะกรณี (Case Study) เรื่อง “บทบาททหารหญิงกับการกิจด้านการทหาร” วันจันทร์ที่ 24 ก.พ.63 ณ ห้องประชุมศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ โดย พ.อ. บัณฑูร บำเรอราช รอง ผอ.ศสย.สปท. เป็นประธาน โดยมีวิทยากรจากหน่วยงานภายในและภายนอกกระทรวงกลาโหม และพลเรือน สรุประเด็นสำคัญ ดังนี้

อัตราและสัดส่วนการบรรจุข้าราชการทหารหญิงในเหล่าทัพสรุปได้ดังนี้ (1) การบรรจุอัตราทหารหญิงของ ทบ. มีจำนวนกำลังพลทั้งหมดประมาณ 130,000 นาย เป็นกำลังพลหญิงประมาณ 8,100 นาย คิดเป็นร้อยละ 6 ของอัตรากำลังพลทั้งหมด ประกอบด้วย นายทหารสัญญาบัตรหญิงประมาณ 4,400 นาย และนายทหารประทวนหญิงประมาณ 3,700 นาย ในส่วนของหน่วยทหารพรานหญิงจะสามารถบรรจุทหารหญิงได้ตามจำนวนอนุมัติทั้งหมดประมาณ 800 นาย (2) การบรรจุอัตราทหารหญิงของ ทร. มีจำนวนกำลังพลทั้งหมดประมาณ 80,000 นาย เป็นกำลังพล

หญิงประมาณ 3,100 นาย คิดเป็นร้อยละ 3.8 ของอัตรากำลังพลทั้งหมด ประกอบด้วย นายทหารสัญญาบัตรหญิง 2,260 นาย นายทหารประทวนหญิง 740 นาย และอาสาทหารพรานหญิง 100 นาย (3) การบรรจุอัตราทหารหญิงของ ทอ. มีจำนวนกำลังพลทั้งหมดประมาณ 24,247 นาย เป็นกำลังพลหญิงประมาณ 4,432 นาย คิดเป็นร้อยละ 18 ของอัตรากำลังพลทั้งหมด ประกอบด้วย นายทหารสัญญาบัตรหญิง 2,732 นาย นายทหารประทวนหญิง 1,700 นาย

บทบาทและขีดความสามารถทหารหญิงในการกิจด้านการทหารสรุปได้ดังนี้ (1) องค์การสหประชาชาติ (United Nations : UN) ได้ให้ความสำคัญในวาระสตรี สันติภาพ และความมั่นคง (Women, Peace and Security : WPS) ตามวาระสตรี สันติภาพ และความมั่นคง (Women, Peace and Security - WPS) โดยให้ความสำคัญกับบทบาทสตรีใน 3 ประเด็น ได้แก่ การเพิ่มบทบาทของสตรีในการป้องกัน แก้ไขและจัดการความขัดแย้ง โดยกระบวนการสันติภาพ การปกป้องสิทธิสตรีในระหว่างและภายหลังความขัดแย้ง และการเพิ่มบทบาทและจำนวนเจ้าหน้าที่รักษาสันติภาพสตรีในปฏิบัติการรักษาสันติภาพของสหประชาชาติ โดยวาระ

ดังกล่าวมีความเชื่อมโยงกับการดำเนินการตามอนุสัญญาว่าด้วยการขจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีทุกรูปแบบ (Convention on the Elimination of All

Forms of Discrimination Against Women : CEDAW) บทบาทของ กองทัพไทยในการสนับสนุนปฏิบัติการเพื่อสันติภาพในปัจจุบัน และเป้าหมาย ขององค์การสหประชาชาติที่ได้มีการกำหนดให้ประเทศสมาชิกทุกประเทศ ต้องส่งทหารหญิงเข้าร่วมในการกิจสันติภาพ ประเภทกองกำลัง ที่ต้องมีทหารหญิงเข้าร่วมภารกิจจำนวนร้อยละ 15 และประเภทรายบุคคลที่ ต้องมีทหารหญิงเข้าร่วมภารกิจจำนวนร้อยละ 25 สำหรับการส่งเสริม บทบาทสตรีของไทยได้มีการดำเนินการตามอนุสัญญาว่าด้วยการขจัด การเลือกปฏิบัติต่อสตรีในทุกรูปแบบ (CEDAW) เป็นกฎหมายระหว่าง ประเทศที่ประกันสิทธิมนุษยชนของผู้หญิง ที่ไทยได้ลงนามเข้าร่วมเป็น ภาควิตั้งแต่ปี พ.ศ.2528 โดยมีข้อผูกพันถึงการเปิดพื้นที่ให้สตรีมีส่วนร่วม ในการบริหาร การดำเนินงานในทุกระดับ (2) บทบาทของทหารหญิง ประกอบด้วย ด้านการสนับสนุนการรบ ได้แก่ นักบินหญิง, อาสาทหาร พราณหญิง (อส.ทพ.หญิง), สารวัตรทหารหญิง (สท.หญิง), การปฏิบัติการ จิตวิทยา (ปจว.), สายงานพลาธิการ, อาสาทหารพรานนาวิกโยธินหญิง (อส.ทพ.นย.หญิง), กรมสารวัตรทหารเรือ ในหมวด สท.ทร.หญิง เป็นต้น ด้านการพัฒนาประเทศ และการช่วยเหลือประชาชน ได้ สนับสนุนภารกิจ ของศูนย์แพทย์ทหารอาเซียน (ASEAN Centre of Military Medicine : ACMM) ในการปฏิบัติการภารกิจด้านมนุษยธรรมและการบรรเทาภัย

พิบัติ (Human Assistance and Disaster Relief : HADR) วิทยาการใน การประชาสัมพันธ์ด้านภัยยาเสพติด กิจกรรมดูแลผู้ป่วยติดเตียง ด้านการ ปฏิบัติการเพื่อสันติภาพ กองทัพไทยได้ดำเนินการจัดส่งทหารหญิงเข้าร่วม ปฏิบัติการรักษาสันติภาพ ตามกรอบของสหประชาชาติ ตั้งแต่ปี พ.ศ.2545 จนถึงปัจจุบันจำนวนรวม 113 นาย โดยหน้าที่เป็นผู้สังเกตการณ์ทางทหาร และนายทหารฝ่ายอำนวยการ ในต่าง ๆ และ ด้านอื่น ๆ เช่น การพิทักษ์ และเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ การพัฒนาและจัดตั้งเครือข่ายกำลัง ประชาชนจากทุกภาคส่วน เป็นต้น

(กศย.ศสย.สปท.)

การประชุมความร่วมมือทางวิชาการสำหรับการบริหารจัดการชายแดนระหว่างไทย-มาเลเซีย

ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ จัดการประชุมความร่วมมือทางวิชาการสำหรับการบริหารจัดการชายแดน ระหว่างไทย-มาเลเซีย ครั้งที่ 1/2563 เมื่อวันที่ 26 ก.พ.63 ณ ห้องประชุม

ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ โดย พล.อ.ต. ภูมิใจ เลขสุนทรการ ผอ.ศสย.สปท. เป็นประธาน ผู้เข้าร่วมการประชุม ประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้แทนหน่วยงานความมั่นคง หน่วยงานวิชาการ และ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยมี วิทยาการประกอบด้วย พล.ต.

สิทธิ ตระกูลวงศ์ ผศ.ดร.จุฬณี ดันติกุลานันท์ ผศ.ดร.ชัยวัฒน์ มีสินฐาน ผศ.ดร.ปรีชญานันท์ นักพ่อน และคุณมาหะมะ พิสกริ วาแม ซึ่งสามารถสรุป ประเด็นได้ดังนี้

การรักษาความมั่นคงตามแนวชายแดน มีประเด็นดังนี้ (1) การ แก้ไขปัญหา 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ เนื่องจากรัฐบาลกลางของมาเลเซีย มีผลต่อนโยบายการแก้ไข ปัญหาชายแดนภาคใต้ ดังนั้นเมื่อมีการเปลี่ยน รัฐบาลทำให้แนวนโยบาย ด้านการบริหารจัดการ ชายแดนภาคใต้เปลี่ยนไป

(2) ปัญหายาเสพติด โดยเฉพาะยาบ้า ยาไอซ์ ที่มีปัญหายาวนานนับ 10 ปี และมีปริมาณเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง การแพร่ระบาดในไทยและมาเลเซียมี ลักษณะที่คล้ายกัน ประเภทของยาเสพติดที่เข้ามาจากมาเลเซียส่วนใหญ่ เป็นพืชกระท่อมที่สามารถใช้เป็นสารตั้งต้นในการผลิตเป็นยาได้ เนื่องจาก กฎหมายเกี่ยวกับพืชกระท่อมของไทยและมาเลเซียมีความแตกต่างกัน ทำให้การนำเข้ากระท่อมของมาเลเซียมาฝั่งไทยจึงเป็นเรื่องที่ง่ายและมี ปริมาณมากที่สุด (3) ปัญหาการลักลอบของผู้ก่อความไม่สงบใน 3 จังหวัด ชายแดนภาคใต้ที่ลักลอบไปมาเลเซีย (4) บริเวณชายแดนไทย-มาเลเซียเป็น พื้นที่ที่มีการส่งผ่านยุทธโศปกรณ์และคำอาวุธผิดกฎหมาย โดยเฉพาะให้กับ กลุ่มผู้ก่อความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้นำไปใช้ในการปฏิบัติ การ (5) ปัญหาบุคคลสองสัญชาติ ที่ทำให้ยากต่อการติดตามข้อมูลหรือ การติดตามอัตลักษณ์บุคคล ซึ่งปัจจุบันกระบวนการการได้ 2 สัญชาติมี ความยากมากขึ้นจึงทำให้ปัญหาของบุคคล 2 สัญชาติมีน้อยลง และ (6) การก่อการร้ายและการลิดใช้ความรุนแรง ซึ่งเป็นปัญหาสำคัญของทั้งไทย และมาเลเซีย โดยเฉพาะมาเลเซียที่ผู้เข้าร่วมกับกลุ่มก่อการร้ายรัฐอิสลาม (Islamic State : IS) จะเป็นผู้ที่มีความรู้และมีการศึกษา

การบริหารจัดการชายแดนร่วมเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และความมั่นคงในพื้นที่ชายแดน มีประเด็นดังนี้ (1) นโยบายทางด้าน เศรษฐกิจของประเทศไทยได้มีการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ ซึ่งในปัจจุบัน รัฐบาลมีนโยบายแผนงานพัฒนาแนวพื้นที่เศรษฐกิจตอนใต้ (Southern Economic Corridors : SEC) ใน 4 จังหวัดภาคใต้ (2) มาเลเซียมีมูลค่าการค้า บริเวณชายแดนสูงกว่าไทย เนื่องจากมาเลเซียมีความก้าวหน้ามากกว่า ไทยในด้านการผลิต โดยเฉพาะอาหารฮาลาล (Halal Food) ที่สามารถ

ส่งออกไปขายในราคาที่สูง ส่วนไทยเป็นเพียงผู้ส่งวัตถุดิบหรือว่าสินค้าต่าง ๆ ให้มาเลเซียนำไปแปรรูปเท่านั้น (3) ไทยและมาเลเซียมีปัญหาชายแดนภาคใต้เป็นหลักร่วมกัน โดยชาวมาเลเซียก็ได้ให้การยอมรับว่าผู้คนที่พื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นชาวมาเลเซีย และ (4) รูปแบบความสัมพันธ์ระหว่างประชาชนกับประชาชนของไทยและมาเลเซีย มีลักษณะสังคมที่เป็นเครือญาติ ข้อเสียคือทำให้เกิดช่องโหว่ของกฎหมาย ข้อดีคือทำให้คนในพื้นที่รู้ว่าจะเกิดปัญหาอะไรขึ้นบ้างในพื้นที่

มาตรการในการรักษาความมั่นคงตามแนวชายแดน มีประเด็นดังนี้ (1) โครงสร้างการปกครองที่แตกต่างกัน ส่งผลให้การสื่อสารไม่ได้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน หรือการบริหารจัดการส่วนท้องถิ่นอาจมีทิศทางที่แตกต่างกันไปจากรัฐบาลส่วนกลาง (2) เสริมสร้างความร่วมมือของทั้งสองประเทศ ผ่านการกระชับความสัมพันธ์ระดับรัฐ (3) ส่งเสริมการประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภายในของไทย ให้มีความคล่องตัว ลดความซ้ำซ้อน สนับสนุนให้มีการทำงานในเชิงเครือข่าย เพื่อให้การแก้ไขปัญหาเกิดการบูรณาการอย่างแท้จริง (4) สนับสนุนให้มีการประชาสัมพันธ์กิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้ทุกฝ่ายได้รับรู้ และการได้ความร่วมมือจากประชาชนจะสามารถสนับสนุนการทำงานของรัฐบาลเป็นอย่างดี และ (5) การยกระดับการแลกเปลี่ยนข้อมูลด้านการข่าว โดยเฉพาะอย่างยิ่งการแลกเปลี่ยนข้อมูลด้านการข่าวระหว่างเจ้าหน้าที่ด้านการข่าวระดับสูงของทั้ง 2 ประเทศ

การฝึกช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมและการบรรเทาภัยพิบัติ มีประเด็นดังนี้ (1) ปัญหาอุทกภัยและอัคคีภัย เป็นปัญหาที่สำคัญร่วมกันทั้งไทยและมาเลเซีย โดยที่มาเลเซียยังมีปัญหาในเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างรัฐบาลกลางและรัฐบาลท้องถิ่น ที่เป็นอุปสรรคในการช่วยเหลือผู้ประสบภัย (2) ควรมีการสร้างความรู้ความตระหนักรู้ด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยให้กับประชาชนไทย ซึ่งมาเลเซียมีการปลูกฝังผ่านระบบการเรียนการสอนตั้งแต่ในชั้นอนุบาลจนถึงระดับชั้นมหาวิทยาลัย ขณะที่ไทยเพิ่งเปิดหลักสูตรของการจัดการภัยพิบัติ และ (3) ควรมีการขับเคลื่อนมาตรฐานการปฏิบัติงาน (Standard Operating Procedure: SOP) ในการจัดการภัยพิบัติ เช่น อุทกภัย อัคคีภัยในระดับท้องถิ่นของทั้ง 2 ประเทศร่วมกัน

(กศย.ศสย.สปท.)

การประชุมวิชาการศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ ครั้งที่ 1/2563

ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ จัดการประชุมวิชาการ ครั้งที่ 1/2563 เรื่อง “Thailand Strategic Security Review 2020” เมื่อวันพฤหัสบดีที่ 27 ก.พ.63 ณ ห้องศรีวิรา เอ โรงแรมทาวน์ อิน ทาวน์ โดยมี พล.ต.กิตติ คงสมบัติ รอง เสธ.สปท. ผู้แทน ผบ.สปท. เป็นประธาน ผู้เข้าร่วมการประชุม ประกอบด้วย ผู้แทนเหล่าทัพ ผู้แทนหน่วยงานด้านความมั่นคง และหน่วยงานพลเรือนที่เกี่ยวข้อง การประชุม มีสาระสำคัญได้ดังนี้

การปาฐกถาพิเศษเรื่อง “Dynamics Security Environment in the 21st Century” โดย พล.อ. เจิดวุธ คราประยูร ที่ปรึกษาพิเศษ กองบัญชาการกองทัพไทย สรุปได้ดังนี้ สถานการณ์ทุกอย่างมีความเชื่อมโยงถึงกัน การวิเคราะห์ต้องมีความเป็นระบบและมีวิธีคิดแบบองค์รวม และใช้เครื่องมือหรือกลไกหลาย ๆ อย่างร่วมกัน สภาวะแวดล้อมของยุทธศาสตร์โลกในปี 2588 ตามเอกสาร Global Strategic Trends – Out to 2045

ของ กท.สหรัฐฯ จะพิจารณาสภาพแวดล้อมใน 13 เรื่องสำคัญ 8 กลุ่มภูมิรัฐศาสตร์ ท่วงอากาศ และอวกาศ ได้แก่ ประชากรศาสตร์ (Demography) เพศ (Gender) ความเป็นชุมชนเมือง (Urbanization) ทรัพยากร (Resources) สิ่งแวดล้อม (Environment) สุขภาพ (Health)

การขนส่ง (Transport) ข้อมูลข่าวสาร (Information) การศึกษา (Education) ระบบอัตโนมัติและการทำงาน (Automation and work) คอร์รัปชันและการเงิน (Corruption and money) อัตลักษณ์และบทบาทของรัฐ (Identity and role of the state) และการป้องกันและขีดความสามารถ (Defence and capabilities)

บรรยายพิเศษ เรื่อง “ภัยคุกคามจากโรคระบาด มาตรการป้องกันและควบคุม โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019” โดย นายแพทย์ธนรักษ์ ผลิพัฒน์ รองอธิบดีกรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข สรุปได้ดังนี้ ในประเทศไทย คาดการณ์ฉากทัศน์ (Scenario) การระบาดในประเทศไทย แบ่งออก 3 ระยะ ได้แก่ ระยะที่ 1 แยกผู้ป่วย (Containment) โดยการเฝ้าระวังและคัดกรองผู้เดินทางจากต่างประเทศ ระยะที่ 2 ควบคุมการระบาด (Control) เป็นขั้นติดเชื้อในวงจำกัด โดยการสอบสวนโรคและติดตามผู้สัมผัส เน้นผู้ป่วยไปพบแพทย์โดยเร็ว ระยะที่ 3 ลดผลกระทบ (Mitigation) ขั้นที่การระบาดแพร่ขยายในประเทศ ดำเนินการโดยการดูแลรักษาผู้ป่วยป้องกันการติดเชื้อในโรงพยาบาล และป้องกันการแพร่ระบาดเป็นกลุ่มใหญ่

การเสวนาวิชาการ “สถานการณ์ความมั่นคงในภูมิภาคที่เปลี่ยนแปลงไปกับบทบาทของประเทมหาอำนาจ ประเด็น ภูมิภาคตะวันออกกลาง” โดย ผศ.ดร.มานูญย์ อารีย์ อาจารย์ภาควิชารัฐศาสตร์

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สรุปได้ดังนี้ สถานการณ์ความขัดแย้งในตะวันออกกลางในปัจจุบันมีแนวโน้มที่จะนำไปสู่สงครามเพิ่มขึ้น โดยมีสาเหตุมาจากกระแสความเปลี่ยนแปลงของโครงสร้างอำนาจ ทั้งในระดับภูมิภาคและระดับโลก ซึ่งปัญหาความขัดแย้งในตะวันออกกลางมีหลายมิติ ทั้งเรื่องของแนวคิด ลัทธิทางศาสนา และผลประโยชน์ อันนำไปสู่สงครามตัวแทนของชาติมหาอำนาจที่มีอิทธิพลในตะวันออกกลาง การขยายอิทธิพลของอิหร่าน ทำให้สหรัฐอเมริกา ถอนตัวจากข้อตกลงนิวเคลียร์ ครัวบาตรอิหร่าน รวมทั้งได้ขึ้นบัญชี IRGC เป็นองค์กรก่อการร้าย และสังหารนายพลสุไลมานี บทบาทที่เพิ่มขึ้นของตุรกี ทำให้สหรัฐฯ สนับสนุนกลุ่มเคิร์ดในซีเรีย สนับสนุนกูเลนทำรัฐประหารในตุรกีในปี 2559 โจมตีเศรษฐกิจตุรกี และไม่ร่วมมือกับตุรกีในการสร้างพื้นที่ปลอดภัยทางเหนือของซีเรีย สหรัฐฯ

ต้องการดึงตุรกีให้ออกห่างจากรัสเซียและกลับมาร่วมมือโค่นล้ม ปธน.อัสซาด ในซีเรีย ปธน.ทรัมป์ เยือนซาอุดีอาระเบียในปี พ.ศ. 2560 เรียกร้องให้ซาอุดีอาระเบียจัดการกับอิหร่านและกลุ่มภราดรภาพมุสลิม (Muslim Brotherhood) ซาอุดีอาระเบียได้ตัดความสัมพันธ์ทางการทูตกับกาตาร์ ปัจจุบันภูมิภาคตะวันออกกลางกำลังเข้าสู่ยุค 3 ขั้วอำนาจใหม่ หลังอาหรับสปริง ได้แก่ อิหร่าน ตุรกี และซาอุดีอาระเบีย

การเสวนาวิชาการสถานการณ์ความมั่นคงในภูมิภาคที่เปลี่ยนแปลงไปกับบทบาทของประเทมหาอำนาจ ประเด็นคาบสมุทรเกาหลี โดย รศ.ดร.กิตติ ประเสริฐสุข รองอธิการบดีฝ่ายวิเทศสัมพันธ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ สรุปได้ดังนี้ สถานการณ์คาบสมุทร 4 ประการ ได้แก่ 1) มีทิศทางที่ดีขึ้น แต่กลับแย้ง 2) การนิยามความหมายของการลดอาวุธนิวเคลียร์ (Denuclearization) ที่ต่างกันของเกาหลีเหนือกับสหรัฐฯ ทำให้หาข้อสรุปของการเจรจา ไม่ได้ เช่น

เกาหลีเหนือต้องการให้สหรัฐฯ ยกเลิกการคว่ำบาตรทางการค้าก่อน แต่สหรัฐฯ ต้องการให้เกาหลีเหนือปลดอาวุธนิวเคลียร์ก่อน 3) ศักยภาพด้านนิวเคลียร์ของเกาหลีเหนือสูงสามารถฟื้นฟูกลับมาใช้ใหม่ได้ และสามารถยิงขีปนาวุธจากฐานเคลื่อนที่ได้ และ 4) เกาหลีเหนือลงทุนพัฒนาอาวุธนิวเคลียร์ด้วยงบประมาณจำนวนมาก ถือเป็นเกียรติภูมิของประเทศที่ทำให้เกาหลีเหนือมีอำนาจต่อรองกับประเทมหาอำนาจ จึงยากที่จะยกเลิกการพัฒนาอาวุธนิวเคลียร์

การเสวนาวิชาการ “สถานการณ์ความมั่นคงในภูมิภาคที่เปลี่ยนแปลงไปกับบทบาทของประเทมหาอำนาจ ประเด็นภูมิภาคอินโด-แปซิฟิก” โดย ศ.ดร.ประภัศร์ เทพชาติรี ศาสตราจารย์ประจำคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ สรุปได้ดังนี้ การประกาศใช้ยุทธศาสตร์อินโด-แปซิฟิก เพื่อคานอำนาจและปิดล้อมจีน เช่น ด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ การปิดล้อมจีนทางเศรษฐกิจ สงครามการค้ากับจีน สงครามเทคโนโลยี 5G และยุทธศาสตร์แข่งกับ BRI ของจีน ด้วยเหตุนี้ผลกระทบของยุทธศาสตร์อินโด-แปซิฟิก จึงทำให้จีนและสหรัฐฯ ขัดแย้งมากขึ้น

และทำให้ไทยวางตัวลำบากมากขึ้น และการดำเนินยุทธศาสตร์เอกภาคินิยม (Unilateralism) ทำให้อาเซียนถูกลดบทบาทลง และไทยควรวางตัวเป็นศูนย์กลางของอินโด-แปซิฟิกและอาเซียน ดำเนินนโยบายทางสายกลาง ทำหน้าที่เป็นประเทศผู้ประสานงาน และดึงมหาอำนาจมาลงทุน EEC เป็นต้น

การเสวนาวิชาการ “ประเด็นความมั่นคงสำคัญที่มีผลกระทบต่อประเทศไทย ประเด็นสงครามการค้า” โดย คุณกวี จงกิจถาวร นักวิจัยอาวุโส สถาบันความมั่นคงและนานาชาติ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สรุปได้ดังนี้ สงครามการค้าสหรัฐฯและจีน เป็นสงครามชิงความเป็นเจ้า ซึ่งการเป็นผู้ริเริ่มกฎกติกาใหม่ของโลก ซึ่งถือเป็นจุดเปลี่ยนผ่านที่สำคัญ สงครามการค้า (Trade War) ระหว่างสหรัฐฯ กับจีน ไทยควรรับบทบาทนำของจีนในบางเรื่อง เช่น การลงทุนโครงสร้างพื้นฐาน เศรษฐกิจ ภาวะโลกร้อน และภัยคุกคามความมั่นคงแบบใหม่ เสริมสร้างพันธมิตรและความร่วมมือกับสหรัฐฯ เท่าที่จำเป็น และมีดุลยภาพต่อความร่วมมือทางด้านความมั่นคง กับมหาอำนาจอื่น ๆ เช่น EU

(เยอรมนี ฝรั่งเศส) อังกฤษ อินเดีย รัสเซีย ออสเตรเลีย บราซิล รวมทั้งองค์การความมั่นคงระหว่างประเทศต่าง ๆ ใช้ประโยชน์เต็มที่จาก ASEAN Outlook on the Indo - Pacific ไทยต้องเตรียมพร้อมรับมือ เช่น การผลักดันในความตกลงหุ้นส่วนเศรษฐกิจระดับภูมิภาค (Regional Comprehensive Economic Partnership : RCEP) การเข้าร่วมในความตกลงหุ้นส่วนเศรษฐกิจภาคพื้นแปซิฟิก (Trans-Pacific Partnership: TPP) ควรดึงดูดลงทุนเข้าสู่โครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (Eastern Economic Corridor: EEC) และไทยควรเพิ่มความเป็นศูนย์กลางและพลังอาเซียนในทุกมิติ ไทยควรมอง ไทยคืออาเซียน อาเซียนคือไทย ไทยต้องยึดโยงอาเซียนเป็นหลัก

การเสวนาวิชาการ “ประเด็นความมั่นคงสำคัญที่มีผลกระทบต่อประเทศไทย ประเด็นสงครามในอนาคต” โดย พล.อ.ต. ผศ.ดร. สุธี จันทรพันธุ์ รองผู้อำนวยการสถาบันเทคโนโลยีป้องกันประเทศ สรุปได้ดังนี้ การสงครามยุคใหม่ ได้แก่ สงครามไซเบอร์ ซึ่งเป็นพื้นที่การรบในมิติการรบที่ 5 (The Fifth Domain) สามารถแทรกอยู่ในพื้นที่มิติการรบทั้ง 4 มิติ (Land, Sea, Air, Space) รวมทั้งความท้าทายจากเทคโนโลยีหุ่นยนต์ (Robotics) และโดรน (Drone) เทคโนโลยี Blockchain และเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ (AI) ซึ่งประเทศไทยจำเป็นต้องมีความพร้อมสามารถผลิตและพัฒนาเทคโนโลยีบนพื้นฐานของการพึ่งพาตนเองให้ได้

(กศย.ศสย.สปท.)

วิสัยทัศน์ ศคย. (Vision)

เป็นองค์กรชั้นนำในการสร้าง
และเผยแพร่องค์ความรู้ด้านยุทธศาสตร์
และความมั่นคง ด้วยการเป็น
DIGITAL และ SMART ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์
เพื่อมุ่งสู่ความเป็นเลิศในอาเซียน
Strategic wisdom for people

ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ
62 ถนนวิภาวดีรังสิต แขวงดินแดง เขตดินแดง กรุงเทพฯ 10400
โทร. 02-275-5716 www.sscthailand.org